

Talousarvio 2025
KH 3.12.2024 § 263
KV 19.12.2024 § 96

SISÄLLYSLUETTELO

1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2025.....	4
2 VAALAN KUNNAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	7
2.1 Perustietoa Vaalan kunnasta.....	7
2.2 Kunnan hallinto ja henkilöstö.....	9
2.3 Vaalan kunnan kehittäminen.....	12
2.4 Talousarvion ja -suunnitelman perusteet.....	13
3 TULOSLASKELMA- JA RAHOITUSOSA.....	15
3.1 Tuloslaskelma Vaalan kunta.....	15
3.2 Rahoituslaskelma Vaalan kunta.....	18
3.3 Taloussuunnitelma.....	20
4 KÄYTTÖTALOUSOSA.....	25
5. HALLINTO-OSASTO.....	27
5.1 Vaalit.....	32
5.2 Tarkastustoimi.....	34
5.3 Hallinto- ja talouspalvelut.....	36
5.4 Elinkeinoitoimi.....	38
5.5 Maaseututoimi.....	41
5.6 Työllistäminen.....	43
5.7 Ostopalvelut muilta.....	48
5.8 Rahoitustoimi.....	50
5.9 Markkinointi ja viestintä.....	51
6 HYVINVOINTIOSASTO.....	53
6.1 Hyvinvointipalvelut.....	57
6.2 Hallinto/hyvinvointipalvelut.....	59
6.3 Neuvostot.....	60
6.4 Liikuntapalvelut.....	61
6.5 Nuorisopalvelut.....	63
6.6 Kirjastopalvelut.....	65
6.7 Kirjasto.....	67
6.8 Kulttuuripalvelut.....	69

7 SIVISTYSOSASTO.....	71
7.1 Sivistystoimen hallinto	77
7.2 Perusopetus.....	79
7.3 Varhaiskasvatus	81
7.4 Lukio	83
7.5 Kansalaisopisto.....	85
8 TEKNINEN OSASTO	87
8.1 Tekninen toimisto	91
8.2 Ravitsemuspalvelut	93
8.3 Siivouspalvelut	95
8.4 Talonrakennus.....	97
8.5 Maanrakennus.....	99
8.6 Ympäristötoimi.....	101
8.7 Kaavoitus ja suunnittelu	103
8.8 Rakennusvalvonta.....	105
8.9 Asuntopalvelut.....	107
9 Tytäryhteisöt	109
10 HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2025	111
11 INVESTOINTIOSA	124
INVESTOINNIT 2025 JA RAKENTAMISSUUNNITELMA 2026-2027	124
12 HENKILÖSTÖSUUNNITELMA.....	129

1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2025

1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2025

Talousarvion työstämistä on ohjannut talousarvion laadintaohjeet ja kuntastarategia, jonka pohjalta on tehty toimintasuunnitelmia tuleville vuosille. Vuoden 2025 talousarvio heijastaa Vaalan kunnan sitoutumista kestäväan kasvuun ja kuntalaisten hyvinvointiin. Painotamme investointeja koulutukseen, palveluihin ja infrastruktuuriin varmistaaksemme asukkaidemme elämänlaadun. Taloudellinen vakaus on etusijalla, ja budjetti on laadittu huolellisesti tasapainottaen menot ja tulot. Ensi vuosi näyttää vielä kohtuullisen hyvältä, mutta tuleva valtionosuusuudistus todennäköisesti muuttaa tilanteen huonompaan suuntaan. Yhteistyö yritysten ja paikallisten järjestöjen kanssa on avainasemassa, kun rakennamme tulevaisuuden Vaalaa, joka tarjoaa mahdollisuuksia kaikille. Tavoitteenamme on vahvistaa kuntalaisten osallisuutta ja edistää ympäristöystävällisiä ratkaisuja.

Hyvinvointialue Pohde on aloittanut toiminnan vuoden 2023 alussa. Tämän johdosta kunnan palveluita on merkittävästi karsittu Vaalassa. Esimerkiksi vuodeosasto ja kuvantamispalvelut on lakkautettu ilman vuoropuhelua kunnan kanssa. Vuonna 2024 palveluiden heikentäminen on jatkunut esimerkiksi laboratoriopalveluiden saatavuutta heikentämällä. Kunnasta on lähetetty kyselyjä ja kannanottoja Pohteen suuntaan, mutta valitettavasti ne eivät ole tuottaneet tulosta. Uusi soteasema on huomioitu vuoden 2025 talousarviossa, mutta sen rakentaminen edellyttää Pohteen lupaa ja sitoutumista sen vuokraamiseen ja tästä ei ole vielä tullut varmuutta Pohteen suunnalta. Uusi soteasema voidaan rakentaa juuri sellaiseksi, kuin mitkä Pohteen tarpeet ovat tilojen suhteen. Valtion toimet Pohteen rahoituksessa ovat lisänneet epävarmuutta tulevasta sote-asehasta merkittävästi, jonka vuoksi uuden sote-aseman rakentamisen aloittaminen on ensi vuonna vielä epävarmaa. Näin ollen huoli kuntalaisten sosiaali- ja terveyspalveluista saatavuudesta on edelleen suuri Pohteen suunnitelmien vuoksi. Vaalan kunta on maantieteellisesti laajalla alueella, ikäihmisten määrä on koko ajan kasvava ja iso osa kuntalaisista asuu eri puolella kuntaa pitkien välimatkojen takana. Sosiaali- ja terveyspalveluiden turvaaminen lähipalveluna on ensisijaisen tärkeää hoitoon pääsyn turvaamista unohtamatta ja tässä meillä riittää edunvalvontatyötä myös tulevana vuonna.

Olemme työstäneet talousarvion valtuuston päättämän 8,30 tuloveroprosentin mukaan (vuosi 2024 8,30%). Yleinen kiinteistövero maapohjan osalta on 1,30 prosenttia. Muun kuin vakituisen asumisen kiinteistövero pysyy 1,10 prosentissa. Kiinteistöveropohjamme on vahvistunut Metsälamminkankaan tuulivoimapuiston kiinteistöveron osalta. Myös muut tuulivoimahankkeemme antavat lupauksia tulevasta verotulojen kasvusta, mutta näitä emme ole vielä ottaneet huomioon talousarviossa tai -suunnitelmassa.

Talousarvio on laadittu noin 445 000 euroa ylijäämäiseksi. Toimintakuluja on yhteensä noin 15 514 000 euroa, kun vuoden 2024 talousarviossa vastaava kulu oli noin 13 841 000 euroa. Vuosikate on vuoden 2025 talousarviossa noin 1,272 miljoonaa euroa, kun vastaava luku oli vuoden 2024 talousarviossa oli noin 1,376 miljoonaa euroa. Poistoja ja arvonalentumisia kirjataan talousarvioon 849 000 euron verran. Kaikkiaan talouden tunnuslukujen valossa Vaalan kunnan taloustilanne

heikkenee kuluvaan vuoteen verrattuna ja taloussuunnitelmavuosille liittyy talouden ennustamiseen epävarmuustekijöitä.

Lainakantamme on kohtuullisen vähäinen, mutta vastaavasti korjausvelkaa on vielä kiinteistöissämme paljon. Laskevalla vuosikatteella korkojen noustessa uusien investointien määrään on syytä kiinnittää erityistä huomiota. Korkokuluihin olemme vuodelle 2025 budjetoineet 350 000 euroa. Ennusteiden mukaan kuitenkin korot tulisivat laskemaan vuonna 2025. Suunnitelmavuosina ja niiden jälkeenkin tulee huolehtia vuosikatteen pysymisestä hyvällä tasolla. Mikäli investoimme jatkossakin käyttötaloudesta noin miljoonan, tulee vuosikatteen olla noin kahden miljoonan euron tuntumassa, jotta voimme lyhentää myös mahdollisia uusia pitkäaikaisia lainoja. Mikäli vuosikate jää merkittävästi alle 2 miljoonan euron, joudumme lyhentämään mahdollisia uusia pitkäaikaisia lainoja osittain lainarahalla.

Investointien kokonaismäärä on vuonna 2025 n. 4,8 miljoonaa euroa, jos uuden sote-aseman rakentamiseen saadaan Pohteelta lupa. Lisäksi olemme varautuneet investoimaan lainarahalla uuden kunnanviraston loppuun saattamiseen ja sote-aseman rakennushankkeen aloittamiseen. Panostamme mm. teiden perusparannuksiin sekä "Esteetön Sahanranta -hankkeeseen" ja lisäksi on lukuisia pienempiä hankkeita.

Kuntakonsernin yhtiöiden osalta Vaalan Vesi ja Lämpö Oy:n vuoden yksi keskeisimpiä haasteita liittyy edelleen kaukolämmön hiilineutraalien tuotantotapojen etsintään. Kiinteistö Oy Vaalan Niskalla on tarkoitus tehdä mm. investointisuunnitelmia olemassa olevien kiinteistöjen ylläpitämiseen, jotta nykyiset asunnot voidaan pitää asumisturvallisena ja hyvä kiinteistöjen pitotapa säilyy kohteilla.

Kunnassa tehdään ja seurataan tavoitteellisesti hyvinvointityötä poikkihallinnollisesti kunnan eri osastojen kanssa. Työllisyyspalvelujen ja kotoutumispalveluiden välinen yhteistyö tiivistyy entisestään TE-uudistuksen ja KOTO- uudistuksen myötä. Lisäksi hyvinvointityötä tehdään yhteistyössä erilaisten järjestöjen, yritysten ja hyvinvointialueen (Pohteen) sekä erilaisten alueellisten ja valtakunnallisten verkostotoimijoiden kanssa. Kunnan omat ikäkausiverkostot osallistetaan työskentelyyn. Kehittämistyötä yhdyspintojen- ja yhdyspintatyön kehittämiseksi sekä sujuvoittamiseksi hyvinvointialueen kanssa jatketaan edelleen.

Sivistysosastolla varhaiskasvatuksen organisaation sekä johtamisjärjestelmän muutokseen on valmistauduttu rekrytoimalla uusi päiväkodinjohtaja. Perusopetuksen ja lukion virkoja tarkastellaan ja tehdään mahdollisia toimenpiteitä.

Teknisellä osastolla kaavoittajan työpanoksesta osa ohjataan elinkeinojen vahvistamiseen. Rakennusvalvonnan osalta varaudutaan vuoden 2025 aikana henkilöstömuutokseen. Eläköitymiset huomioidaan rekrytointina ja perehdytystarpeina toimintavuodelle. Yksityisteiden avustamisen malli päivitetään vastaamaan tulevaisuuden tarpeita ja valmistaudutaan mallin mukaiseen kilpailutukseen vuodelle 2026. Investoinneissa varaudutaan myös maanhankintaan. Ravitsemispalveluiden yhteistyötä Muhoksen ja Utajärven kunnan kanssa jatketaan.

Siivouspalveluissa varaudutaan muuttuvien kohteiden määrissä puhtaudenpitoon ja henkilöresurssitarpeisiin. Työllistämistä jatketaan, huomioiden TE24 mahdolliset muutokset. Työllistetyt toimivat pääosin talonrakennuksen, maanrakennuksen ja ympäristönhoidollisissa hyvinvointi- ja sivistyspalveluina unohtamatta. Oulunkaaren ympäristöpalvelut järjestää kunnallisen ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun ja eläinlääkintähuollon palvelut tulevana vuonna Pudasjärven, Iin, Utajärven ja Vaalan kunnissa.

Yritysten investointihalukkuuden elpyminen ja investointisuunnitelmien käynnistäminen näkyvät erityisesti Vaalaan kohdistuvien isojen investointien julkistamisen ja kaavailun myötä. Vaalan kunnan elinkeinojen yhtenä kehittämishaasteena on se, että kunnalla ei ole tällä hetkellä yrityksiä kiinnostavia tontteja myynnissä. Isot energiaan liittyvät investoinnit sijoittuvat pääosin yksityisten toimijoiden omistamille maa-alueille. Maankäytön suunnittelulla luodaan edellytyksiä potentiaalisille toimijoille oli sitten kyseessä yksityinen tai kunnan omistama tontti. Vaalan uusi elinkeino-ohjelmaa on työstetty vuoden 2024 aikana, mutta sitä ei ole vielä viety päätöksen tekoon, koska siinä on viittauksia maapoliittiseen ohjelmaan, jota työstetään myös parhaillaan. Kumpikin ohjelma on suunnitelmassa viedä päätöksen tekoon samaan aikaan. Ohjelmat tukevat toisiaan ja luovat hyvän pohjan suunnitelmalliselle ja yritysmuotoiselle toiminnalle. Viestinnän ja markkinoinnin talousarviossa vuodelle 2025 varaudutaan Visitvaala.fi -sivuston ylläpidollisiin kustannuksiin sekä jatkokehittämiseen. Osastokohtaisissa esityksissä on tarkemmin kuvattu vuoden 2025 talousarvion sisältö.

Talousarvion ja toimintasuunnitelman valmistelu on ollut yhteistyöllä toteutettu prosessi. Olemme valmisteet talousarviota poikkihallinnollisesti ja yhdessä koonneet esimerkiksi investointilistaa, jonne on tuotu kuntalaisten hyvinvointia ja elinvoimaa lisääviä asioita. Talousarvio on laadittu niillä tiedoilla, mitä meillä on tällä hetkellä kunnan taloudesta. Talousarvion epävarmuustekijöitä on esim. tuleva TE-uudistus ja valtionosuusuudistus, joten talousarvio on laadittu "varovaisuus" periaatteella. Vaalassa on tehty tänä vuonna tulevaisuuteen katsovia päätöksiä erityisesti elinkeinojen puolella, jotka luovat uskoa siihen, että Vaalan kunta tulee menestymään jatkossakin vaikka valtion toimet aiheuttavat tällä hetkellä epävarmuutta. Talousarvion laadintaprosessi on tehty ja kiitän kaikkia siihen osallistuneita – henkilökuntaa, päättäjiä, yrityksiä, kuntalaisia ja muita sidosryhmiä.

Minna Kärkkäinen
Kunnanjohtaja

2 VAALAN KUNNAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

2.1 Perustietoa Vaalan kunnasta

Vaalan kunta sijaitsee Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan rajalla. Naapurikuntia ovat Siikalatva, Muhos, Utajärvi, Liminka, Paltamo, Puolanka ja Kajaani.

Kunnan kokonaispinta-ala on 1 772,65 km², josta maapinta-ala on 1 318,15 km² ja vesipinta-ala 454,50 km². Vesistöjen rantaviivan pituus on yhteensä 550,6 km. Väestötiheys on noin 2 henkeä neliökilometrillä. Mikäli vesipinta-ala luetaan mukaan kunnan kokonaispinta-alaan, on asukkaita neliökilometrillä 1,5 henkeä. Kiinteistörekisterin mukaan kunta muodostuu seuraavista kylistä: Jaalanka, Kukkola, Niska, Manamansalo, Oterma, Pelso, Säräisniemi ja Veneheitto.

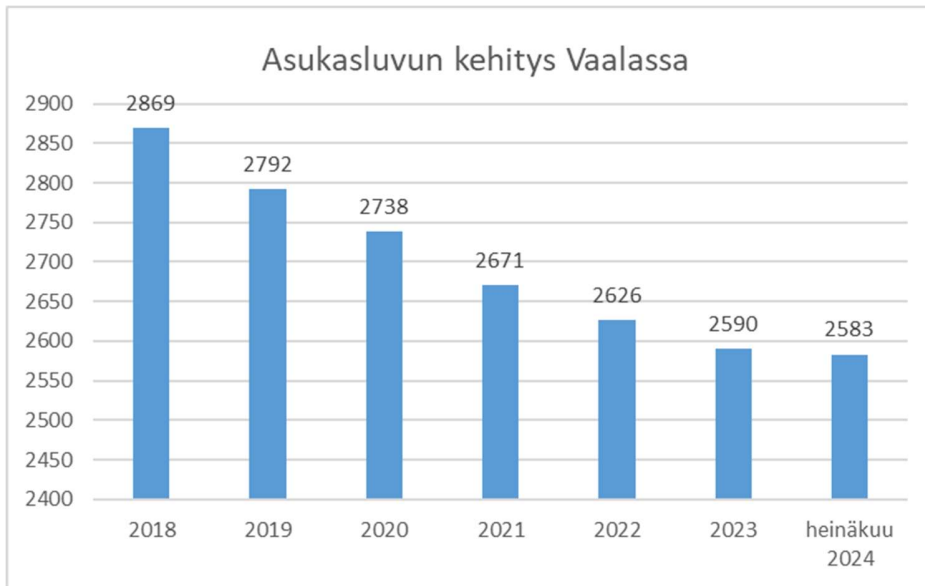
Hallinnollinen, maakunnallinen ja seudullinen asema

Vaalan kunta on siirtynyt 1.1.2016 Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan. Maakunnan vaihdoksen seurauksena Vaala on siirtynyt Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Pohjois-Pohjanmaan TE-toimiston alueisiin. Hallinnollisesti Vaalan kunta kuuluu edelleen Oulun aluehallintoviraston, Oulun käräjäoikeuspiiriin, Rovaniemen hovioikeuspiiriin, Pohjois-Pohjanmaan verotoimiston ja Kainuun-Koillismaan maanmittauslaitoksen alueisiin.

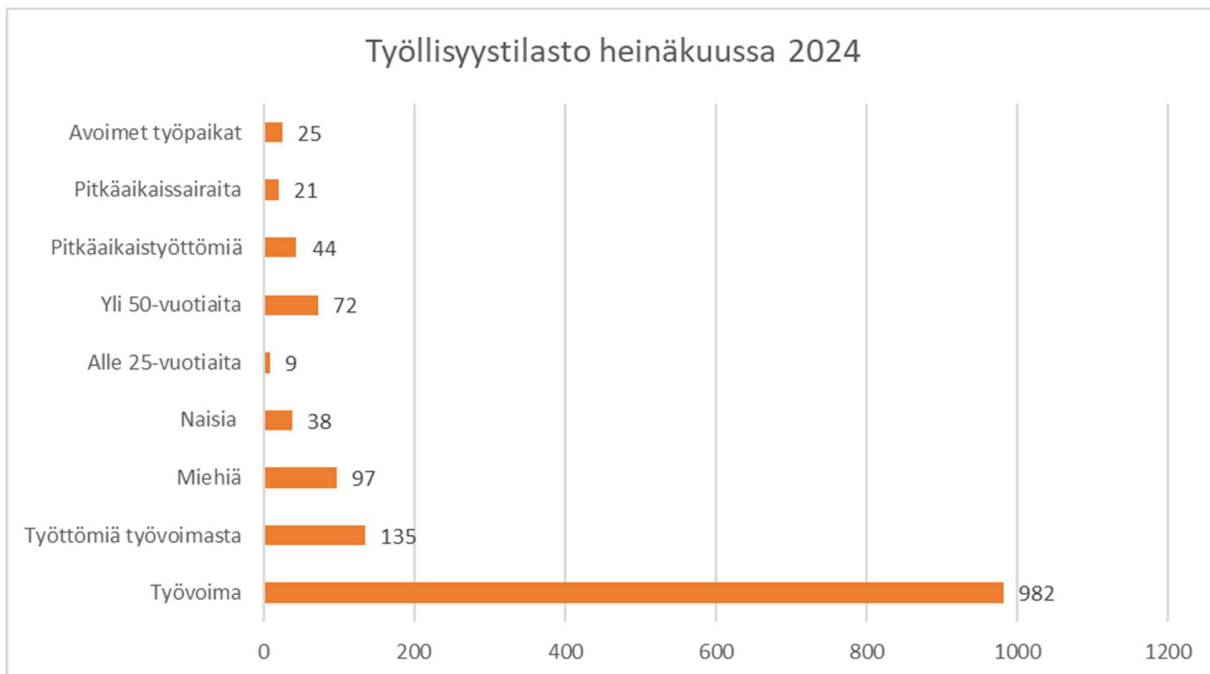
Vaalan kunnan alue on jaettu kuntasuunnittelussa 11 suunnittelukylään, jotka alun perin ovat vastanneet pääsääntöisesti silloista koulupiirijakoa. Suunnittelukylät on lisäksi jaettu pienalueisiin, joilla on tilastollista merkitystä. Kyläjako on seuraava: Vaala, Taajaman ympäristö (Jylhämä, Järvikylä, Nimisjärvi), Neittävä, Nuojuu, Oterma, Kankari, Jaalanka, Manamansalo, Säräisniemi, Veneheitto ja Pelso.

Väestö, työvoima ja työpaikat

Väestörekisterin mukaan Vaalan väkiluku on ollut heinäkuussa 2024 2 583 henkilöä.

Vaalan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta on vuoden 2024 heinäkuussa on ollut 13,7 prosenttia. Työttömiä oli heinäkuussa 135, kun vuotta aikaisemmin syyskuussa 2023 työttömiä oli 137. Naapurikunnassa Utajärvellä työttömiä oli vastaavina ajankohtina vuonna 2023 109 (11,1 %) ja 2024 126 (12,5 %) Työttömyysaste pysynyt sama vuoden takaiseen verrattuna.

Vaalan asukasluvusta noin 38 prosenttia on työvoimaan katsottavia, muu väestönosa on eläkeläisiä tai lapsia. Työttömistä työnhakijoista miehiä on 97 ja naisia 38. Alle 20-vuotiaita työttömiä ei ollut yhtään ja alle 25-vuotiaita yhteensä 9. Yli 50-vuotiaita työttömiä oli 72 ja pitkäaikaistyöttömiä 44. Avoimia työpaikkoja oli heinäkuussa 25.

Työllisyys on kehittynyt Vaalassa yleisen työllisyyskehityksen mukaisesti. Elokuun mittauspisteitä vertailtaessa vuoden 2024 työttömyysprosentti on täysin sama ja 2,4 prosenttiyksikköä kahden vuoden takaista tilannetta korkeampi.

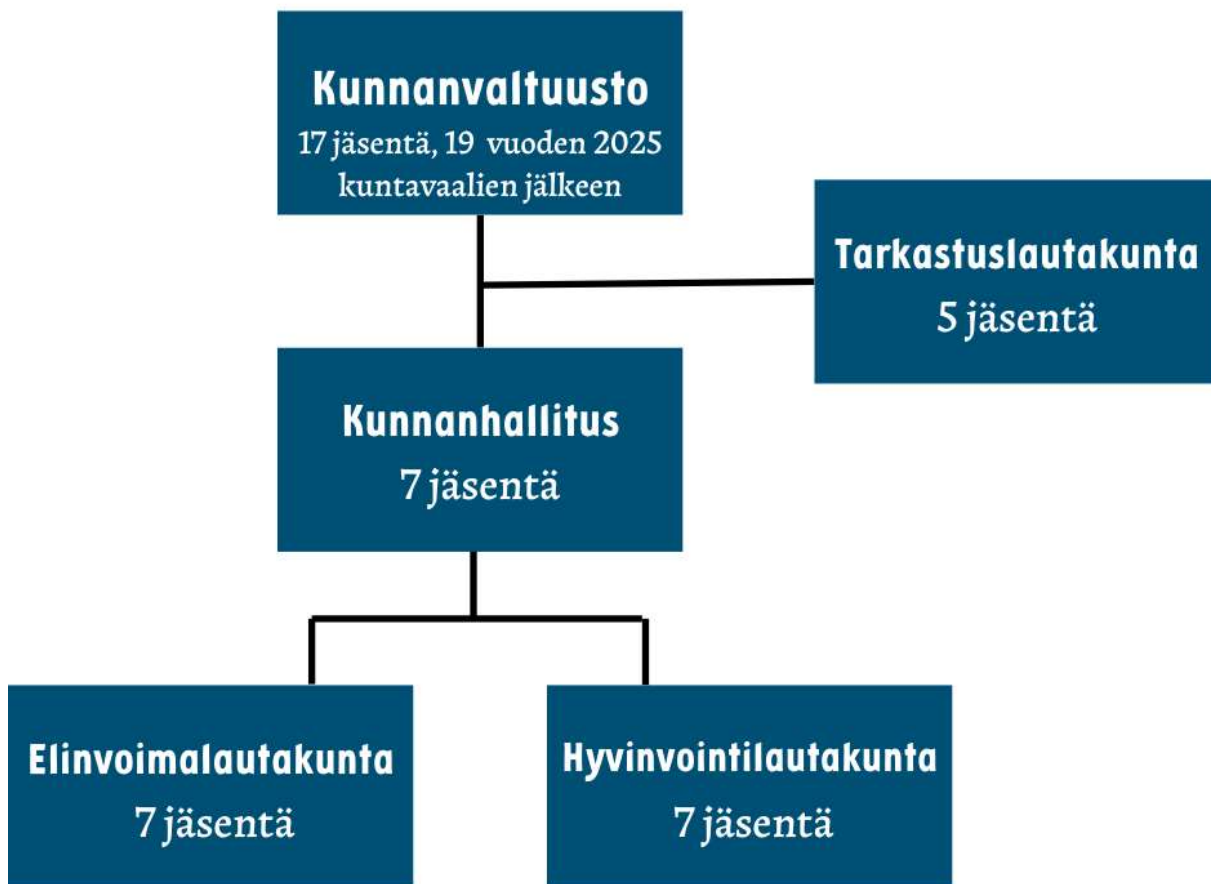
Vaalan suurimmat työllistäjät

Vaala on selkeästi oma työssäkäyntialue. Työpaikkaomavaraisuus on pitkään ollut yli 90 prosenttia. Vaalan alueen suurimmat työnantajat ovat julkisen sektorin työpaikkoja: Vaalan kunta, Pohde sekä Pelson vankila ovat kolme suurinta yksittäistä työnantajaa.

Yksityisistä ja kolmannen sektorin työnantajista suurimpia ovat VB- Betoni Oy, Vaalan Juustola Oy, Manamansalon leririntäalue, ABC Vaalanportti (Osk Arina), S- Market Vaala (Osk Arina), K- Market Vaala, Rautia Vaala Mikko Kilpeläinen Oy, Hoivakoti Suvanto Oy, Maansiirto Mannermaa, Vaalan Fysioterapia Oy, Eltel Networks Pohjoinen Oy, Vaalan Apteekki, Vaalan Torimarket, Lapsi- ja nuorisokoti Nokkala Oy, Rokua Health & Spa (Utajärvi) sekä Vaalan evankelis-luterilainen seurakunta. Lisäksi suuret maatilat ja koneurakointi eri muodoissa työllistävät merkittävästi.

2.2 Kunnan hallinto ja henkilöstö

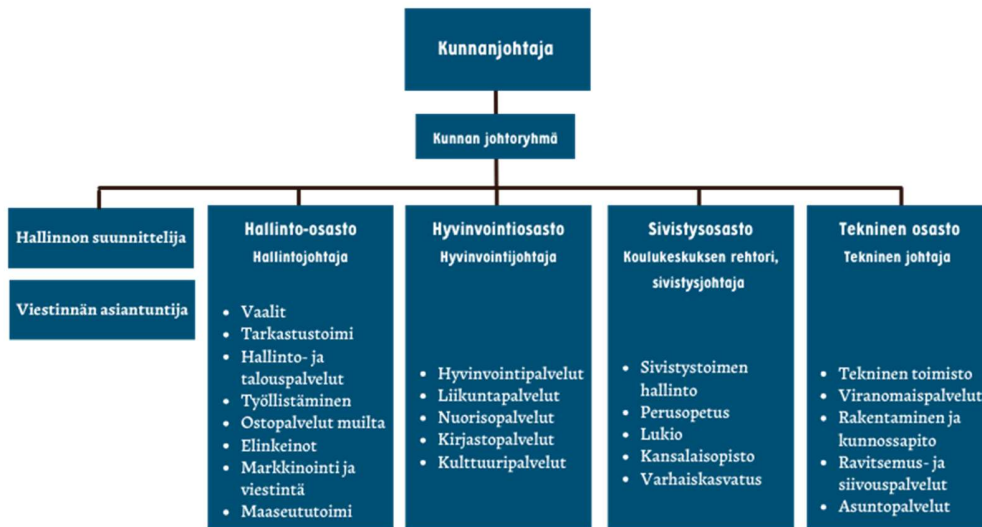
Luottamushenkilöorganisaatio

Vaalan kunnan luottamushenkilöorganisaatio koostuu kunnanvaltuustosta, kunnanhallituksesta, elinvoima- ja hyvinvointilautakunnista sekä tarkastuslautakunnasta.

Kunnanhallituksen nimeäminä toimikuntina on vanhus- ja vammaisneuvosto, nuorisoneuvosto, Vaalan vapaa-ajan asukasneuvosto, hyvinvointi- ja turvallisuustyön valmisteleva työryhmä ja sen johtoryhmä.

Pohjois-Pohjanmaan liiton maakuntavaltuustossa Vaalalla on yksi edustaja. Lisäksi Vaalan kunnalla on edustus Kainuun jätehuollon kuntayhtymässä.

Henkilöstö

Henkilöstön määrä ja rakenne muodostuu ja jakautuu kunnan palvelurakenteeseen kunnanvaltuuston päättämien määrärahojen sekä sopeuttamis- ja kehittämistoimien mukaisesti. Kunnanhallituksen hyväksymässä henkilöstöstrategiassa on linjattu muun muassa palkkausta, henkilöstön työhyvinvointia sekä henkilöstön pysyvyyttä ja rekrytointiasioita. Lisäksi on mietitty tulevien vanhuuseläkkeelle siirtymisen kohdalla, voidaanko virkaa/tehtävää jättää täyttämättä tai täyttää kyseinen tehtävä sisäisesti.

Työkykyä edistetään tyky-suunnitelman mukaisesti ja osaamista kehitetään koulutukseen panostamalla. Työntekijöille luodaan kanavia vaikuttaa kunnan toimintaan ja tulevaisuuden suunnitteluun ja lisäksi panostetaan sisäiseen viestintään. Kuukausittaisia henkilöstöpalavereita jatketaan ja julkaistaan henkilöstötiedote n. 10 kertaa vuodessa. Lähiesihenkilöt kokoontuvat neljä kertaa vuodessa ja toimistotiimi kahden viikon välein.

Kuntakonserni

Kuntakonserniin kuuluu Vaalan Vesi ja Lämpö Oy sekä Kiinteistö Oy Vaalan Niska. Lisäksi Vaalan kunta omistaa Utajärven ja Muhoksen kuntien kanssa Humanpolis Oy:n, josta Vaala omistaa kolmanneksen.

Vaalan Vesi ja Lämpö Oy perustettiin v. 2017 alusta yhtiöittämällä kaukolämpö- ja vesihuoltoliiketoiminnot. Yhtiöön siirtyi liikelaitosten johtaja ja työntekijät ns. vanhoina työntekijöinä. Liikelaitokset on ollut järkevä laittaa samaan yhtiöön toiminnallisista lähtökohdista johtuen ja yhdistämällä molemmat liiketoiminnot samaan yhtiöön on tavoiteltu taloudellisesti vakavaraisempaa yhtiötä.

Kunnan taloyhtiöt sulautuivat Kiinteistö Oy Vaalan Niskaan v. 2017 alussa. Yhtiö vastaa vuokra-asuntojen hallinnoinnista, ylläpidosta ja uustuotannosta. Tällä tavoitellaan yhtiön parempaa seurattavuutta ja toisaalta taloudellisesti vahvempaa yhtiötä.

Molempien kuntakonsernin yhtiöiden Koy Vaalan Niskan ja Vaalan Vesi ja Lämpö Oy:n osalta tavoitteena on, että kuntakonserniin kuuluvat yhtiöt pystyvät tulorahoituksellaan hoitamaan vastuunsa ja velvoitteensa. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt päivitetyn ja uuden kuntalain mukaisen konserniohjeen 25.1.2017

2.3 Vaalan kunnan kehittäminen

Kuntalain 410/215 mukaan kunnassa tulee olla kuntastrategia, jonka osana tulee käsitellä elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittämistä. Elinvoima nähdään perinteistä elinkeinopolitiikkaa laajempänä asiakokonaisuutena, joka ottaa huomioon alueen yritysten tukemisen ja niiden paikkakunnalle houkuttelun lisäksi myös ihmisen. Siellä missä ihmiset viihtyvät, viihtyvät myös yritykset ja elinvoimaa synnyttävä spiraali vahvistuu. Vaalan kuntastrategia on elinvoimapolitiikan keskeinen asiakirja. Kuntastrategian keskiössä on kuntalaisten hyvinvoinnin lisääminen, myönteisen kuntakuvan rakentaminen ja kuntatalouden tasapaino. Vaalan kuntastrategiaa täydentäviä asiakirjoja ovat elinkeino-ohjelma sekä hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma. Molempien asiakirjojen teemoja toteutetaan tällä talous- ja toimintasuunnitelmalla. Vaalan kunnan kuntastrategia 2030 oli valtuuston käsittelyssä ja hyväksyttävänä 1.9.2022.

Visio kuvaa sitä tulevaisuuden kuvaa, johon Vaalan kunta pyrkii toiminnallaan. Meidän visiomme on vuonna 2030 "villisti vaalaistunut - hyvän tuulen kunta".

Tavoitteemme tarkentavat tulevaisuuden kuvaamme. Ne ovat yhteisesti valittuja ja niiden toteuttamiseen on sitouduttu. Tavoitteisiin pyritään vuosittain budjetin yhteydessä tarkistettavilla vuositavoitteilla ja toimenpiteillä. Strategian toteutumista seurataan sekä budjetin että tilinpäätöksen yhteydessä. Lisäksi vuositason tarkastelu tehdään kesäkuun valtuuston kokouksessa.

Vaalan kunnan yhteistyö

Vaalan kunta tekee yhteistyötä pääosin Utajärven, Muhoksen, Siikalatvan ja Paltamon kuntien sekä entisen Oulunkaaren kuntayhtymän omistajakuntien kanssa. Erityisesti Utajärven ja Muhoksen kuntien kanssa yhteistyö on tärkeässä roolissa vuonna 2025. Yhteistyötä kohdistetaan jatkossakin ainakin teknisten palveluiden, kuten ruokahuollon osalta. Paltamon kunnan kanssa aloitetaan matkailuhankkeen selvittäminen ja tavoitteena on saada hyväksytty Oulujärven matkailuhanke, jossa olisi mukana myös Kajaanin kaupunki.

Vuoden 2009 alusta kunta on osallistunut Oulunkaaren omistajakuntien perustamaan kuntapalvelutoimistoon, jossa on tuotettu omistajakunnille talous-, henkilöstö- ja tietohallinnon toiminnot siten, että ao. palvelupisteet kuitenkin ovat säilyneet kunnissa. 1.1.2023 alkaen

kuntapalvelutoimiston on ostettu Monetra Oy:ltä (talous- ja henkilöstöhallinto), LapIT Oy:ltä (ict-palvelut).

Vaalan, Utajärven ja Muhoksen kunnat perustivat yhteisen elinkeinoyhtiön Humanpolis Oy:n vuoden 2015 alusta. Humanpolis Oy vastaa Rokua Geoparkin toiminnasta ja kehittämisestä.

Hyvien käytänteiden hakeminen muista kunnista ja omien hyvien käytänteiden levittäminen kuuluu Vaalan kunnan arkipäiväiseen toimintaan. Yhteistyöverkoston luomista jatketaan ja tehdään aktiivista edunvalvontaa kunnan eri tasoilla. Johtavat viranhaltijat kuuluvat suurempiin verkostoryhmiin, josta voimme kuntana saada hyötyä toisten kuntien käytänteistä.

Vaala omistaa yhden Monetra Oy:n ja LapIT Oy:n osakkeen, jonka ansiosta kunta voi hyödyntää Monetran LapIT:n yhteishankintoja sekä muita yhtiöiden tuottamia palveluita tahe- ja ict-palveluita.

Yhteinen maataloushallinto Siikalatvan, Vaalan, Pyhännän, Vihannin ja Haapaveden kanssa on alkanut vuoden 2012 alusta. Vihannin kunta on kuitenkin eronnut yhteistoiminta-alueesta Raahan kaupunkiin liittymisen vuoksi. Tätä yhteistyötä jatketaan vuonna 2025.

2.4 Talousarvion ja -suunnitelman perusteet

Kuntalain säädökset

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Talousarvion sitovuus

Valtuusto päättää käyttötalousosan nettomenot osastoittain sitovina erinä. Kuitenkin rahoitustoimea tarkastellaan hallinto-osastosta erillisenä eränä. Investointiosassa kunnanvaltuusto päättää määrärahat hankkeittain. Siirrot ja mahdolliset käyttötarkoituksen muutokset 50.000 euroon asti päättää kunnanhallitus, muilta osin kunnanvaltuusto.

Lautakunnille, kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle on raportoitava talousarvion ja tavoitteiden toteutumisesta kunnanhallituksen antamien sisäisen valvonnan ohjeiden ja hallintosäännön mukaisesti.

Taloussuunnitelman rakenne ja sisältö

Kunnan talousarviossa tulee olla käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Tässä taloussuunnitelmassa käsitellään ensin tuloslaskelma- ja rahoitusosa, mikä antaa kokonaiskuvan kunnan taloudesta. Käyttötalousosassa käsitellään hallintokuntien strategiset tavoitteet ja vuoden 2025 toimenpiteet sekä niistä aiheutuvat kustannukset. Investointiosassa ovat rakennusohjelma sekä irtaimiston hankintasuunnitelma perusteluineen. Lisäksi talousarviossa on henkilöstösuunnitelma.

3 TULOSLASKELMA- JA RAHOITUSOSA

Sisäiset ja ulkoiset

3.1 Tuloslaskelma Vaalan kunta

Talousarvion mukaan toimintatuotot laskevat n. 87 000 eurolla verrattuna kuluvan vuoden talousarvioon. Toimintatuottojen määrä vuoden 2025 talousarviossa on noin 2,2 miljoonaa euroa.

Toimintakulut nousevat vuoden 2024 talousarviosta n. 1,673 miljoonaa eurolla noin 15 514 000 euroon. Toimintakulujen nousuun suurin selittävä tekijä on te-palveluiden siirtyminen valtiolta työllisyysalueille ja kuntiin. Tätä kulua ei ole vuoden 2024 talousarviossa.. Henkilöstökulut nousevat noin 955 000 euroa verrattuna kuluvan vuoden talousarvioon. Tätä selittää suurelta osalta .työehtosopimuksen mukaiset palkankorotukset, työllisyyspalveluiden uudet virkatehtävät ja realistiset palkan sivukulut. Vuoden 2024 talousarviossa palkkojen sivukulut ovt olleet selvästi alimitoitettuja.

Toimintakate on talousarviossa n. -13,304 miljoonaa euroa. Se heikkenee noin 1,754 miljoonalla eurolla verrattuna kuluvan vuoden talousarvioon.. Toimintakatteen heikkemisen suurin syy on te2024 uudistuksen tuomat vastuut ja velvoitteet.

VEROTULOT

Suunnitelmakauden tavoitteena on, että kunnan kunnallisveroprosentti poikkeaa enintään 1,0 prosenttiyksikköä valtakunnan keskiarvosta ylöspäin ja on alle Pohjois-Pohjanmaan keskiarvon. Vaalan tuloveroprosentti laski vuodeksi 2022 0,5 % ollen 21,00 %. Soteuudistuslaki määräsi, että Manner-Suomen kunnallisveroprosentit laskevat vuodelle 2023 12,64 prosenttiyksikköä ja vastaava summa siirtyy valtion verotukseen. Näin ollen Vaalan kunnallisveroprosentiksi muodostui vuodelle 2023 8,36. Vuosille 2024 ja 2025 Vaalan kunnanvaltuusto päätti veroprosentiksi 8,3. Keskimääräinen kunnallisveroprosentti Manner-Suomessa vuonna 2025 on 7,54 ja Pohjois-Pohjanmaalla 8,58. Korkein kunnallisveroprosentti on 10,9 ja alhaisin 4,7. 2000-5000 asukkaan kuntien keskimääräinen kunnallisvero vuonna 2024 on 9,15 prosenttia.

Vaalan kunnan arvioitu efektiivinen veroaste on vuonna 2025 5,99 %. Kunnanllisveron ja efektiivisen veroasteen erotus on 2,31 prosenttiyksikköä. Vuoden 2024 vastaava luku on ollut 2,63 prosenttiyksikköä.

Vaalan kiinteistöverotuksen verotusarvot ja kiinteistöveroprosentit vuonna 2025 ovat pääosin vuoden 2024 tasolla.

Kiinteistöverot 2025	Mahdollinen vaihteluväli	Veroprosentti (%)	Verokertymä (€)
----------------------	--------------------------	-------------------	-----------------

Vakituinen asuinrakennus	(0,41-0,90 / 0,41-1,00)	0,45	298 000
Muu kuin vakituinen asuinrakennus	(0,93-1,80)	1,1	358 000
Voimalaitosrakennus	(maks. 3,10)	3,1	2 934 000
Yleinen kiinteistövero, rakennukset	(0,93-2,00)	1,1	403 000
Yleinen kiinteistövero, maapohja	(0,93-2,00)	1,3	400 000

Kiinteistöverot vuodelle 2025 ovat arviolta yhteensä 4 393 000 euroa, josta tilitetään noin 4 641 000 euroa.

Verotulojen arvioidaan nousevan vuoden 2024 talousarviosta yhteensä n. 1 171 000 euroa. Vuoden 2024 arvioidusta viimeisimmästä verotuloennusteesta (8 384 000 €) verotulojen arvioidaan nousevan noin 464 000 € verrattuna vuoden 2025 talousarvioon.

KUNNALLISVEROPROSENTTI

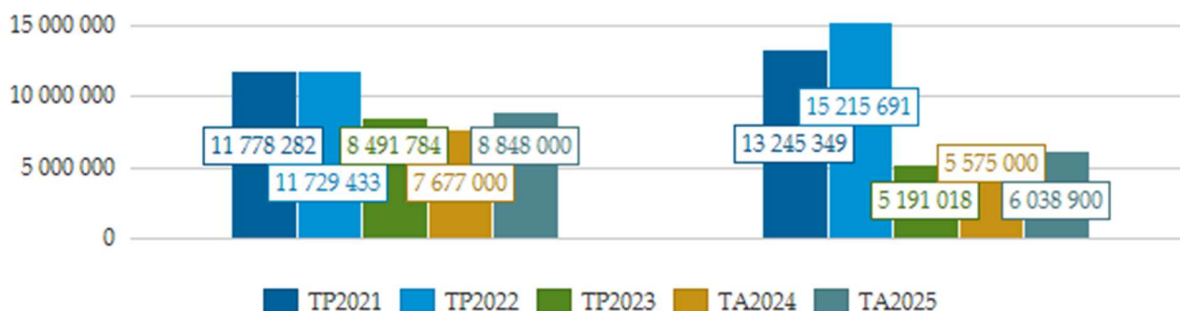
	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Kunnallisveroprosentti	21,50 %	21,50 %	21,00 %	8,36 %	8,3	8,3

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos-% TP2023-TA2024	Muutos-% TA2024-TA2025
Verotulot	8 491 784	7 677 000	8 848 000	-9,59 %	15,25 %
Kunnan tulovero	3 829 982	3 468 000	3 714 000	-9,45 %	7,09 %
Kiinteistövero	4 070 215	3 693 000	4 641 000	-9,27 %	25,67 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	591 587	516 000	493 000	-12,78 %	-4,46 %

VALTIONOSUUDET

Valtionosuudet ovat kuntaliiton ennusteen mukaan vuonna 2025 noin 6 038 900 €. Valtionosuuksien arvioidaan nousevan n. 464 000 euroa verrattuna vuoden 2024 talousarvioon.

Vossit ja verotulot

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos-% TP2023-TA2024	Muutos-% TA2024-TA2025
Valtionosuudet	5 191 018	5 575 000	6 038 900	7,40 %	8,32 %

KOROT JA RAHOITUSTUOTOT

Talousarvio- ja kassalainojen korkoihin on varattu vuodelle 2025 yhteensä 350 000 €, mikä on sama summa kuin talousarviossa 2024. Vaalan Vesi ja Lämpö Oy sekä Koy Vaalan niska maksavat kunnalle lainoista korkoa n. 28 000 euroa. Korkokulujen nousuun vaikuttavat yleinen korkotason nousu sekä uusinvestointien euromääräinen kasvu.

POISTOT

Poistoja on kirjattu talousarvioon noin 849 800 euroa. Poistot ovat nousseet vuoden 2024 talousarviosta yhteensä noin 65 000 euroa. Lähivuosina poistojen määrä tulee kasvamaan, mikäli suunnitellut investoinnit tulevat toteutumaan. Toisaalta lähivuosien tilinpäätöksissä tulee arvioida tiettyjen kiinteistöjen ylimääräisiä poistoja ja se hieman tasoittaa tulevaa poistojen kasvua.

VUOSIKATE JA TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ

Talousarvion mukainen vuosikate on n. 1 271 657 euroa. Vuosikate laskee vuoden 2024 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna n. 105 000 euroa. Vuosikate ei tule arvion mukaan riittämään nykyisten pankkilainojen lyhennyksiin (360 000 €) ja noin miljoonan euron käyttötalouden investointeihin. Uutta lainaa tulee ottaa lähes 100 000 €. Kuitenkin kunnan lainakanta tulee laskemaan tämän hetken suunnitelman mukaan. Arvioitu ylijäämä vuodelle 2025 on n. 445 000 euroa.

TUOSLASKELMA

	TP2023	TA2024	TA2025
TOIMINTATUOTOT	3 665 216	2 291 320	2 204 610
Myyntituotot	1 894 005	1 012 100	1 090 860
Maksutuotot	120 741	151 500	110 000
Tuet ja avustukset	691 413	615 170	402 700
Muut toimintatuotot	959 057	512 550	601 050
Valmistus omaan käyttöön	5 582		5 000
Valmistus omaan käyttöön	5 582		5 000
TOIMINTAKULUT	-14 571 809	-13 841 090	-15 513 653
Henkilöstökulut	-6 812 970	-6 554 870	-7 509 833
Palvelujen ostot	-5 266 457	-4 766 600	-5 107 350
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 203 338	-1 342 150	-1 306 160
Avustukset	-638 807	-865 000	-1 312 050
Muut toimintakulut	-650 236	-312 470	-278 260
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-10 901 010	-11 549 770	-13 304 043
Verotulot	8 491 784	7 677 000	8 848 000
Valtionosuudet	5 191 018	5 575 000	6 038 900
Rahoitustuotot ja -kulut	-165 133	-325 800	-311 200
Korkotuotot	39 992	28 000	35 000
Muut rahoitustuotot	2 991	4 200	3 900
Korkokulut	-202 525	-350 000	-350 000
Muut rahoituskulut	-5 591	-8 000	-100
VUOSIKATE	2 616 660	1 376 430	1 271 657
Poistot ja arvonalentumiset	-1 867 811	-784 910	-849 800
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 867 811	-784 910	-849 800
TILIKAUDEN TULOS	748 849	591 520	421 857
Varausten ja rahastojen muutokse	-158 027	23 140	23 140
Poistoeron muutos	44 350	23 140	23 140
Varausten muutos	-202 376		
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	590 822	614 660	444 997

3.2 Rahoituslaskelma Vaalan kunta

RAHOITUSLASKELMA PERUSKUNTA	TP2023	TA2024	TA2025	MUUTOS %
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
VUOSIKATE	2 685 330	1 376 430	1 271 657	92,4

TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT				
PAKOLLISET VARAUKSET				
MUUT OIKAISUT				
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-202 376			
TOIMINNAN RAHAVIRTA	2 482 954	1 376 430	1 271 657	92,4
INVESTOINTIMENOT	-1 823 441	-978 000	-5 198 884	531,6
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	127 151	0	390 742	
INVESTOINTIEN VARS.MYYNTITULOT	29 157			
INVESTOINTIEN MYYNTIVOITOT/-TAPPIOT				
PYS.VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULO	29 157			
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-1 667 133	-978 000	-4 808 142	491,6
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	815 821	398 430	-3 536 485	-887,6
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET				
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET				
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	9 550	5 000	6 000	120,0
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	9 550	5 000	6 000	120,0
LAINAKANNAN MUUTOKSET				
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	0	0	3 000 000	
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-360 152	-360 000	-360 000	100,0

LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	- 1 150 000			
LAINAKANNAN MUUTOKSET	-1 510 152	-360 000	2 640 000	-733,3
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET				
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOM. MUUTOS	844394			
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS				
SAAMISTEN MUUTOS	736 333			
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	113 815			
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	1 694 541			
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	396 315			
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 212 137			
Rahavarat 31.12.	1 978 099			
Rahavarat1.1.	765 962			
Rahavarojen muutos	1 212 137			

3.3 Taloussuunnitelma

Vaalan kunnan vuoden 2013-2017 tilinpäätöksen tulokset ovat olleet erinomaisia, minkä seurauksena kertynyttä alijäämää ei ole enää ollut tilinpäätöksessä 2014. Vuosien 2022 ja 2023 tilinpäätökset olivat myös reilusti ylijäämäisiä.. Kunta jatkaa vuonna 2025 talouden tarkkaa seuranta, sillä tulevien vuosien talouden ennustamiseen liittyy suuria uhkia ja epävarmuustekijöitä. Kunta on riippuvainen vielä pitkälti valtionosuuksista ja kiinteistöveroista. Näihin liittyvät muutokset voivat olla kunnan kannalta taloudellisesti erittäin haitallisia.

Talousarviovuoden 2025 suurin haaste on te-palveluiden toteutus lähipalveluina ja työllisyyden hallinta muuttuneessa tilanteessa. Te-palveluiden siirtyminen työllisyysalueen ja kunnan vastuulle nostaa kuluja merkittävästi. Tulevien vuosien tavoitteena on hallita työttömien määrää ja työttömyydestä aiheutuvia kuluja.

Tulevien vuosien valtionosuudet tulevat ennusteen mukaan laskemaan voimakkaasti ja siihen on hyvä varautua ennakolta suunnittelemalla taloussuunnitelma varovaisuusperiaatteella. Vuoden 2025 talousarvio on selvästi ylijäämäinen ollen noin 445 000 euroa. Kohtuullisen hyvään ylijäämään vaikuttavat mm. vuoden 2022 tuloksen pohjalta tulevat valtionosuudet ja ennuste hyvästä verokertymästä.

Taloussuunnitelma vuosille 2025-2027

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio sekä taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousasuunnitelmavuodet 2026-2027 näyttävät tällä hetkellä kunnan kannalta kohtuullisilta verrattuna maakunnan verrokkikuntiin. Talouden osalta on tärkeää, että kunnan talousarviossa vuosikate on riittävällä tasolla, jotta voidaan vastata lainavelvoitteista käyttötalouden investoinneista.

	TP 2021	TP 2022	TP 2023	Ta 2024	Ta 2025	TS 2026	Ts 2027
	Peruskunta	Peruskunta	Peruskunta	Peruskunta	Peruskunta	Peruskunta	Peruskunta
	a	a	a	a	a	a	a
Asukasluku	2679	2590	2589	2550	2510	2470	2440
Veroprosentti	21,5	21	8,36	8,3	8,3	8,3	8,3
Toimintatuotot	3 898 717	3 168 620	3 665 217	2291320	2 204 610	2 026 950	1 936 950
Toimintatuottojen muutos, %		-18,7 %	15,7 %	-37,5 %	-3,8 %	-8,1 %	-0,10 %
Toimintakulut	-26 993 038	-27 841 050	-14 571 809	-13841090	-15 513 653	-15 147 400	-14 975 400
Toimintakulujen muutos %		3,1 %	-47,7 %	-5,0 %	12,1 %	-2,4 %	-0,80 %
Valmistus omaan käyttöön	8336	2000	5 582		5 000	5 000	5 000
TOIMINTAKATE	-23 085 985	-24 670 430	-10 901 010	-11 549 770	-13 304 043	-13 115 450	-13 033 450 €
TOIMINTAKATTEEN MUUTOS, %		6,9	-55,8	6,0	15,2	-1,4	
Kunnallisverot							
Yhteisöverot							
Kiinteistöverot							
Verotulot yhteensä	11 778 282	11 817 500	8 491 784	7 677 000	8 848 000	8 963 000	9 038 000
Verotulojen muutos, %		0,3	-28,1	-9,6	15,3	1,3	1
Valtionosuudet	13 245 349	15 199 000	5 191 018	5 575 000	6 038 900	5 538 000	5 200 000

(Harkinnanvarainen)		14,7	-65,8	7,4	8,3	-8,3	-3,7
Korkotuotot	28 801	30 000	39 992	28 000	35 000	25 000	25 000
Muut rahoitustuotot	8 266	6 400	2 992	4 200	3 900	3 900	3 900
Korkokulut	-25 833	-43 000	-202 525	-350 000	-350 000	-450 000	-450 000
Muut rahoituskulut	-4 898		-5 591	-8 000	-100	-2 000	-2 000
VUOSIKATE	1 943 982	2 339 470	2 616 660	1 376 430	1 271 657	962 450	781 450
Poistot	-1 185 511	-1 175 500	-1 867 811	-784 910	-849 800	-865 000	-900 000
Satunnaiset tuotot							
Satunnaiset kulut							
Poistoeron muutos	385810	385 810	-158 027	23 143	23 140	23 140	23 140
Rahastojen muutos							
Varausten muutos							
	TP 2021	TP 2023	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Ylijäämä/alijäämä	1 144 281	1 549 780	590 822	614 663	444 997	120 590	-95 410

Osastojen taloussuunitelmat 2026 ja 2027

Osastojen
taloussuunnitelma
vuodelle 2026

	Hallinto- osasto	Hyvinvointiosasto	Sivistysosasto	Tekninen osasto	Yhteensä
Toimintatuotot	41 000	110 000	300 000	1 575 950	2 026 950
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	1 228 000	620 000	3 900 000	1 583 400	7331400
Palvelujen ostot	1 680 000	400 000	1 580 000	1 340 000	5000000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	65 000	154 000	280 000	810 000	1309000
Avustukset	716 000	108 000	90 000	315 000	1229000
Muut toimintakulut	24 000	34 000	70 000	150 000	278000
Toimintakulut yhteensä	3713000	1316000	5 920 000	4198400	15147400
Käyttökate	-3672000	-1206000	-5 620 000	-2622450	-13120450

Osastojen

taloussuunnitelma
vuodelle 2027

	Hallinto- osasto	Hyvinvointiosasto	Sivistysosasto	Tekninen osasto	Yhteensä
Toimintatuotot	41 000	70 000	250 000	1 575 950	1 936 950
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	1 248 000	620 000	3 900 000	1 581 400	7 349 400
Palvelujen ostot	1 630 000	380 000	1 550 000	1 340 000	4 900 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	65 000	150 000	300 000	820 000	1 335 000
Avustukset	716 000	110 000	80 000	265 000	1 171 000
Muut toimintakulut	26 000	37 000	50 000	155 000	268 000
Toimintakulut yhteensä	3685000	1297000	5 880 000	4161400	15023400
Käyttökate	-3644000	-1227000	-5 630 000	-2 585 450	-13086450

TEKNISET PALVELUT	TP 2024	TA 2024	MTA 2025
TOIMINTATUOTOT	3 665 216	2 291 320	2 204 610
TOIMINTAKULUT	-14 571 809	-13 841 090	-15 513 653
Henkilöstökulut	-6 812 970	-6 554 870	-7 509 833
Palvelujen ostot	-5 266 457	-4 766 600	-5 107 350
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 203 338	-1 342 150	-1 306 160
Avustukset	-638 807	-865 000	-1 312 050
Muut toimintakulut	-650 236	-312 470	-278 260
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-10 901 010	-11 549 770	-13 304 043
Rahoitustuotot ja -kulut	-165 133	-325 800	-311 200
VUOSIKATE	2 616 660	1 376 430	1 271 657
Poistot ja arvonalentumiset	-1 867 811	-784 910	-849 800
TILIKAUDEN TULOS	748 849	591 520	421 857
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	590 822	614 660	444 997

YLEISESTI

Tulot:

- Tällä hetkellä taloussuunnitelmavuosiin liittyy vielä paljon epävarmuutta. Verotulot on laskettu kuntaliiton ennusteen mukaisesti. Vaalan vankilan valmistuminen sekä Naulakankaan ja Turkkiselän tuulivoimapuistojenn rakentamisepäätös vaikuttavat

merkittävästi tuleviin kiinteistöverokertymiin. Vaalan vankilan osalta kiinteistöverot tulevat kokonaisuudessa maksuun arvion mukaan vuonna 2025.

- Reagoidaan nopeasti yritysten tarpeisiin ja tarjotaan apua rahoituksen ja kehittämispalveluiden hakemiseen. Kehitetään alueellista yhteistyötä elinkeinoissa niiden kuntien kanssa, jotka kokevat yhteistyön tärkeäksi. Otetaan elinkeino-ohjelma käyttöön ja toimitaan sen mukaisesti.
- Oman toiminnan tulojen arvioidaan laskevan verrattuna vuoden 2024 talousarvioon. Prosentuaalisesti lasku on kuitenkin pieni. .

Menot:

- Käyttötalouden investoinnit ovat vuonna 2025 yhteensä noin 1 008 000 € (netto). Kunnan viraston ja tulevan soteaseman investointeihin tullaan ottamaan lainaa.
- Palvelurakenteen ja kattavuuden tarkastelu: huolehditaan lakisääteisistä ja muista strategisesti tärkeiksi katsotuista tehtävistä. Sopeudutaan väestönmuutokseen palvelurakennetta uudistamalla. Selvitetään tekoälyn huodyntämistä osana palvelua. Tarkastellaan kriittisesti niiden palveluiden tuottamista, jotka eivät ole lakisääteisiä. Vuonna 2025 kokeillaan sähköisen asiointin palveluja.
- Henkilöstömenoja hillitään mutta tarvittaessa lisätään niissä toiminnoissa, jotka tuovat selkeästi hyvinvointia ja / tai elinvoimaa. Tavoitteena on palvelurakenteen sopeutuksen mukana sopeutuva henkilöstörakenne.
- Henkilöstön jaksamiseen, alaitaitoihin ja esihenkilötyöhön sekä muutosjohtamiseen panostetaan mm. koulutuksella, työnohjauksella ja tiedottamisella, työhyvinvoinnin hankkeella sekä yhteistyöllä työterveyshuollon kanssa. Henkilöstön osaaminen pidetään hyvällä tasolla koulutuksen avulla. Panostetaan myös sisäiseen viestintään. Henkilöstön työhyvinvointiin panostetaan työhyvinvoinnin hankkeella ja virkistystoimikunnalla, joille on määritelty budjetti.
- Pyritään eroon vajaakäyttöisistä kiinteistöistä kuitenkin minimoimalla myyntitappiot ja ylimääräiset poistot. Toteutetaan kunnan kiinteistöstrategiaa.
- Lainojen osalta varaudutaan markkinakorkojen vaihteluun. Varaudutaan uusien pitkäaikaislainojen osalta osittaiseen korkosuojaukseen.
- Vuoden 2025 aikana tulee selvittää sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen. Toimenpiteeseen vaikuttaa suurelta osalta Pohteen tahtotila tulevista vuokratarpeista. Tähän liittyy myös mahdollisen uuden soteaseman rakentamispäätös.

4 KÄYTTÖTALOUSOSA

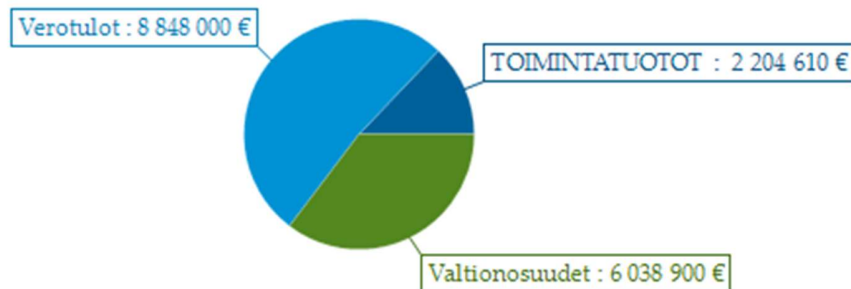
Käyttötalouteen vaikuttavat toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Kunnan tulosten muodostuminen sekä toimintakulujen jakauma osastoittain talousarviossa 2025 on esitetty alla olevissa graafeissa.

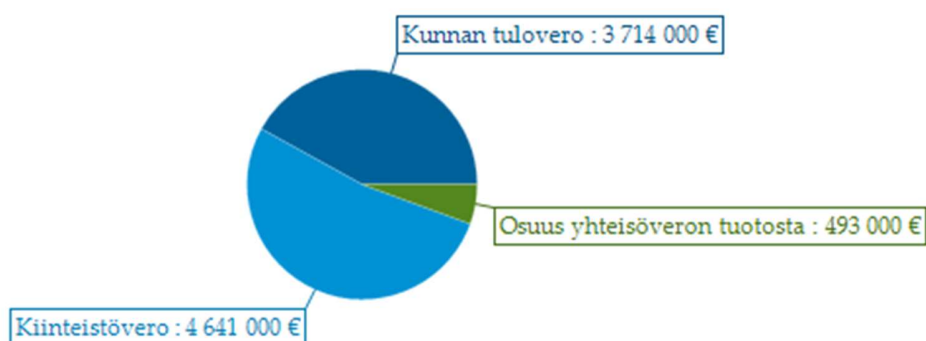
Käyttötalouteen vaikuttaa parantavasti valtiosuuksien säilyminen hyvällä tasolla sekä kasvavat verotulot. Hallinto- ja sivistysosastoilla on kasvupainetta toimintakatteen osalta. Hallinto-osasto toimintakate heikkenee noin 1,4 miljoonaa euroa. Tämä johtuu pääosin te2024 uudistus vastuista ja velvoitteista. Sivistysosaston toimintakate heikkenee noin 433 000 €. Tämä johtuu pääosin palkkojen sivukulujen realistisesta kirjaamisesta. Hyvinvointiosastolla toimintakate ei merkittävästi muutu. Se heikenee 55 000 €. Teknisellä osastolla toimintakate paranee noi 139 000 eurolla. Talousarvion laadintaohjeissa kulujen nousua on voinut perustella liittyen elinvoiman ja hyvinvoinnin kehittämisellä sekä lain velvoitteiden hoitamisella. Verotulot ja valtionosuudet muodostavat noin 85,2 %:a kunnan tuloista. Näiden tulojen arvioidaan olevan vuonna 2025 noin 14 886 000 euroa.

Henkilöstömenot ovat kunnan suurin yksittäinen kuluerä. Kunnan toiminnassa henkilöstömenoja on pyritty hillitsemään henkilöstön vähennyksillä palvelutarpeen vähentyessä. Jatkossa henkilöstön määrä on edelleen sopeutettava tarvetta vastaavasti. Vuoden 2025 talousarviossa on nousua henkilöstökuluissa noin 955 000 euroa verrattuna talousarvioon 2024. .

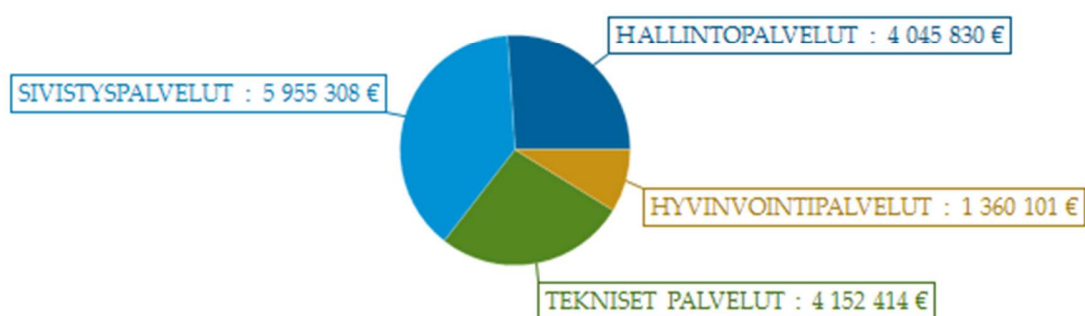
Tuottojen jakautuminen

Verotulojen jakautuminen

Toimintakulujakauma osastoittain

Käyttötalous osastoittain	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
HALLINTOPALVELUT					
TOIMINTATUOTOT	282 905	274 690	160 900	-2,90 %	-41,42 %
TOIMINTAKULUT	-2 965 973	-2 754 950	-4 045 830	-7,11 %	46,86 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2 683 068	-2 480 260	-3 884 930	-7,56 %	56,63 %
HYVINVOINTIPALVELUT					
TOIMINTATUOTOT	180 361	186 630	150 700	3,48 %	-19,25 %
TOIMINTAKULUT	-1 108 818	-1 340 690	-1 360 101	20,91 %	1,45 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-928 457	-1 154 060	-1 209 401	24,30 %	4,80 %
SIVISTYSPALVELUT					
TOIMINTATUOTOT	356 201	210 100	261 550	-41,02 %	24,49 %
TOIMINTAKULUT	-5 731 480	-5 470 490	-5 955 308	-4,55 %	8,86 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-5 375 279	-5 260 390	-5 693 758	-2,14 %	8,24 %
TEKNISET PALVELUT					
TOIMINTATUOTOT	2 845 799	1 619 900	1 631 460	-43,08 %	0,71 %
TOIMINTAKULUT	-4 765 538	-4 274 960	-4 152 414	-10,29 %	-2,87 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 914 157	-2 655 060	-2 515 954	38,71 %	-5,24 %

5. HALLINTO-OSASTO

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

VALMIS

Hallinto-osastolle kuuluvat seuraavat vastuualueet vaalit, tarkastustoimi, hallinto- ja talouspalvelut, elinkeinotoimi, maaseututoimi, työllistäminen, rahoitusroimi, ostopalvelut muilta sekä viestintä ja markkinointi. Hallinto-osasto vastaa hallinnon tukipalvelujen tuottamisesta. Hallinto-osaston budjetti sisältää verotulot ja valtionosuudet. Näiden lisäksi budjetti koostuu erilaisista jäsenmaksuista kuten Kuntaliiton ja Pohjois-Pohjanmaan liiton jäsenmaksuista sekä osallistumismaksuista erilaisiin yhteistoiminta-alueisiin. Elinkeinopalvelut, maaseutupalvelut sekä viestintä ja markkinointi sijoittuvat kuntaorganisaatiossa suoraan kunnanjohtajan alaisuuteen ja näiden yhteistyönä toteutetaan muun muassa kunnan markkinointia.

Hallinto-osaston ja koko kunnan merkittävin muutos vuonna 2025 liittyy te-palveluiden siirtoon valtiolta työllisyysalueille ja kunnille. Te2024 uudistusta on edistetty voimakkaasti koko Pohjois-Pohjanmaan alueella ja Vaala on liittynyt Oulun seudun työllisyysalueeseen. Vaalan työllisyyspalveluiden vakituisten viranhaltijoiden määrä tulee kasvamaan yhdestä virasta kolmeen. Uudistuksessa Vaalan vastuu kaikista työttömistä korostuu merkittävästi ja hyvällä työllisyyden hallinnalla kulut voidaan pitää talousarvion mukaisena. Uhkana on kuitenkin kulujen ylittyminen merkittävästi, mikäli työllisyyden hoitoon ei panosteta resursseja. Lisäksi toiminta vaatii innovatiivisia ratkaisuja, jotka ovat tällä hetkellä menossa päätöksentekoon. Vastuualueen toimintakate heikkenee noin 890 000 €. Tähän vaikuttaa tulojen loppuminen palkkatuen muodossa sekä kulujen kasvu mm. Kelan kuntaosuuksissa, kunnan työllistämisen kuntalisissä ja työllisyysalueen yhteistoimintamenoista. Lisäksi palkkakulut nousevat kasvavan henkilöstön vuoksi noin reilut 100 000 euroa. Kunta tulee panostamaan merkittävästi työllisyyden edistämiseen suoralla tuella, jos työnantaja palkkaa palkkatukeen oikeutetun työttömän työnhakijan.

Hallinto-osasto vastaa vuoden 2025 vaaleista. Huhtikuussa järjestetään alue- ja kuntavaalit samaan aikaan. Talousarviossa on huomioitu myös uuden valtuuton aloitus koulutusten ja koheesion osalta.

Vuoden 2025 aikana saadaan Clodian sopimushallinta ja sähköinen arkistointi tehokkaaseen käyttöön.

Uusi kunnanvirasto valmistuu talousarviovuoden loppupuolella. Tällä hetkellä hallinto-osasto työskentelee väistötiloissa torilla sijaitsevassa kiinteistössä. Ennen muuttoa valmistellaan myös arkiston putsaus ja siirto uuteen arkistoon joko omana työnä tai ostopalveluna. Konkreettinen siirto voi tapahtua vuoden 2025 lopussa tai alkuvuonna 2026.

Maaseututoimen palvelut ostetaan edelleen Siikalatvan kunnalta mutta lomituspalvelut ovat siirtyneet 1.1.2023 alkaen Muhoksen kunnan vastuulle. Vastuukuntana Muhos hoitaa hallinnollisesti yli 1 000 maatilallisen lomituspalvelut.

TOIMENPIDE 2025: KUNTALAISILLE PAREMMAT JA SAAVUTETTAVAMMAT SÄHKÖISET PALVELUT. VUODEN AIKANA OTETAAN KÄYTTÖÖN 2-5 SÄHKÖISTÄ ASIOINNIN PALVELUA JA KERÄTÄÄN PALVELUISTA PALAUTETTA. SÄHKÖISEN ASIOINNIN PALVELUIDEN LAAJENTAMISTA SELVITETÄÄN PALAUTTEIDEN PERUSTEELLA.

Valtuustokauden kärkihanke: Vakaa ja parantuva taloustilanteemme mahdollistaa ihmislähtöiset, laadukkaat ja kattavat lähi- ja digipalvelut sekä niiden kekseliään kehittämisen.

Arviointimittarit

Palveluista on saatu palautetta ja niitä on kehitetty sen mukaisesti.

Vastuutaho

Hallinnon suunnittelija, Vastuualueiden esihenkilöt

Ei arviota

TOIMENPIDE 2025: LÄHIPALVELUIDEN TOTEUTUS LAADUKASTA SEKÄ TYÖLLISTÄMISPALVELUIDEN HALLINTA ON TULOKSELLISTA JA TALOUDELLISESTI TEHOKASTA.

Valtuustokauden kärkihanke: Huolehdimme kuntalaistemme edusta hyvän elämän turvaamiseksi tasapuolisesti asuinpaikasta riippumatta – yhdyspinnat ja palvelupolut alueemme eri toimijoiden kanssa ovat toimivia.

Arviointimittarit

Työttömien Kelan osuuksien maksut pysyvät talousarvion mukaisia ja asiakkaita palvelee vähintään lain mukaisten mukaisesti.

Vastuutaho

Hallintojohtaja, Työllisyyspäällikkö

Ei arviota

TOIMENPIDE 2025: MATKAILUN KEHITTÄMISSUUNNITELMAN TOIMEENPANEMINEN

Valtuustokauden kärkihanke: Ainutlaatuinen Rokua Geoparkimme vetää puoleensa yhä enemmän niin kotimaisia kuin ulkomaisiakin matkailijoita ympäri vuoden.

Arviointimittarit

Opastekylttien kuntoon laittaminen. VisitVaala-sivuston kävijämäärä.

Vastuutaho

Humanpolis, Elinkeinopäällikkö, Kunnanjohtaja, Tekninen johtaja

Ei arviota

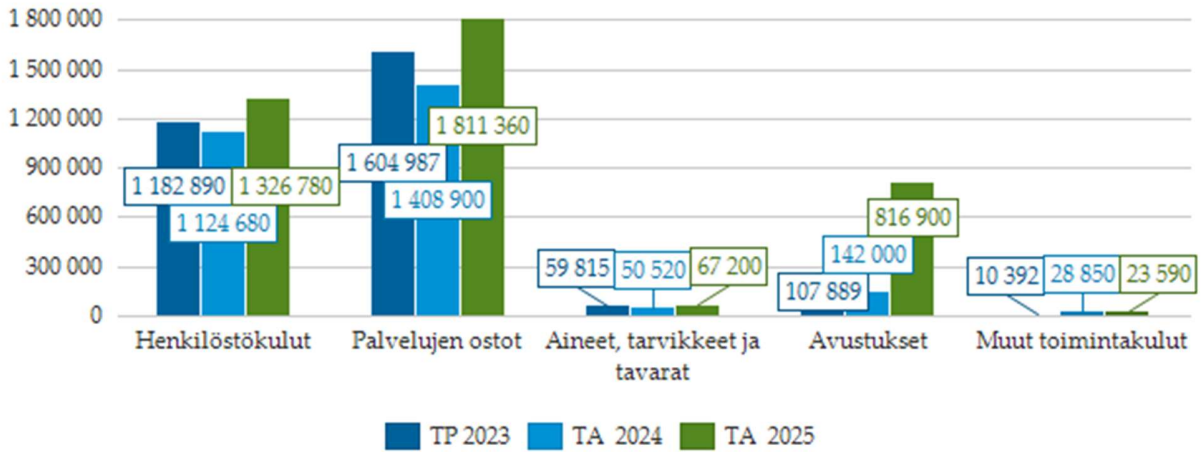
TOIMENPIDE 2025: OSAAVAN TYÖVOIMAN SAATAVUUDEN VARMISTAMINEN, TYÖPERÄISEN MUUTON LISÄÄMINEN, KOULUTUSYHTEISTYÖ JA YRITYSTEN TUKIPALVELUIDEN VAHVISTAMINEN SEKÄ TYÖHYVINVOINTIIN PANOSTAMINEN.

Valtuustokauden kärkihanke: Huolehdimme kuntalaistemme edusta hyvän elämän turvaamiseksi tasapuolisesti asuinpaikasta riippumatta – yhdyspinnat ja palvelupolut alueemme eri toimijoiden kanssa ovat toimivia.	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Hankerahoitus, jatkokehittämiseksi saatu rahoitus	Elinkeinopäällikkö, Hankekehittäjä
Ei arviota	

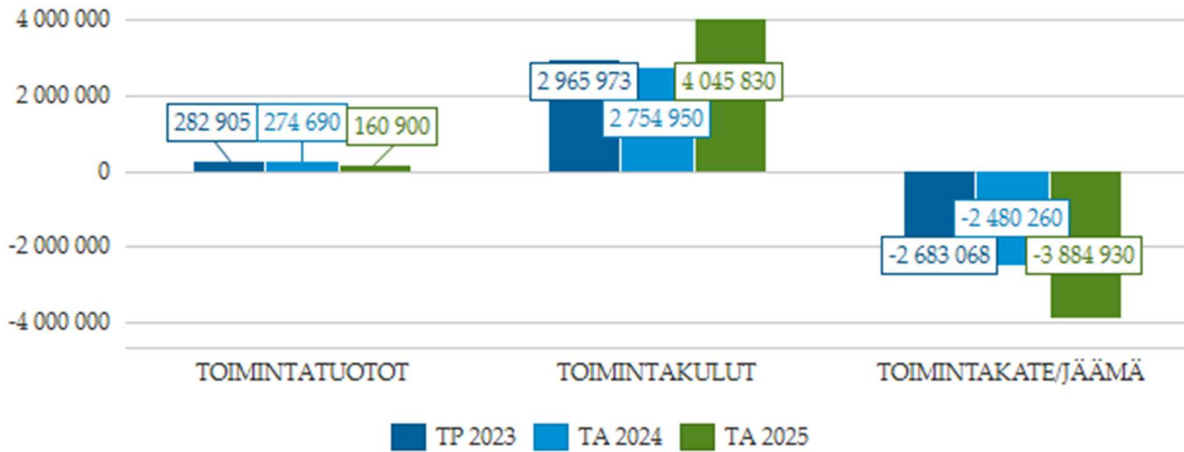
TOIMENPIDE 2025: TOIMIVAT YRITYSPALVELUT JA AKTIIVINEN YRITYSKEHITTÄMISTYÖ JA YRITYSHANKINTA	
Valtuustokauden kärkihanke: Virkeä, ennakkoluuloton ja uudennainen yrittäjäyys tuottaa innovatiivisia palveluita ja tuotteita paitsi paikallisyhteisöllemme, myös muualle maailmaan. Kunta mahdollistaa, auttaa, opastaa ja kulkee vierellä.	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Invest In -sijoittujien määrä ja laatu, yritysbarometri, syntyvien työpaikkojen määrä, yritystonttien tarjonta ja toimitilarakentaminen.	Elinkeinopäällikkö, Kunnanjohtaja, Tekninen johtaja
Ei arviota	

TOIMENPIDE 2025: VETO- JA PITOVOIMAN LISÄÄMINEN JA POSITIIVISEN KUNTAKUVAN YLLÄPITO	
Valtuustokauden kärkihanke: Vaala on tunnettu elämyksellisen vapaa-ajan, mökkeilyn ja etätöiden mahdollistava kunta, jossa on monia houkuttelevia mahdollisuuksia myös vakitukselle asumiselle.	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Tulomuuton kasvu, sijoittuminen eri mittareilla parempi mm. yritysbarometri, asukasluvun kehitys, yritysten kasvu ja sijoittautuminen, asuntotuotannon lisääminen ja asuntokannan parantuminen	Johtoryhmä, Viestinnän asiantuntija, Elinkeinopäällikkö
Ei arviota	

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

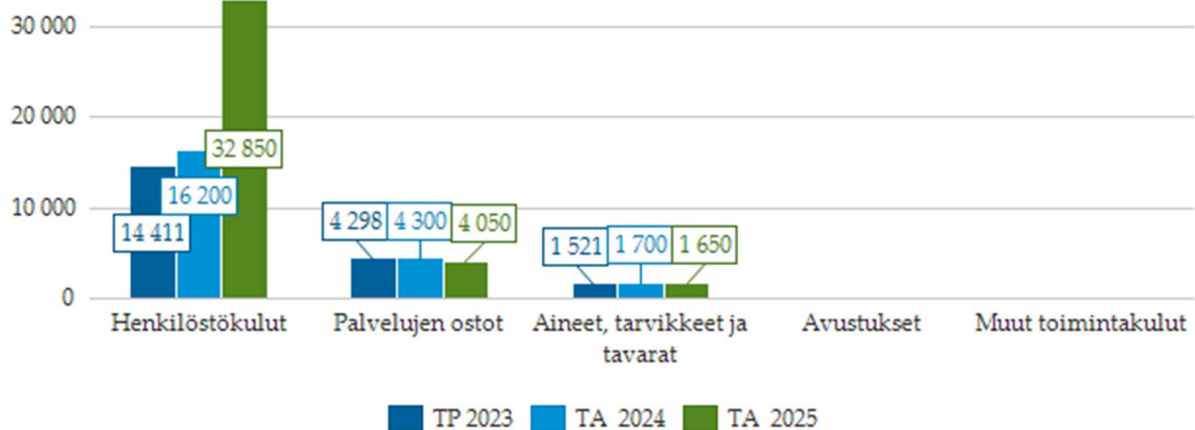
VAALAN KUNTA	TP2023	TA2024	TA2025
TOIMINTATUOTOT	282 905	274 690	160 900
TOIMINTAKULUT	-2 965 973	-2 754 950	-4 045 830
Henkilöstökulut	-1 182 890	-1 124 680	-1 326 780
Palvelujen ostot	-1 604 987	-1 408 900	-1 811 360
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-59 815	-50 520	-67 200
Avustukset	-107 889	-142 000	-816 900
Muut toimintakulut	-10 392	-28 850	-23 590
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2 683 068	-2 480 260	-3 884 930
Valtionosuudet	5 191 018	5 575 000	6 038 900
VUOSIKATE	10 831 784	10 445 940	10 690 870
TILIKAUDEN TULOS	10 815 388	10 434 940	10 665 900
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	10 657 361	10 458 080	10 689 040

5.1 Vaalit

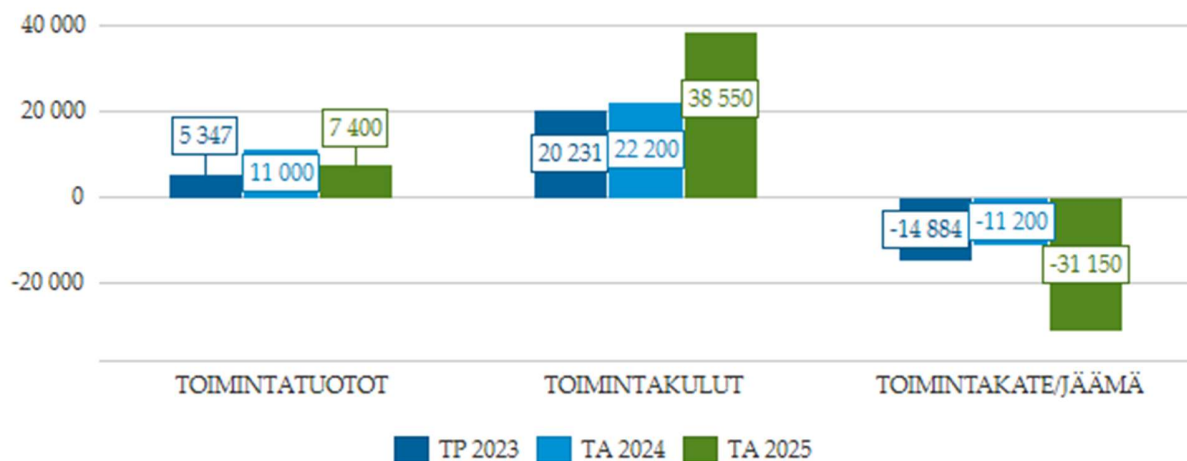
Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

Alue- ja kuntavaalit järjestetään samanaikaisesti 13.4.2025. Ennakoäänestys järjestetään Suomessa 2.–8.4.2025 ja ulkomailla 2.–5.4.2025. Äänioikeus vaaleissa on kaikilla Suomen kansalaisilla, jotka ovat vaalipäivään mennessä vähintään 18-vuotiaita. Asuinpaikka ei vaikuta äänioikeuteen. Vaalien käytännön työhön ja järjestelyihin työaika on jyvitetty kahden työntekijän osalta.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTATUOTOT	5 347	11 000	7 400	105,72 %	-32,73 %
TOIMINTAKULUT	-20 231	-22 200	-38 550	9,73 %	73,65 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-14 884	-11 200	-31 150	-24,75 %	178,13 %

5.2 Tarkastustoimi

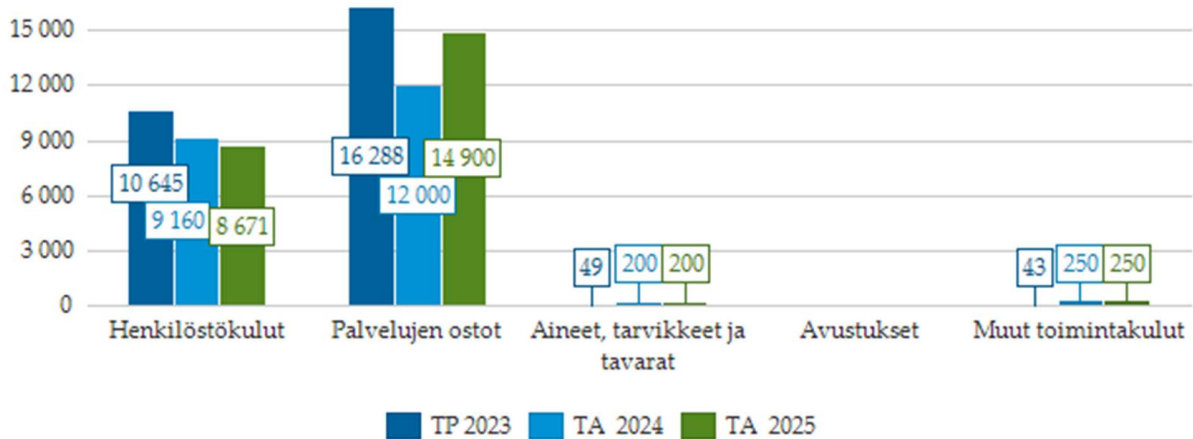
Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

Hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat valtuuston päätettävät asiat valmistelee kunnanhallituksen sijasta tarkastuslautakunta (KuntaL93 § ja 121 §). Tämä on poikkeus kunnanhallituksen valmisteluvelvollisuudesta. Tarkastuslautakunnan edellä mainittuihin valmistelutehtäviin kuuluu mm.:

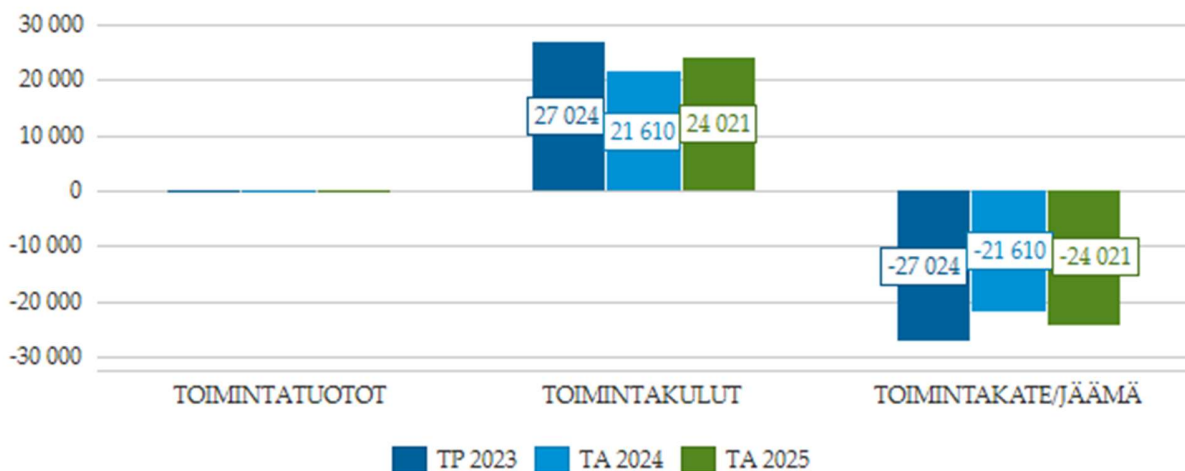
- Hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestäminen
- Tavoitteiden toteutumisen arviointi ja raportointi

Muut tehtävät mm. sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisen valvonta ja ilmoittaminen valtuustolle

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTAKULUT	-27 024	-21 610	-24 021	-20,03 %	11,16 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-27 024	-21 610	-24 021	-20,03 %	11,16 %

5.3 Hallinto- ja talouspalvelut

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

Tehtäväalue sisältää kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen, keskustoimiston, talous- ja hallinnon, henkilöstöhallinnon, atk-palvelut ja muun yleishallinnon.

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä kunnanvaltuuston asioiden valmistelusta ja päätösten täytäntöönpanosta. Kunnanhallitus johtaa myös kunnan strategiassa yhteisesti valittujen tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävää työskentelyä ja päätöksentekoa. Kunnanjohtaja toimii kunnanhallituksen esittelijänä ja kuntaorganisaation johtajana. Kunnanhallituksen suorassa alaisuudessa toimivat hallinto- ja talouspalvelut.

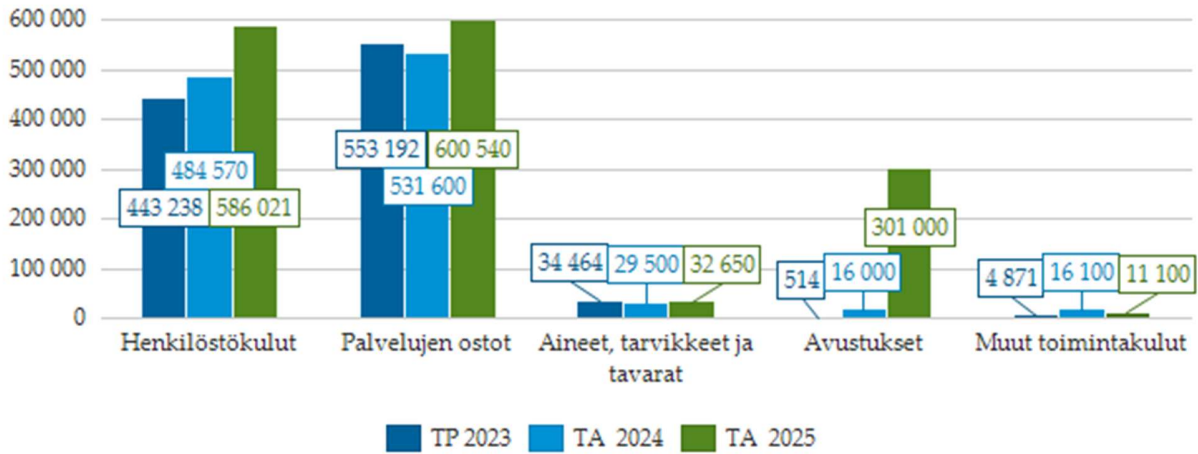
Keskustoimiston päätavoitteena on kehittää Vaalan kunnan asianhallintajärjestelmää, sähköistä arkistointia sekä tiedonhallintaa. Asianhallinnan kehittämistä on aloitettu vuonna 2022 tiedonhallintasihteerin johdolla. Asianhallinnan kehittäminen ja koulutukset jatkuvat edelleen vuonna 2024.

Kunnat raportoivat taloustietonsa Valtiokonttoriin ensisijaisesti XBRL-muodossa neljä kertaa vuodessa osavuositietojen vuosikellon mukaisesti. Kuntatalouden tietopalvelu käsittelee ja validoi tietoja XBRL-muotoisina ja tarjoaa niitä myös ulospäin käytettäväksi avoimessa rajapinnassa useammassa eri muodossa. Kunta ja Monetra vastaavat yhdessä kuntatalouden raportoinnista.

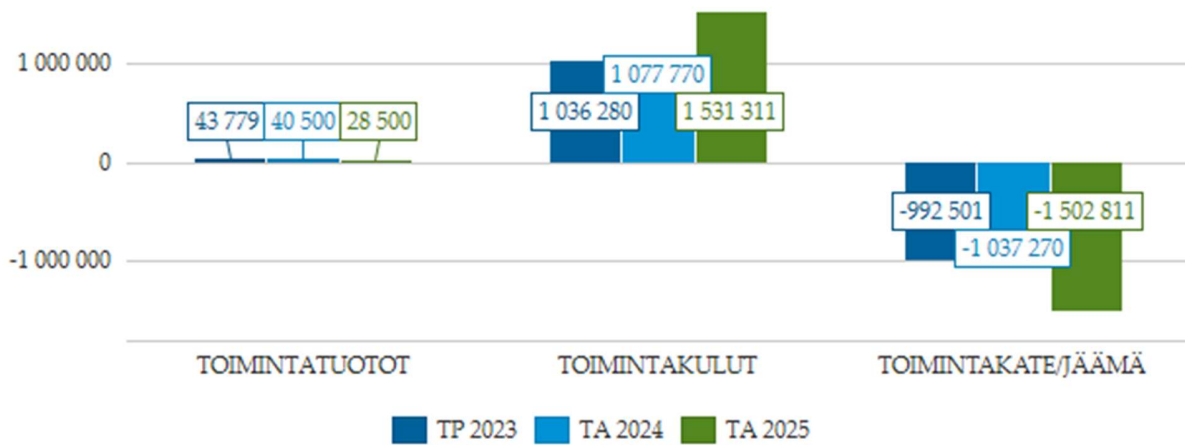
Vuoden 2025 merkittäviä muutoksia ovat uuden valtuuston ja muiden päätäntäelinten valinta sekä atk-palveluissa uusi toimi. Talousarviossa on varattu määrärahat uusien ja kokeneempienkin päättäjiä koulutuksiin. Kunnanhallitus perusti syksyllä 2024 ict-asiantuntijan toimen, johon valtuusto myönsi määrärahat. Toimen haltija vastaa mm. kunnan ict-palveluiden kokonaisarkkitehtuurista ja tietoturvasta.

Vuoden 2025 tavoitteena on kartoittaa yli osastorajojen tekoälyn hyödyntämistä osana kunnan palvelujen tuotantoa.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTATUOTOT	43 779	40 500	28 500	-7,49 %	-29,63 %
TOIMINTAKULUT	-1 036 280	-1 077 770	-1 531 311	4,00 %	42,08 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-992 501	-1 037 270	-1 502 811	4,51 %	44,88 %

5.4 Elinkeinotoimi

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

Elinkeinopalveluiden tehtävänä on perusedellytysten luominen eri elinkeinoille, yritysneuvonta sekä aktiivinen elinkeinon kehittäminen. Tavoitteena on nykyisten yritysten ja työpaikkojen säilyminen, yritysten omistajavaihdosten tukeminen, laajentumishaluisten yritysten auttaminen sekä uusien yritysten saaminen kuntaan. Vahvojen kärki-investointien kautta tavoitellaan elinvoimaa ja kasvua, jota syntyy kehittyvistä ja uusista yrityksistä, investoinneista, lisääntyvistä työpaikoista, vahvasta vetovoimaista ja uusista asukkaista. Toimintaan liittyvät oleellisesti myös kunnan markkinointi uusille asukkailla ja yrittäjille sekä erilaisten tapahtumien järjestämisen mahdollistaminen ja tukeminen. Kunnan päätöksenteon yrityslähtöisyys vahvistaa tekoja elinvoiman ja elinkeinon puolesta.

Elinkeinojen kehittämisen kokonaisuuden johtamisesta vastaa kunnanjohtaja. Elinkeinojen kehittämistä tehdään Vaalan kunnassa hallinto-osastolla elinkeinon vastuualueella, mutta myös teknisellä osastolla erityisesti maankäytön suunnittelun ja kiinteistöjen osalta. Elinvoima-asiat on koottu yhteisen elinvoimalautakunnan alle. Osassa asioissa päätöksenteko-oikeus on viranhaltijoilla (esim. tekninen johtaja), osassa taas aina valtuustolla saakka. Kaavoituksessa, maankäytössä sekä teknisellä osastolla luodaan elinvoimaa uusien yritystonttien ja toimitilojen kautta. Lisäksi vahvistamme elinvoimaisuutta kehittyvillä energiaratkaisuilla ja joukkoliikenteellä sekä yritysten kasvua tukevalla infraratkaisuilla ja innovatiivisilla hankinnoilla.

Strategiset tavoitteet ja toimenpiteet:

Etsimme ratkaisuja ja rohkeitakin ideoita kunnan kehittämiseksi. Lisäämme investointeja, yritystoimintaa ja työpaikkoja. Vahvistamme kunnan mielikuvaa elinvoimaisena, modernina, idearikkaana ja luonnonläheisenä asuinkuntana. Meillä on runsaasti potentiaalia yrittäjyydelle ja kehittymiselle.

Vaalassa on positiivinen kokeilukulttuuri – uskallamme rohkeasti sekä onnistua että epäonnistua. Oppiminen ja kehittyminen kokemuksiin ja tutkittuun tietoon perustuen ovat tekemistemme keskiössä. Vaalassa on mahdollista toteuttaa ideoitaan ja unelmiaan. Kaavamme eivät ole kangistuneita eivätkä lupaprosessimme jäykkiä. Virkeä, ennakkoluuloton ja uudenlainen yrittäjyys tuottaa innovatiivisia palveluita ja tuotteita paitsi paikallisyhteisöllemme, myös muualle maailmaan. Kunta mahdollistaa, auttaa, opastaa ja kulkee vierellä. Vaalasta käsin on mahdollista työskennellä ja verkostoitua ympäri maailman.

Yrityspalvelut ja elinkeinon kehittäminen

Yrittäjällä tai yrittäjäksi aikovalla on Vaalassa käytössä sekä kunnan että yhteistyötahojen neuvontapalveluja ja rahoitusmahdollisuuksia. Autamme yrityksiä yhteistyökumppaneidemme kanssa tarvittaessa mm. markkinoiden kartoituksessa, liikeidean kehittämisessä, kannattavuuden laskennassa, yrityksen perustamisessa, rahoituksen hakemisessa ja sopivien toimitilojen

löytämisessä.

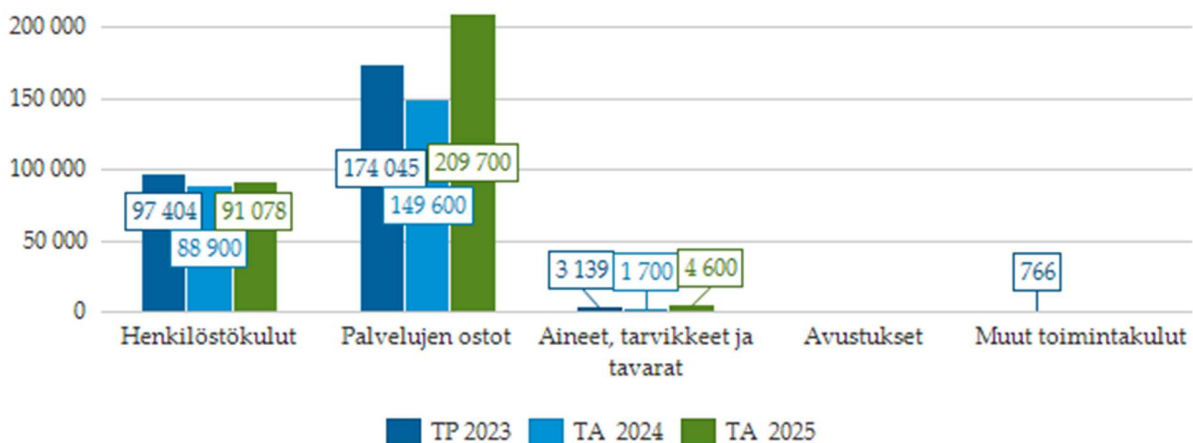
Yrityksiä autetaan kehittämis-, sijoittumis-, rahoituspalveluiden hyödyntämisessä. Elinkeinojen kehittämistyötä tehdään myös kunnan osaomistamassa kehitysyhtiössä Humanpolis Oy:ssä, joka vastaa erityisesti matkailutoimialan kehityksestä. Uusien yritysten perustamisen järjestäminen sekä omistajanvaihdokset hoidetaan yhdessä Oulun seudun uusyrityskeskus ry:n ja Pohjois-Pohjanmaan yrittäjät ry:n kanssa.

UNESCO:n Rokua Global Geoparkin alueen matkailu on lisääntynyt, ja tätä kehitystä on tarpeen jatkaa. Humanpolis Oy koordinoi, kehittää, hallinnoi ja toteuttaa Rokua Geopark- aluetta koskevia matkailu-, ympäristö-, kulttuuri- ja hyvinvointihankkeita sekä on alueen ja alueen kuntien aktiivinen edustaja kansallisessa ja kansainvälisessä matkailun ja ympäristön kehittämistyössä.

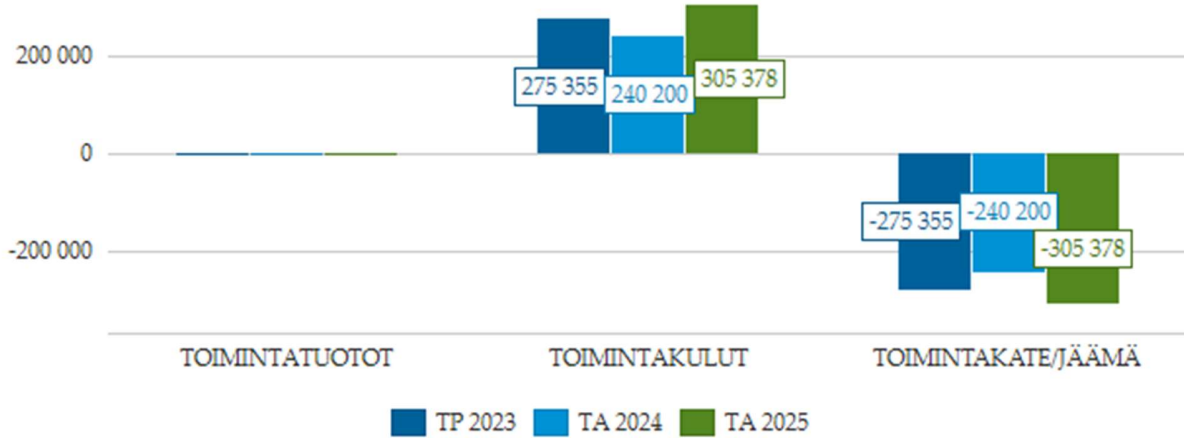
Kunnan yritystilojen ja -tonttien vuokrauksesta ja myymisestä kunnan kiinteistöstrategian mukaisesti vastaa operatiivisesti tekninen johtaja yhdessä kunnanjohtajan ja elinkeinopäällikön kanssa. Maankäytön suunnittelu ja kaavoitus on teknisen johtajan ja kunnan kaavoittajan vastuulla. Olemassa olevat tontit ja yritys kiinteistöt kootaan yhteisesti kunnan nettisivustolle esille, ja niille päivitetään hinnasto ja varausjärjestelmä. Kuntastrategian mukaisesti panostetaan erityisesti uusiutuvan ja vihreän energian klusterin vahvaan kehitykseen. Matkailun kehittämissuunnitelman toimeenpanoa

jatketaan suunnitelman mukaan.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

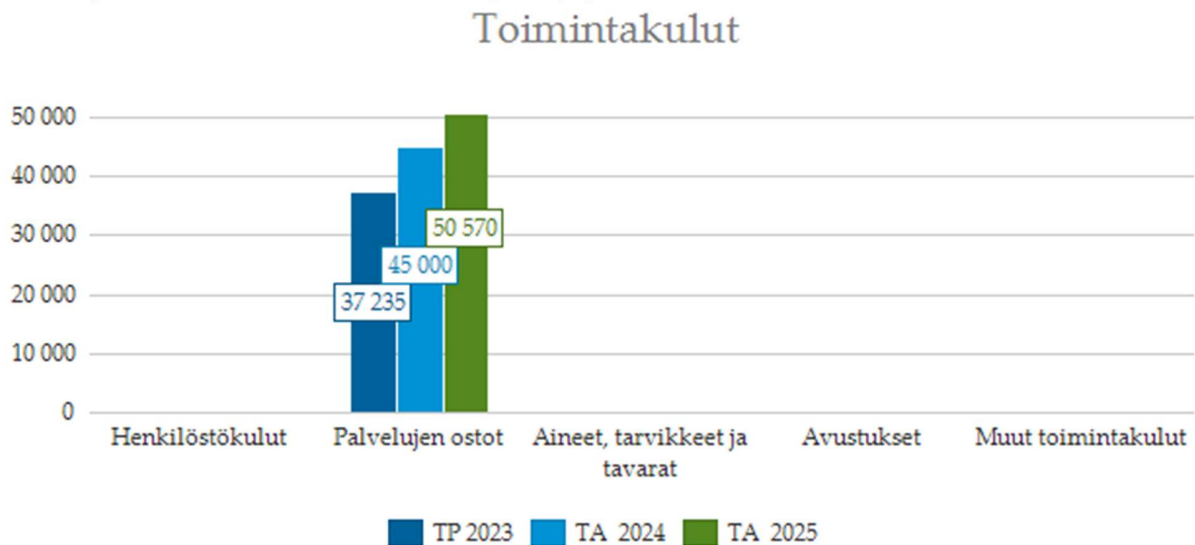
	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTAKULUT	-275 355	-240 200	-305 378	-12,77 %	27,13 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-275 355	-240 200	-305 378	-12,77 %	27,13 %

5.5 Maaseututoimi

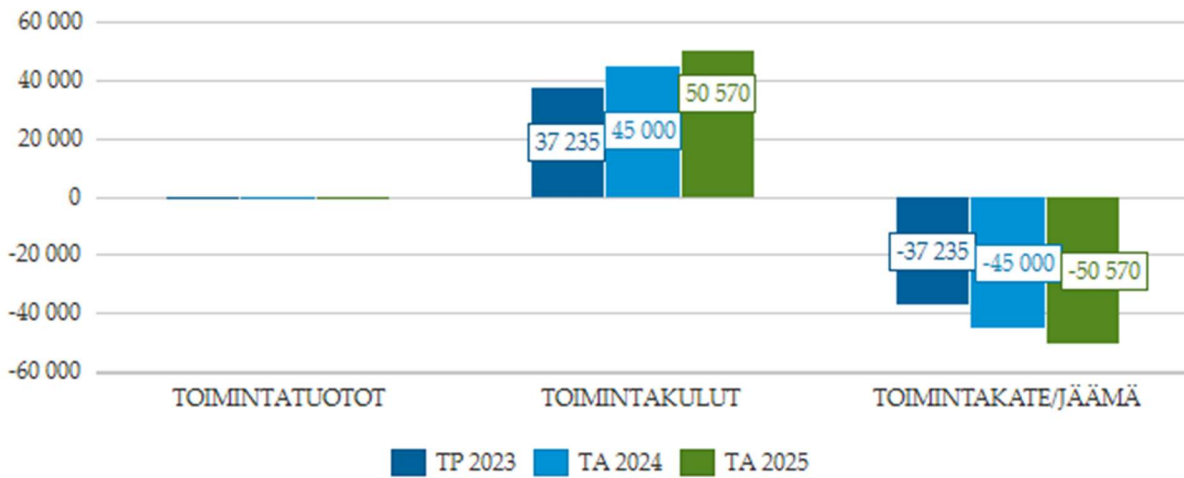
Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

Maataloudella on erittäin merkittävä rooli Vaalan kunnan elinkeinorakenteessa. Siikalatvan maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueessa mukana ovat Haapavesi, Pyhäntä, Siikalatva ja Vaala. Vastuukuntana toimii Siikalatvan kunta. Vaalan kunta pyrkii neuvottelemaan yhteistyöstä niin, että tulevana vuosina maaseutuhallinnon kustannukset eivät merkittävästi kasva. Maaseutuhallinnon palvelut järjestetään sopimuskuntien alueella lähipalveluina, ja maaseutuelinkeinoviranomaispalvelut on saatavissa arkipäivisin virka-aikana vähintään puhelimitse. Palvelun tarjonta sovitetaan kysynnän sekä henkilöresurssien mukaiseksi.

Muhoksen kunta vastaa Pohjois-Suomen lomituspalveluiden hoitamisesta. Pohjois-Suomen lomituspalveluiden toiminta-alueeseen kuuluvat: Enontekiö, Hailuoto, Hyrynsalmi, Ii, Inari, Kajaani, Kemi, Keminmaa, Kempele, Kittilä, Kolari, Kuhmo, Kuusamo, Kemijärvi, Liminka, Lumijoki, Muhos, Muonio, Oulu, Paltamo, Pelkosenniemi, Posio, Pudasjärvi, Puolanka, Pyhäntä, Ranua, Ristijärvi, Rovaniemi, Salla, Savukoski, Siikajoki, Simo, Sodankylä, Sotkamo, Suomussalmi, Vaala, Siikalatva, Taivalkoski, Tervola, Tornio, Pello, Tyrnävä, Utajärvi, Utsjoki ja Ylitornio. Lomituspalvelut pyrkivät turvaamaan maatalousyrittäjien lomituspalvelulain mukaisten lomituspalveluiden mahdollisimman hyvän ja joustavan toteutuksen.

Kulut ja tuotot

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTAKULUT	-37 235	-45 000	-50 570	20,85 %	12,38 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-37 235	-45 000	-50 570	20,85 %	12,38 %

5.6 Työllistäminen

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

Vaalan kunnan työllisyyspalvelujen tehtävänä on toteuttaa työllisyyttä edistäviä toimintoja. Keskeisiä tavoitteita ovat palvelujen vaikuttavuuden parantaminen työllisyyden hoidossa, kustannussäästöjen saavuttaminen kunnan taloudessa työttömyyden aiheuttamien kulujen vähentämisessä, myönteisen vaikutuksen aikaansaaminen työnhakija-asiakkaiden elämäntilanteeseen sekä työnantajien ja työntekijöiden kohtauttaminen. Lisäksi työllisyyspalvelut tukevat ja auttavat yrittäjiä, yrityksiä ja yhdistyksiä kaikissa työllistämiseen liittyvissä tarpeissa. Työtä tehdään kuntalais- sekä työnantajalähtöisesti ja toiminta perustuu yksilölliseen ähestymistapaan. Palvelut suunnitellaan huomioiden työnhakijan ja työnantajan toiveet, tavoitteet sekä kokonaistilanne.

Kunnan työllistämiseen tarkoitetut määrärahat on jaettu korostaen taloudellista vastuuta. Hallinto-osaston työllistäminen koostuu yleishallinnon työllistamisestä ja työpaikkoja yhteistyöllä Vaalassa -hankkeesta. Työmarkkinatuen kuntaosuutta varten on budjetoitu 240 000 euroa. Tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttää tehokkaita työllisyystoimenpiteitä. Työllisyyspalvelut ovat tarjonneet monipuolista tukea ja ohjausta sekä tehneet yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Työnhakijoiden kanssa laaditaan suunnitelmia sekä tarjotaan apua mm. työnhakuun, työkokeiluihin ja koulutusmahdollisuuksiin liittyen. Työnantajia on autetaan hyödyntämään erilaisia tukimuotoja, kuten TE:n tuet ja Vaalan kunnan työllistämisen kuntalisät, jotka ovat yrityksille suuruudeltaan 30-70 % bruttopalkasta + 200 € /kk. Yhdistyksillä on mahdollista saada tietyissä tilanteissa palkkatuen verran työllistämisen kuntalisän perusosaa ja mahdollisesti vielä 200 € /kk lisäosaa. Yrityksille ja yhdistyksille tarjotaan konkreettista tukea myös rekrytointiin, hakemuksiin, sopimukseen sekä markkinointiin ja mainontaan. Työkokeilumahdollisuuksia on vahvistetaan ja järjestetään erityisen aktiivisesti sekä tehdään työnantajille tutuiksi, samoin osatyökykyisten rekrytointia. Toimintaan kuuluu myös aktiivinen tapahtumien järjestäminen ja TE-palveluiden haltuunottoon.

TE-toimistot lakkautetaan ja TE-palvelut siirtyvät kuntien vastuulle 1.1.2025 alkaen. Vaala kuuluu Oulun seudun työllisyysalueeseen, johon kuuluu yhteensä 11 kuntaa: Hailuoto, Ii, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulu, Pudasjärvi, Tyrnävä, Utajärvi ja Vaala. Oulu toimii työllisyysalueen vastuukuntana. TE-palveluista tulee osa Vaalan kunnan peruspalveluita kuten esimerkiksi varhaiskasvatus tai tekniset palvelut. Huomioitavaa on, että pelkän työllisyyden edistämisen lisäksi kyse on ennen kaikkea elinvoiman vahvistamisesta.

Vuoden 2024 osalta voidaan todeta, että valtakunnallisesta ja alueellisesta työmarkkinatilanteesta sekä hallituksen uusista, työllistämistä vaikeuttavista päätöksistä ja lakimuutoksista huolimatta kunnan työttömyysprosentti on ollut kohtuullinen. Työttömien työnhakijoiden määrä on vaihdellut vuoden 2024 aikana 127 ja 160 henkilön välillä. Työttömyysprosentti oli 1/2024 15,1% ja on laskenut kuluvan vuoden aikana ollen 7/2024 13,7%. Työttömyysprosentti lasketaan kunnassa olevan työvoiman mukaan. Työvoima laski Vaalassa vuoden aikana 17 työllisellä. Työvoiman määrä 2024 on 982 henkilöä, kun määrä oli vuonna 2023 999. Yritykset lomauttivat työntekijöitä ja lomautettujen vaalalaisten määrä on ollut korkeahko kuluvan vuoden ajan, ollen 1/2024 29

lomautettua ja vaihdellut kevään aikana, ollen 7/2024 15 lomautettua.

1.7.2024 alkaen valtio kohdensi palkkatukirahat uusien, tiukennetuin ohjeistuksin. Uusien kriteerien myötä valitettavan suuri osa palkkatukihakemuksista on tullut hylättyinä takaisin, niin kunnan mutta myös yritysten osalta. Tämä on vaikuttanut negatiivisesti kunnan sekä yritysten mahdollisuuksiin työllistää työsuhteeseen tai oppisopimustyösuhteeseen ja vähentänyt osaltaan työllistämisen kuntalisän käyttöä yrityksissä. Huomioitavaa on lisäksi, että palkkatuki uudistus (1.7.2023 alkaen) on tuonut merkittäviä muutoksia ja vaikuttanut palkkatukityöllistämisen mahdollisuuksiin. Esimerkiksi palkkatuen jäähy aika (aikaraja, jossa tukimahdollisuus samalle työnantajalle katkaistaan) pidentyi 10 kuukaudesta kolmeen vuoteen. Tämä muutos tuli välittömästi voimaan sekä myös takautuvasti. 1.4.2024 poistettiin hallituksen päätöksen mukaan myös 300 euron suojaosa, joka heikentää erityisesti osa-aikatyön tekemistä.

Työllisyyspalveluista tiedottamista tehostetaan edelleen työnantajille ja palkkatukea sekä työllistämisen kuntalisää hyödyntävien yritysten ja yhdistysten määrä on vuoden aikana ollut nouseva, ennen valtion kohdennusmuutoksia. Vuonna 2024 kuntalisän saaneita tai hakemassa olevia työnantajia on ollut 8 kpl (joista 1 kpl Työpaikkoja yhteistyöllä Vaalassa -hankkeen kautta ja 1 kpl hankkeen kautta, jossa sama työnantaja kuin työllisyyspalveluiden peruspalveluiden kautta). Vuonna 2023 kuntalisää hyödynsi 7 työnantajaa. Työllisyyspalveluiden ja työnantajien välinen yhteistyö on ollut mutkatonta ja vireää myös työkokeiluiden osalta. Vuonna 2024 työkokeilusopimuksia on tehty 11 kpl (joista 1 kpl Työpaikkoja yhteistyöllä Vaalassa -hankkeen kautta), vuonna 2023 työkokeilusopimuksia oli yhteensä 12 kpl. Oppilaitosyhteistyö on ollut vireää Oulun, Kainuun sekä Savon suuntiin ja oppisopimuksia on kunnassa meneillään 3 kpl. Oppilaitosten ja yritysten kanssa valmisteltuja oppisopimuksia kariutui yrityksiin useampia kesän 2024 aikana, valtion kiristyneiden kohdennuksien vuoksi. Yrityksiin on kuitenkin ohjattu oppisopimuksia 1 kpl (Työpaikkoja yhteistyöllä Vaalassa -hankkeen kautta).

Kuntouttavaa työtoimintaa on järjestetty Vaalassa hyvinvointialueen toimesta 10/2023 alkaen. Yhteistyö Pohteen ja kunnan työllisyyspalveluiden välillä on erittäin hyvää ja ketterää. Kuntouttavassa työtoiminnassa on ollut yhteensä 16 asiakasta, joista ryhmätoiminnassa 12 ja kunnan järjestämissä kumppanuuspaikoissa 4. Loppuvuoden aikana (10-12/2023) kuntouttavassa työtoiminnassa oli 8 asiakasta. Työllisyyspalveluista on ohjattu tavoitteellisesti monialaista palvelua tarvitsevia asiakkaita myös TYP:n (Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu). TYP-asiakkaita on ollut Vaalassa alkuvuodesta 2024 26 henkilöä, vuonna 2023 TYP-asiakkaita oli yhteensä 28. Työllisyyspalvelut ovat olleet tarpeen mukaan mukana asiakkaan TYP-tapaamisissa.

2.9.2024 voimaan tulleissa lakimuutoksissa toteutui monia muutoksia, jotka vaikuttavat työllisyyspalveluiden järjestämiseen ja sitä kautta kunnan talouteen. Lakimuutosten myötä palkkatukityö ei enää kerrytä työssäoloehto. Palkkatukityö voi kuitenkin kerryttää työssäoloehto silloin, kun palkkatukea on maksettu 60 vuotta täyttäneen tai alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen. Lisäksi työssäoloehdon täyttymiseen tulee muitakin merkittäviä muutoksia. Esimerkiksi ansiosidonnaisen työskentelyedellytyksen pituus kaksinkertaistui. Aiemmin ansiosidonnaista oli mahdollista saada puolen vuoden työskentelyn jälkeen, 2.9.2024 alkaen ansiosidonnaista saadakseen on työskenneltävä vuosi. Ansiosidonnaisen

työskentelyedellytys myös euroistetaan. Tällä hetkellä ansiopäivärahan saaminen edellyttää, että henkilö on työskennellyt 18 h/vko noin puolen vuoden ajan. Jatkossa edellytetään, että henkilö on ansainnut kuukaudessa tietyn minimipalkan verran (930 euroa). Myös ikäsidonnaista poikkeuksista luovutaan ja velvoitetyöllistäminen loppui, eli 57 vuotta täyttäneet eivät pääse enää työllistämiselvellyksen piiriin, joka on aikaisemmin mahdollistanut heille työpaikan. Myöskään 60 vuotta täyttäneet eivät voi enää täyttää ansiosidonnaisen työskentelyedellytystä työllistämistä edistävissä palvelussa.

Vaalassa on työttöminä työnhakijoina työkyvyttömiä ihmisiä, jotka ovat väärällä etuudella (työmarkkinatuella), koska ovat käyttäneet sairauspäivärahan, mutta eivät ole päässeet työkyvyttömyyseläkkeelle. Uutena kunnan palveluna vuonna 2024 on käynnistynyt työkyvyttömiä työnhakijoiden eläkeprosessit työllisyyspalveluiden ja Oulun Työterveys Oy:n sekä Pohteen ja TE:n sujuvana yhteistyönä. Pohteen järjestämiin maksuttomiin työttömien terveystarkastuksiin on työllisyyspalveluista asiakkaita myös ohjattu sekä kannustettu osallistumaan aktiivisesti. Perustarkastusaikoja onkin järjestynyt hyvin.

TE24-uudistus tulee vaikuttamaan merkittävästi kunnan talouteen, kun työllisyyspalvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnille. Talousarviovuoden 2025 tavoitteena on ottaa vastaan TE-palveluiden siirto ja varmistaa sen sujuva integrointi kunnan peruspalveluksi. Kunta ottaa aiempaa suuremman roolin työllisyyden hoidossa, mikä tuo mukanaan sekä mahdollisuuksia että taloudellisia haasteita. Kunnan tulee varautua kattamaan työllisyyspalveluiden järjestämisestä aiheutuvat kustannukset ja samalla se saa vastuulleen Kelan työttömyyden kuntaosuusmaksut eli "sakkomaksut", joiden porrastettu kertyminen alkaa jo 100 päivän jälkeen, kun aiemmin maksua kertyi 300 päivän jälkeen. Paine aitoon työllistämiseen tulee uudistuksen myötä entisestään kasvamaan. Vaalassa aktiivisesti toimineet työllistämistä edistävät palvelut, kuten työkokeilu ja kuntouttava työtoiminta, eivät myöskään enää poista työtöntä työnhakijaa "sakkolialta". Palkkatuki ei pääsääntöisesti myöskään enää kerrytä työssäoloa. Palkkatukiasia sekä työllistämisen kuntalisä ovat loppuvuoden 2024 aikana vielä tarkemman pohdinnan kohteena ja vaativat kunnalta uudenlaista ja innovatiivista lähestymistapaa työllistämisen tukemiseen.

Työllisyyttä kunnassa pyritään lisäämään kasvattamalla sekä työn kysyntää, tarjontaa että kohtaantoa, keskittyen erityisesti nopeisiin, joustaviin ja vaikuttaviin palveluihin. Tavoitteena on tarjota kasvokkaisia lähipalveluita ja asiakaslähtöisiä ratkaisuja sekä työnhakijoille että työnantajille. Keskeistä on erityisesti elinkeinopalveluiden sekä työllisyyden tiiviimpi nivoutuminen. Tavoitteena on myös parantaa työnhakijoiden työkykyä sekä kehittää heidän työmarkkinavalmiuksiaan tukevia palveluita. Moniammatillisuuden merkitys korostuu erityisesti niiden työnhakija-asiakkaiden kohdalla, jotka ovat vaikeimmassa työmarkkinatilanteessa. Yhteistyö kuntien kesken nousee myös entistä tärkeämmäksi tavoitteiden saavuttamiseksi ja työllisyyden edistämiseksi.

Työpaikkoja yhteistyöllä Vaalassa -hanke on käynnistynyt 1.9.2023 ja jatkuu ainakin 31.8.2025 saakka. Rahoitus on saatu Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta ja hanke on EU:n osarahoittama.

Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 284 165 €. Hankebudjetti vuodelle 2025 on arviolta 165000 €. Hanketta toteuttavat koordinaattori ja ohjaaja. Hankevastaavana toimii hankekehittäjä 20 % työaikapanokselle, mihin liittyvät kustannukset sisältyvät myös hankebudjettiin.

Henkilöstökustannusten osuus budjetista vuodelle 2025 on 107000 €. Muut kustannukset katetaan 40 % flat rate -osuudella, vuodelle 2025 muihin kuluihin on käytettävissä noin 43000 €. Vaalan kunnan rahoitusosuus on 20 %, mikä on hankkeen toteutusaikana yhteensä 56 836 € ja vuodelle 2025 kunnan rahoitusosuus on noin 30000 €. Hankkeen henkilöstöstä ohjaaja ja koordinaattori aloittivat työnsä suunniteltua myöhemmin, joten hankekustannuksia on säästynyt vuodelta 2023, minkä vuoksi todennäköisesti tullaan hakemaan rahoittajalta hankkeen toteuttamiselle jatkoaikaa vuoden 2025 loppuun saakka.

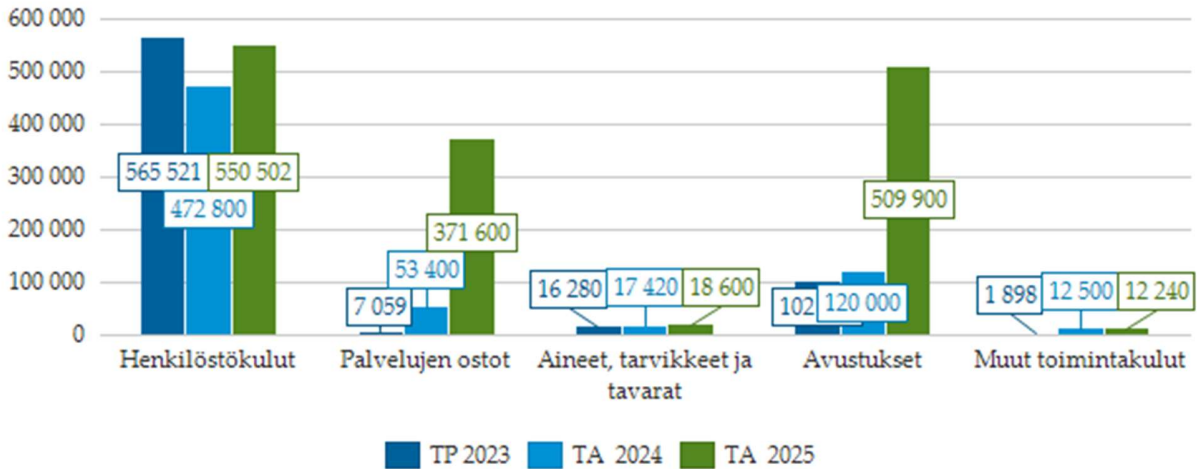
Hanketoiminnan tavoitteena on edistää työllisyyttä ja kehittää Vaalassa yhteistyöverkostoja vaalalaisten työllisyyden edistämiseksi. Koordinaattori on ollut aktiivisesti yhteydessä paikallisiin yrityksiin ja hakenut piilotyöpaikkoja, avustanut rekrytoinnissa ja informoinut työnantaja mahdollisuuksista saada tukea rekrytointeihin (palkkatuki, kuntalisä). Työnantaja-asiakkaita on ollut kolmisenkymmentä. Lisäksi työnantaja-asiakkaille on luotu mahdollisuuksia verkostoitua yrittäjäkahvien ja valmennusta sekä ajankohtaistapahtumien yhteydessä. Tavoitteena toiminnalle hankkeessa on, että työnantajana toimimisen taidot vahvistuvat ja vuorovaikutus työntekijöiden kanssa on aktiivisempaa sekä täsmätyökykyisten työmahdollisuuksien lisääntyminen ja työnantajien mielikuvien muutos positiivisemmiksi tuetun työllistymisen osalta.

Vuoden 2024 alussa on käynnistetty uusi työllisyyden ja hyvinvoinnin edistämisen palvelupiste Etappi. Etapin tilat sijaitsevat Vaalantiellä vuokratiloissa. Tila toimii työllisyshankkeen työntekijöiden toimipisteenä ja kynnyksettömänä palvelupisteenä kunnan hankkeen tuottamille työllisyyden edistämisen palveluille. Tiloissa avointen ovien ajankohtina työskentelevät myös hyvinvointiosaston hankekoordinaattori HOP-hankkeesta ja sovitusti myös etsivä nuorisotyöntekijä on tavoitettavissa tiloissa. Tiloissa toimivat myös kunnan kehittäjäasiakkaat ja siellä järjestetään myös erilaisia tapahtumia työikäisille sekä kokouksia ja valmennuksia. Tilat toimivat myös etäyhteyksin järjestettävien tilaisuuksien etäseurantapisteenä ja siellä sijaitsee asiakaspiste. Tavoitteena on vakiinnuttaa toimintaa vuoden 2025 aikana.

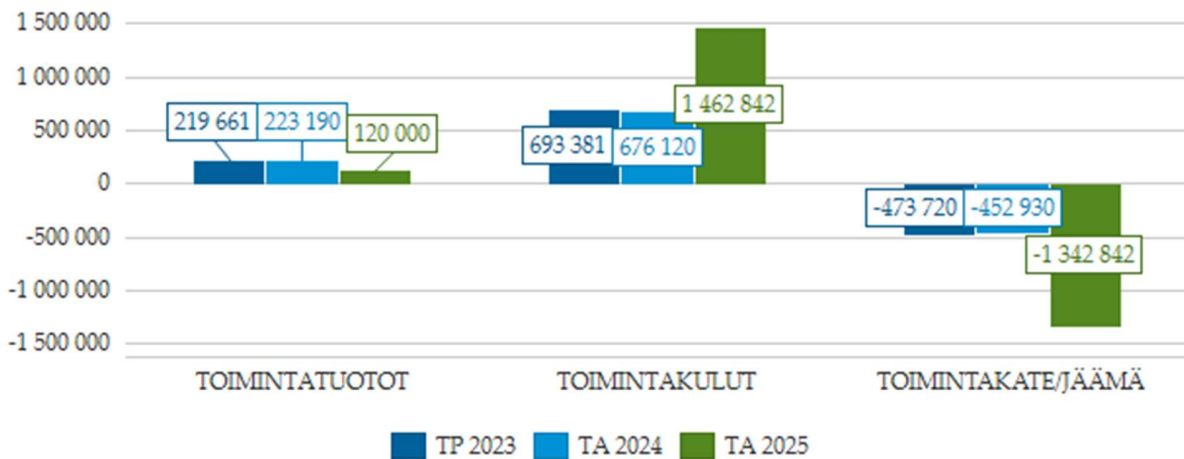
Hankkeen määrälliset tavoitteet on saavutettu suunnitellun mukaisesti. Kohtaanto-ongelma on kuitenkin tullut esille vahvasti. Vaalassa ei ole työnhakijoita työnantajien tarpeisiin. Tähän tulee jatkossa kiinnittää myös huomio ja suunnata kehittämistyötä tämän ongelman ratkaisuun.

Erilaisia työllisyyttä edistäviä toimintamalleja on suunniteltu ja kokeiltu hankkeen puitteissa. Tämä jatkuu vuoden 2025 aikana aktiivisena toiminnan muotoja, jotta löydetään hyviä käytäntöjä kunnan työllisyyspalveluille. Toiminnan tavoitteena on tuottaa vaalalainen työllisyyspalvelujen toimintamalli tuleville vuosille ja vastata tulevaan TE-palvelujen muutokseen.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTATUOTOT	219 661	223 190	120 000	1,61 %	-46,23 %
TOIMINTAKULUT	-693 381	-676 120	-1 462 842	-2,49 %	116,36 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-473 720	-452 930	-1 342 842	-4,39 %	196,48 %

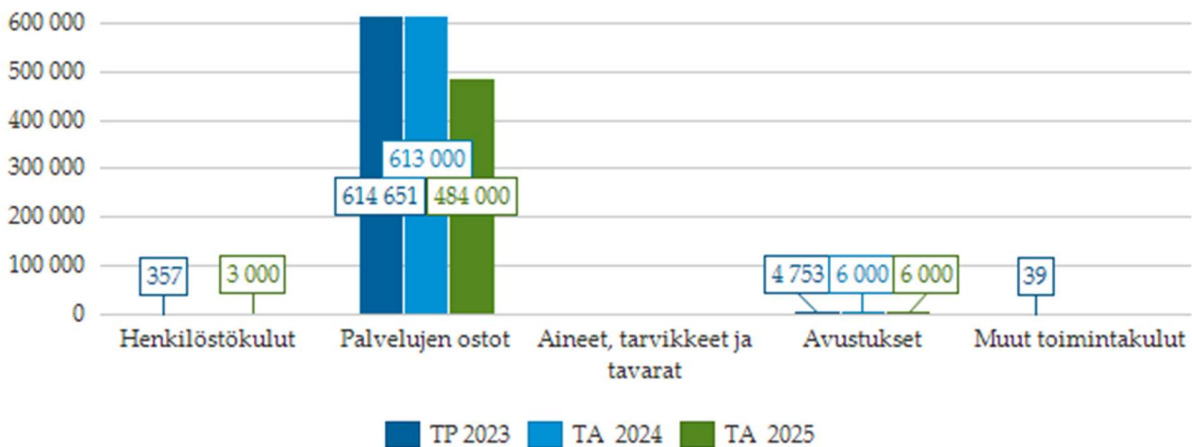
5.7 Ostopalvelut muilta

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

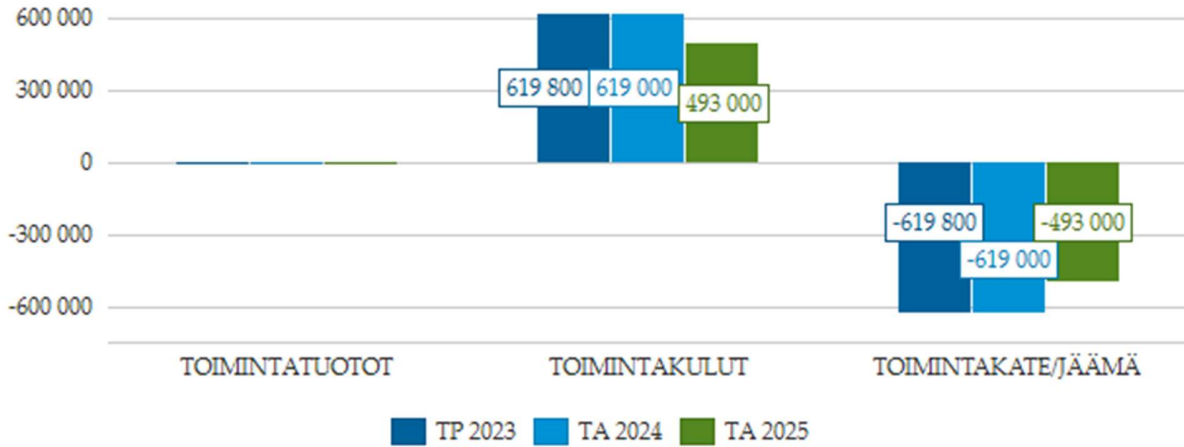
Hallinto-osaston ostopalvelut muilta -vastuualue sisältää ostopalveluja Pudasjärven kaupungilta ja in-house -yhtiöiltä. Ympäristöterveydenhuollon palvelut kunta ostaa Pudasjärven kaupungilta. Vuonna 2023 Oulunkaaren kuntayhtymän kuntapalvelutoimisto lopetti toimintansa, joten sen tuottamat palvelut kilpailutettiin ja ulkoistettiin LapIT Oy:lle (ict) ja Monetra Oulu Oy:lle (tahe).

Vuonna 2025 valmistaudutaan mahdolliseen lakiuudistukseen, jossa sidosyksikköjen eli inhouse-yhtiöiden vähimmäisomistusvaatimus nousisi 10 %. Inhouse-yhtiöt ovat kuntien ja hyvinvointialueiden omistamia yhtiötä, joilta omistajat voivat ostaa palveluita kilpailuttamatta. Edellytyksenä on, että hankintayksikkö käyttää todellista määräysvaltaa sidosyksikköön. Vaalan kunnalle tämä aiheuttaisi merkittäviä muutoksia tahe- ja ict-palveluihin, koska kunta omistaa vain yhden Monetra Oy:n ja LapIT:n osakkeen.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTAKULUT	-619 800	-619 000	-493 000	-0,13 %	-20,36 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-619 800	-619 000	-493 000	-0,13 %	-20,36 %

5.8 Rahoitustoimi

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

Rahoitustoimen tulot kattavat noin 85,2 prosenttia kunnan tuloista. Verotulot muodostuvat kunnallisverosta, kiinteistöverosta ja yhteistöverosta. Niiden yhteenlaskettu tulokertymä on vuonna 2025 noin 8 848 000 euroa. . Valtionosuuksia on arvioitu kertyvän vuonna 2024 noin 6 038 000 euroa. Kunnan kokonaistuloksi on arvioitu noin verotulojen ja valtionosuuksien muodossa noin 14 886 000 euroa. Kunnan omia toimintatuottoja on arvioitu kertyvän noin 1 276 000 euroa (ulkoiset) mutta ne eivät kuulu rahoitustoimen vastuualueeseen.

5.9 Markkinointi ja viestintä

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

Vaalan kunnan viestinnän tavoitteena on palvella kuntalaisia ja muita kunnan viestinnän kohderyhmiä sekä tukea Vaalan kunnan arvoja ja strategisia tavoitteita. Tarkoituksena on myös vahvistaa yhteisöllisyyttä, kotiseutuylpeyttä ja identiteettiä Vaalan kunnan sisällä. Lisäksi viestinnän tavoitteena on parantaa Vaalan kunnan tunnettuutta ja vahvistaa kunnan positiivista imagoa ja hyvää mainetta.

Kunnan viestintä tukee muuta kunnan toimintaa. Sillä on mm. seuraavia tehtäviä:

- ☉ Informointi, neuvonta ja asiakaspalvelu
- ☉ Osallistumisen edistäminen
- ☉ Kansalaiskeskustelu ja kuuntelu
- ☉ Markkinointi ja maineenhallinta
- ☉ Kriisien hallinta

Vaalan kunnan viestintää pyritään tekemään tehokkaasti, yhtenäisesti ja johdonmukaisesti. Viestintää toteutetaan yhteisesti sovittujen periaatteiden mukaisesti, joita on kirjattu Vaalan kunnan sosiaalisen median ohjeeseen, graafiseen ohjeistoon, brändikirjaan sekä Oulujokilaakson ja Rokua Geoparkin yhteiseen viestinnän kehittämissuunnitelmaan.

Visio 2025

Vaalan kunnan viestintä on asiakaslähtöistä, jolloin se palvelee kuntalaisia ja muita viestinnän kohde- ja sidosryhmiä. Viestintä on myös avointa, aktiivista, vuorovaikutteista, ymmärrettävää ja oikea-aikaista. Lisäksi se on johdonmukaista ja monipuolista kanaviltaan, tavoiltaan ja sisällöltään. Näin se saavuttaa, sitouttaa ja aktivoi viestinnän kohde- ja sidosryhmiä aiempaa paremmin.

Vaalan kunnan tunnettuus kasvaa. Kunta myös erottuu mediassa positiivisella tavalla. Viestintä ja markkinointi on visuaalisesti ja sanallisesti yhtenäistä ja tunnistettavaa sekä tekee Vaalan kunnan vahvuudet ja niihin liittyvät ilmiöt, tapahtumat, aktiivisuuden, aikaansaannokset ja tekijät näkyviksi. Viestinnässä ja markkinoinnissa panostetaan laadukkaisiin kuviin ja grafiikkaan sekä videoihin, jotka kestävät aikaa ja tukevat Vaalan kunnan brändiä.

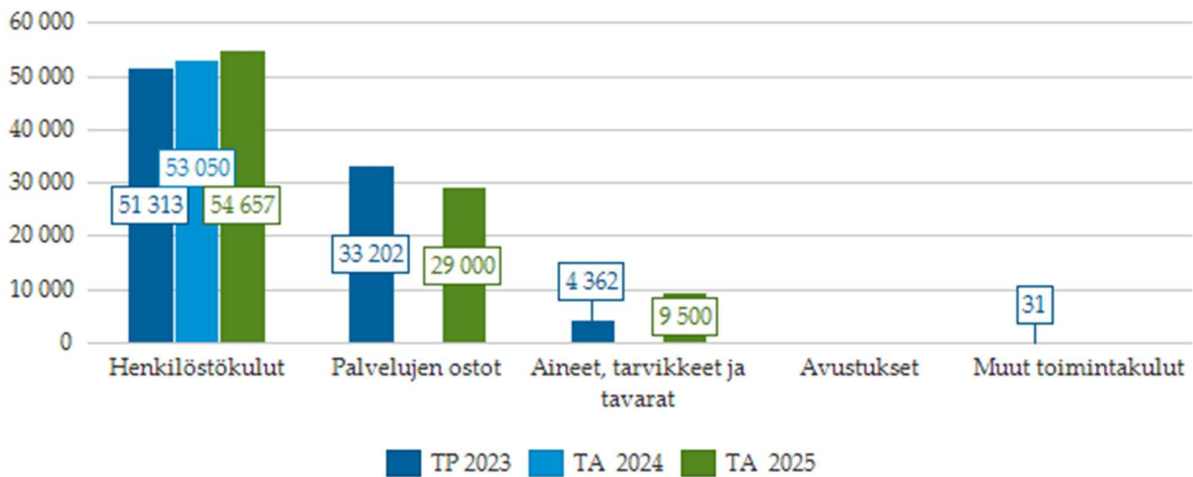
Viestintä ja markkinointi

Viestinnän ja markkinoinnin talousarviossa vuodelle 2025 varaudutaan visitvaala.fi -sivuston ylläpidollisiin kustannuksiin sekä jatkokehittämiseen. Lisäksi vuoden 2025 aikana tavoitteena on toteuttaa kunnan brändin mukaista viestintä- ja markkinointimateriaalia esimerkiksi mainosvideoiden avulla.

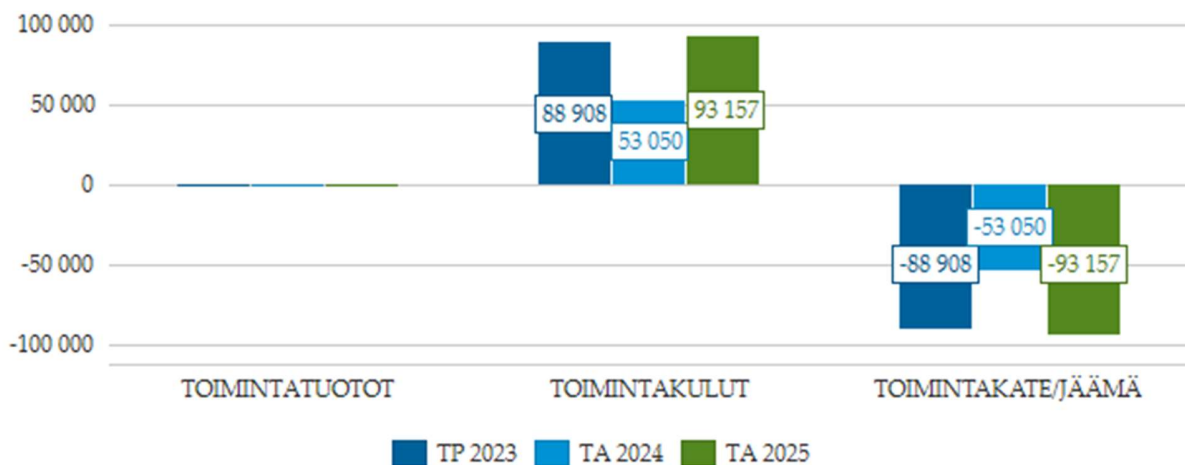
Uutena markkinointitekona lisäämme kunnan markkinointisuunnitelmaan sponsorointiohjelman, jonka tavoitteena on tuoda Vaalaa esille myös esimerkiksi urheilussa tai muussa kulttuurissa

menestyneiden kuntalaisten kautta. Vuoden 2023 syksyllä toteutetussa markkinointikokeilussa kunta teki yhteistyösopimuksen paikallisen menestyneen urheilijan kanssa, ja vuonna 2024 tarkoituksena oli kehittää sponsorointiohjelmaa ja jatkaa markkinointiyhteistyötä myös muiden medianäkyvyyttä saavien vaalalaisten kanssa. Vuoden 2025 tavoitteena on tehdä sponsorointi- ja markkinointiyhteistyötä yhä aktiivisemmin.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTAKULUT	-88 908	-53 050	-93 157	-40,33 %	75,60 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-88 908	-53 050	-93 157	-40,33 %	75,60 %

6 HYVINVOINTIOSASTO

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

Hyvinvointiosaston perustehtävänä on vastata kunnan poikkihallinnollisesta hyvinvoinnin laaja-alaisesta edistämisestä. Hyvinvointiosaston toimintaa ohjaavat kuntastrategiaan sekä laajaan hyvinvointikertomukseen ja -suunnitelmaan kirjatut visiot, päämäärät, tavoitteet ja toimenpiteet. Hyvinvointiosaston tavoitteena on tukea kaikenikäisten vaalalaisten hyvinvointia yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Vaalan kunta sitoutui vuonna 2019 Pohjois-Pohjanmaan liiton hyvinvointisopimukseen, jonka tavoitteet noudattelevat kunnan oman elinvoimasopimuksen linjaa. Hyvinvointia käsitteenä määritellään Maaseudun arjen palveluverkosto -hankkeessa kehitetyn Marika Kunnarin luokittelun mukaan. Hyvinvointityön lähtökohtana on kuntalaisten koettu hyvinvointitieto sekä indikaattoritieto. Keskeisenä työtapana on ikäkausiverkostotyö. Hyvinvointiosaston työtä ja taloutta valtuustokaudella ohjaava laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2021-2025 valmistui alkuvuonna 2022. Tästä suunnitelmasta laaditaan tarkennettu vuosittainen kuntastrategian toteuttamista tukeva hyvinvointisuunnitelma. Hyvinvointiosasto on osallistunut hyvinvointialue Pohteen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman vuosille 2024-2025 valmisteluun. Pohteen hyvinvointikäsitys (sovellettu Marika Kunnarin 2017 väitöskirjasta) sopii myös Vaalan kuntalaisten ja vapaa-ajan asukkaiden hyvinvoinnin avaintekijöiksi:

Mitkä asiat vaikuttavat hyvinvointiini?

Hyvinvointiosaston vastuualueeseen kuuluvat hyvinvointipalvelut (sis. kotoutumisen), liikuntapalvelut, nuorisopalvelut, kulttuuripalvelut (sis. Lamminahon museotoiminnan) sekä kirjastopalvelut. Hyvinvointiosaston johtajana toimii hyvinvointijohtaja ja henkilökuntaan kuuluvat hyvinvointisuunnittelija, hyvinvointikoordinaattori, palvelusihteeri, hankekehittäjä, vapaa-ajanohjaaja, nuoriso-ohjaaja, etsivä nuorisotyöntekijä sekä maahanmuuttokoordinaattori (ainakin elokuun loppuun). Kirjastossa työskentelee kirjastonhoitaja ja kirjastovirkailija sekä toukokuun loppuun saakka Tulevaisuuden kirjasto- hankkeen hankekoordinaattori. Vaalan kunta sai kyseiseen

hankkeeseen rahoituspäätöksen vuoden 2024 aikana ja hankkeessa aloitti hankekoordinaattori syyskuun 2024 alussa. Taloudellisen hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen hanke (HOP) aloitti DIAK:n ja muiden yhteistyökumppaneiden Vaalan osahankkeena 1.5.2023 ja jatkuu lokakuun loppuun 2025 saakka. Hankkeessa työskentelee meillä Vaalassa oma hankekoordinaattori ja 20 %:n osuus hankekehittäjän työpanoksesta kohdentuu hankkeeseen.

Hyvinvointiosaston hyvinvointityön painopistealueet ja keskeiset tavoitteet sekä niihin liittyvät toimenpiteet seurantamittareineen on esitelty erillisessä hyvinvointisuunnitelmassa vuodelle 2025. Suunnitelman rakenne pohjaa laajan hyvinvointisuunnitelman mukaiseen ikäkausirakenteeseen. Vuoden 2025 hyvinvointisuunnitelmassa huomioidaan laajan hyvinvointisuunnitelman mukainen, ikärakenteeseen perustuva jaottelu ja niihin liittyvät päätavoitteet, joiden pohjalta suunnitellaan toimenpiteet sekä riittävät mittarit niiden arvioimiseksi. Näin varmistetaan osaltaan koko elinkaaren huomioiminen vaalalaisessa hyvinvointityössä. Ikäkausirakenteen mukaiset päätavoitteet ovat: Jokaisella lapsella on lähtökohdistaan riippumatta tasavertainen mahdollisuus hyvään ja mielekkääseen elämään ja arkeen, Jokaisella nuorella on lähtökohdistaan riippumatta tasavertainen mahdollisuus hyvään ja mielekkääseen elämään ja arkeen, Työikäinen saa tarvitsemansa tuen ja avun mielekkääseen arkeen ja elämään sekä tuntee kuuluvansa osaksi yhteisöä, ja Ikäihminen on arvokas osa yhteisöä, hänellä on mielekäs arki ja elämä.

Ikäkausirakenteen mukaisissa toimenpiteissä huomioidaan kuntaa koskevan, käytettävissä olevan hyvinvointitiedon lisäksi myös Pohteen hyvinvoinnin edistämisen painopisteet vuosille 2024-2025, jolla osaltaan varmistetaan hyvinvointityön vaikuttavuutta. Lisäksi suunnitelmassa vuonna 2025 huomioidaan erityisesti muun muassa kotoutuminen ja siihen liittyvät lisääntyneet kunnan vastuut sekä käynnissä olevat hankkeet ja niiden tavoitteet.

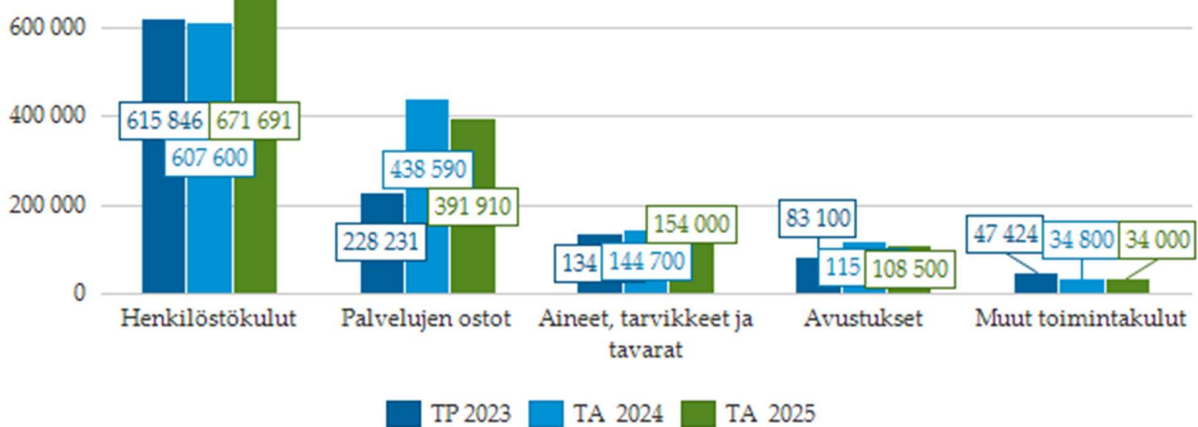
Kuntaliiton vuonna 2024 julkaiseman määritelmän mukaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämien kunnassa on hyvinvointia ja terveyttä tukevaa ja edistävää, laaja-alaista yhteistyössä tehtävää kuntien toimintaa, jossa oman työn lisäksi hyödynnetään laajasti eri toimijoiden osaamista tukemassa asukkaiden hyvinvointia. Tavoitteellista hyvinvointityötä toteutetaan ja seurataan vuonna 2025 hyvinvointiosaston toimijoiden lisäksi poikkihallinnollisesti kunnan eri osastojen kanssa. Erityisesti työllisyyspalvelujen ja kotoutumispalveluiden välinen yhteistyö tiivistyy entisestään TE-uudistuksen ja KOTO- uudistuksen myötä. Lisäksi hyvinvointityötä tehdään ja seurataan hyvässä ja tiiviissä yhteistyössä myös erilaisten järjestöjen, yritysten ja hyvinvointialueen (Pohteen) sekä erilaisten alueellisten ja valtakunnallisten verkostotoimijoiden kanssa. Myös kunnan omat ikäkausiverkostot osallistetaan työskentelyyn. Kehittämistyötä yhdyspintojen- ja yhdyspintatyön kehittämiseksi sekä sujuvoittamiseksi hyvinvointialueen kanssa jatketaan edelleen.

Hyvinvointiosastolla on laaja verkostotyö eri hankkeiden sekä alueellisten ja valtakunnallisten toimijoiden kanssa. Syksyllä 2023 perustettu Vaalan oma Oulu 2026 -kulttuuriryöryryhmä jatkaa toimintaa vuoteen 2026. Hyvinvointisuunnittelija on mukana mielenterveys- ja päihdetyötä edistävässä MiePäVäki-verkostossa sekä ikäihmisten palveluiden kehittämisverkostoissa sekä

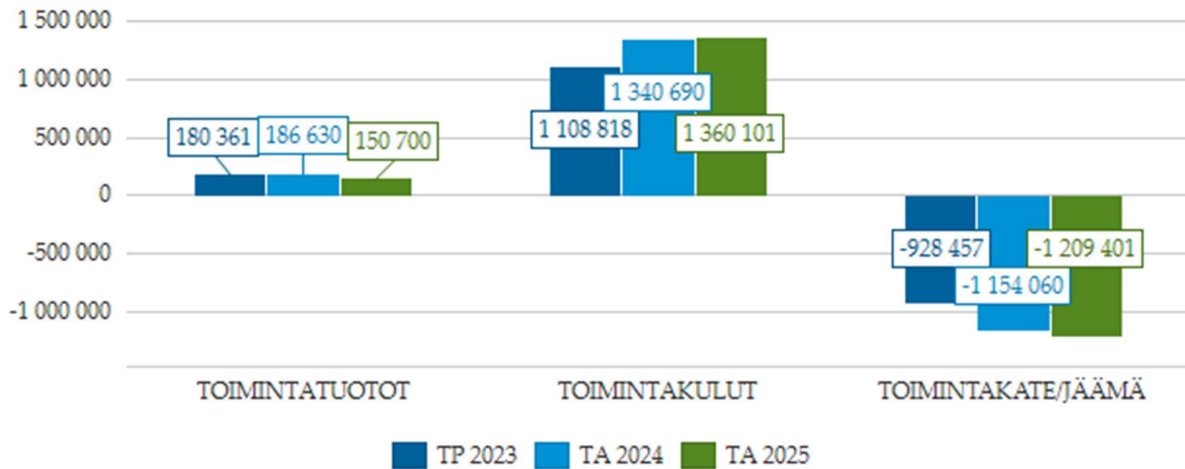
kotoutumistyötä tukevissa verkostoissa. Hyvinvointikoordinaattori on puolestaan mukana elintapaohjauksen maakunnallisessa kehittämistyössä sekä alueellisissa kulttuuriryön verkostoissa.

Hyvinvointiosaston talousarvion toimintakate vuonna 2025 on - 1 209 401 euroa. Vuonna 2024 vastaava luku oli noin - 1 154 060 euroa. Toimintakatteen nousua selittää esimerkiksi maahanmuuttokoordinaattorin resurssi, jota ei oltu huomioitu vuoden 2024 talousarviossa sekä yleinen henkilöstökulujen ja kustannusten nousu. Täysin uutena kustannuksena on Vaalan kunnan vauva- ja tenavatukeen varattava määräraha, joka on vuodelle 2025 10 000 euroa. Kyseinen summa pohjautuu viimeisimpään arvioon vuodelle 2025 osuvista lasketuista ajoista sekä edellisenä vuonna (2024) syntyneiden lasten määrään perustuvaan arvioon vuonna 2025 1-vuotta täyttävien lasten määrästä.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

VAALAN KUNTA	TP2023	TA2024	TA2025
TOIMINTATUOTOT	180 361	186 630	150 700
TOIMINTAKULUT	-1 108 818	-1 340 690	-1 360 101
Henkilöstökulut	-615 846	-607 600	-671 691
Palvelujen ostot	-228 231	-438 590	-391 910
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-134 218	-144 700	-154 000
Avustukset	-83 100	-115 000	-108 500
Muut toimintakulut	-47 424	-34 800	-34 000
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-928 457	-1 154 060	-1 209 401
VUOSIKATE	-928 532	-1 154 060	-1 209 401
TILIKAUDEN TULOS	-1 151 987	-1 176 740	-1 228 821
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 151 987	-1 176 740	-1 228 821

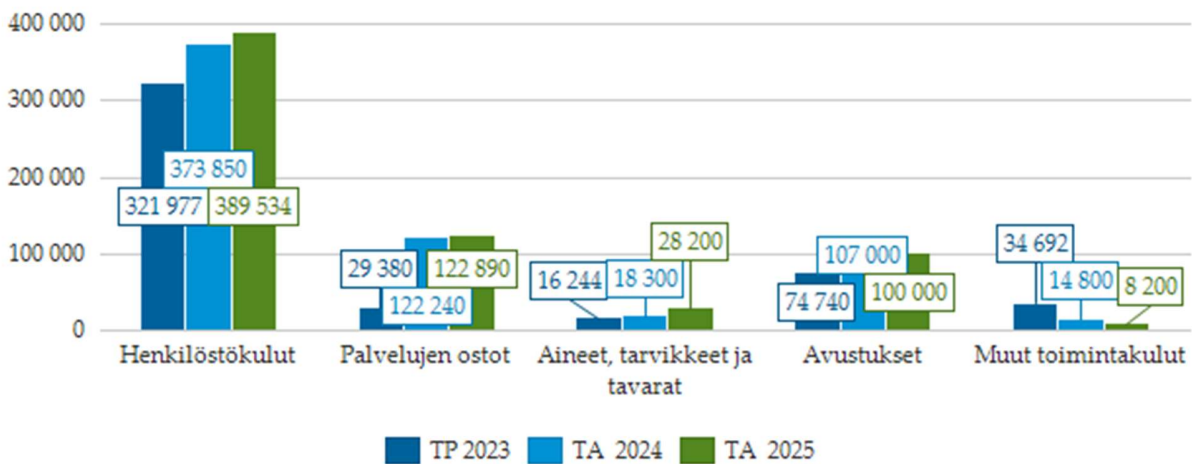
6.1 Hyvinvointipalvelut

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

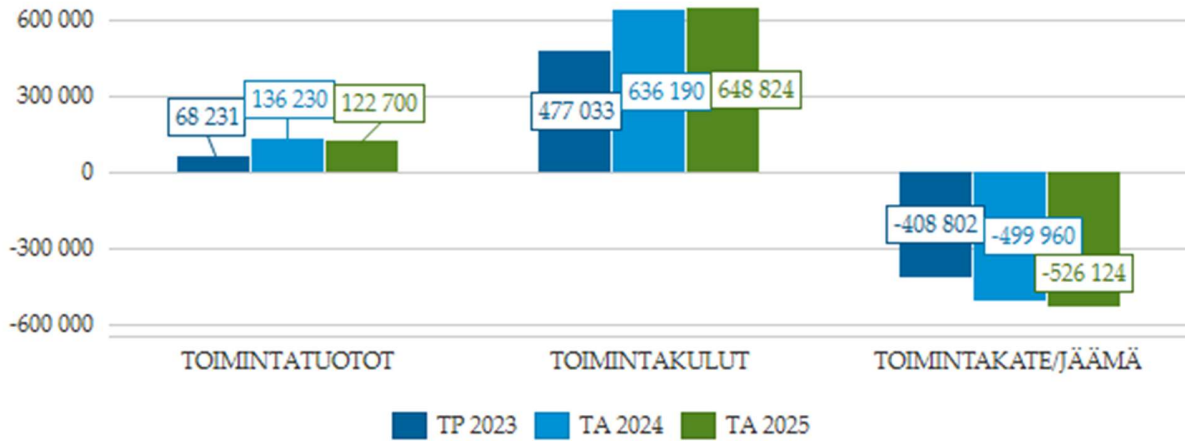
Hyvinvointipalveluita ovat kaikki sellaiset palvelut, joita kunta järjestää kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2021-2025 valmistui vuoden 2022 alussa. Tämän strategisen asiakirjan perusteella laaditaan hyvinvointisuunnitelma 2025. Hyvinvointiosasto organisoii myös kunnan vaikuttamistoimielinten toiminnan. Vaikuttamistoimielimiä ovat nuorisoneuvosto, vanhus- ja vammaisneuvosto sekä vapaa-ajan asukasneuvosto.

Kotoutumispalvelu kuuluu myös hyvinvointipalveluihin. Tilapäistä suojelua tarvitsevia on kunnassa ollut keväästä 2022 lähtien. Valtaosalla kunnassa tällä hetkellä olevista on kotikuntamerkintä. Kuntien vastuu kotoutumisesta kasvaa lakimuutoksen myötä vuoden 2025 alussa. Myös Vaalan kunnassa laaditaan vuoden 2024 lopussa uusi kotoutumishjelma, joka huomioi kunnan lisääntyneet vastuut ja velvoitteet. Lakimuutoksen myötä tehdään Vaalassa entistään tiiviimpää yhteistyötä kotoutumisesta työllisyyspalveluiden kanssa.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

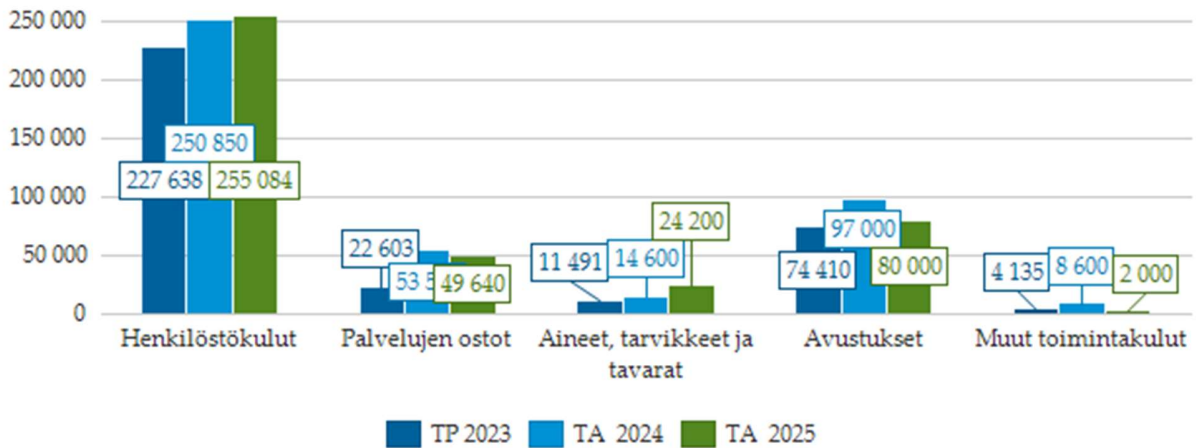

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTATUOTOT	68 231	136 230	122 700	99,66 %	-9,93 %
TOIMINTAKULUT	-477 033	-636 190	-648 824	33,36 %	1,99 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-408 802	-499 960	-526 124	22,30 %	5,23 %

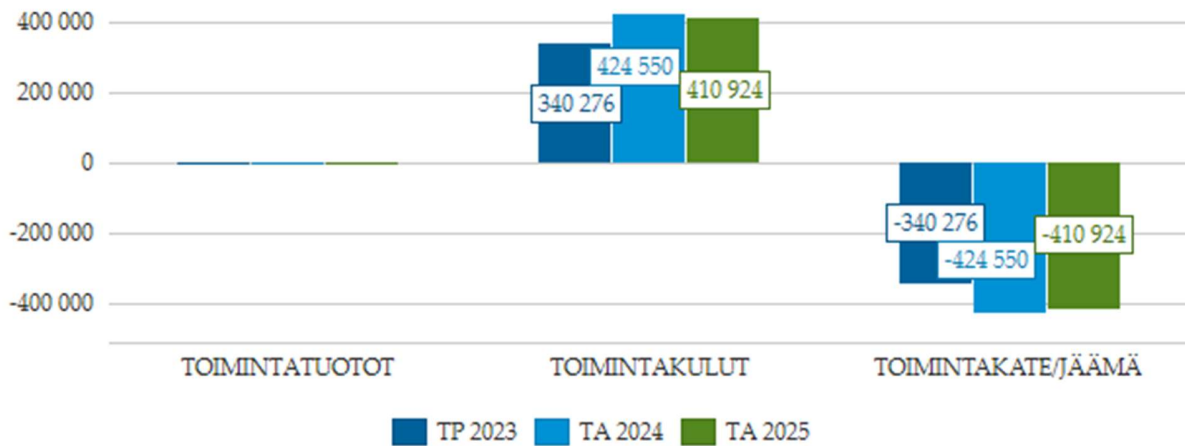
6.2 Hallinto/hyvinvointipalvelut

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

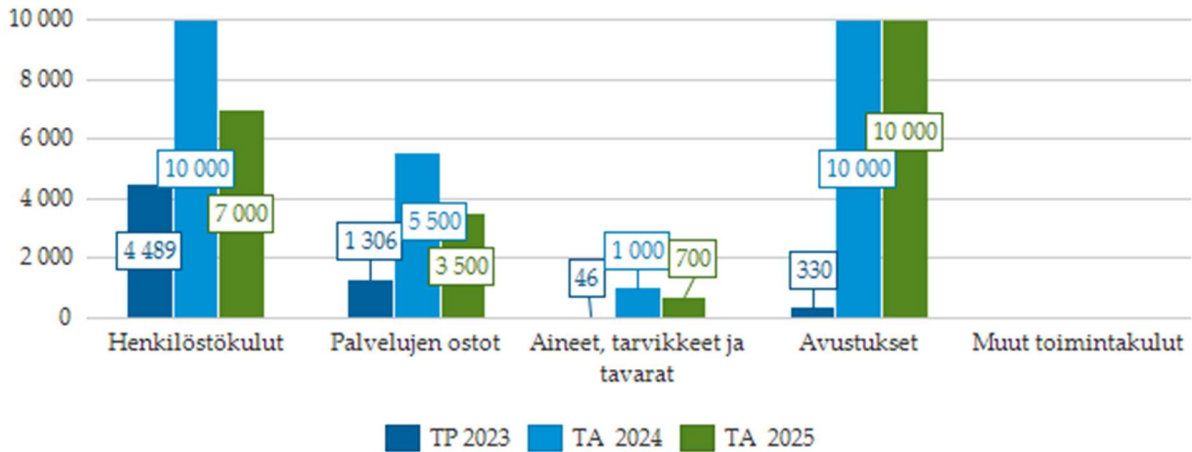

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTAKULUT	-340 276	-424 550	-410 924	24,77 %	-3,21 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-340 276	-424 550	-410 924	24,77 %	-3,21 %

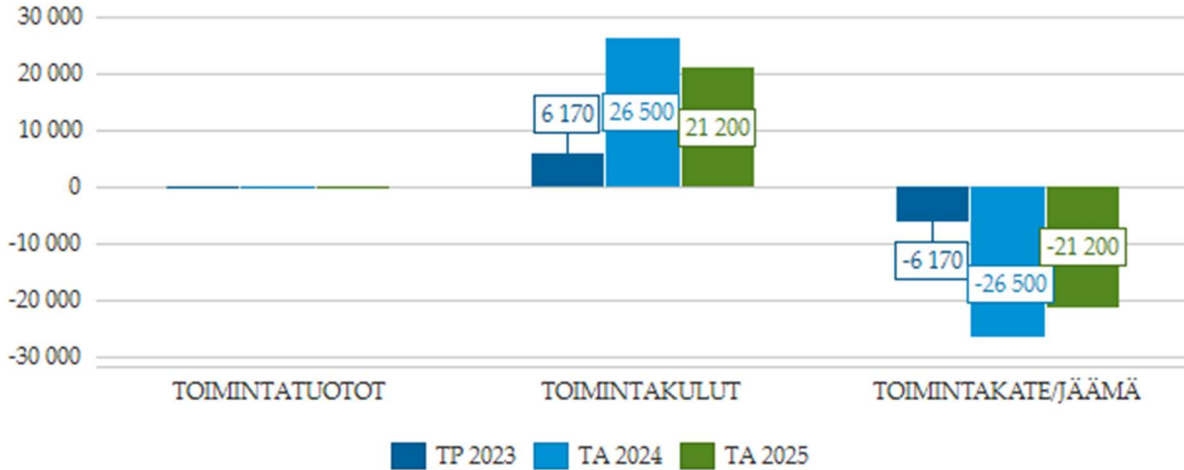
6.3 Neuvostot

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTAKULUT	-6 170	-26 500	-21 200	329,47 %	-20,00 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-6 170	-26 500	-21 200	329,47 %	-20,00 %

6.4 Liikuntapalvelut

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

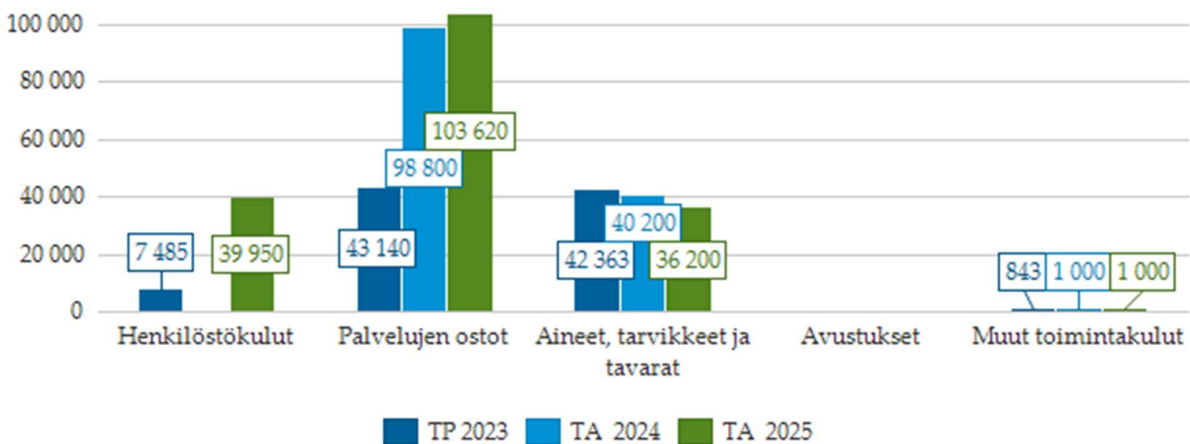
Liikuntapalveluiden tavoitteena on edistää kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä sekä fyysistä aktiivisuutta tukemalla liikunnan harrastusta sekä vahvistamalla elinvoimaista kansalaistoimintaa paikallistasolla. Liikuntapalvelut tukevat kuntalaisten liikkumista kehittämällä paikallista yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa, avustamalla kansalaistoimintaa ja tarjoamalla liikuntapaikkoja maksutta yhdistysten käyttöön. Yhteistyötä liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi tehdään myös Pohjois-Pohjanmaan liikunnan kanssa.

Liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi kunta subventoi kuntalaisille uimalippuja sekä Rokua Health & Spasta että Kaukavedestä. Kunta järjestää lisäksi uintiretkiä ohjattuine vesijumppineen Rokualle ja ohjattua kuntosaliliikuntaa ikäihmisille sekä erityisryhmille (kehitysvammaiset ja mielenterveyskuntoutujat). Kirjastossa on myös pienimuotoista liikuntavälineiden lainausta. Uusia, lainattavia liikuntavälineitä hankitaan kirjastolle kartoitetun tarpeen pohjalta, talousarvion määrärahat huomioiden. Liikuntapalvelut tarjoaa myös liikunta- ja elintapaneuvontaa kuntalaisille sekä vapaa-ajan palveluita.

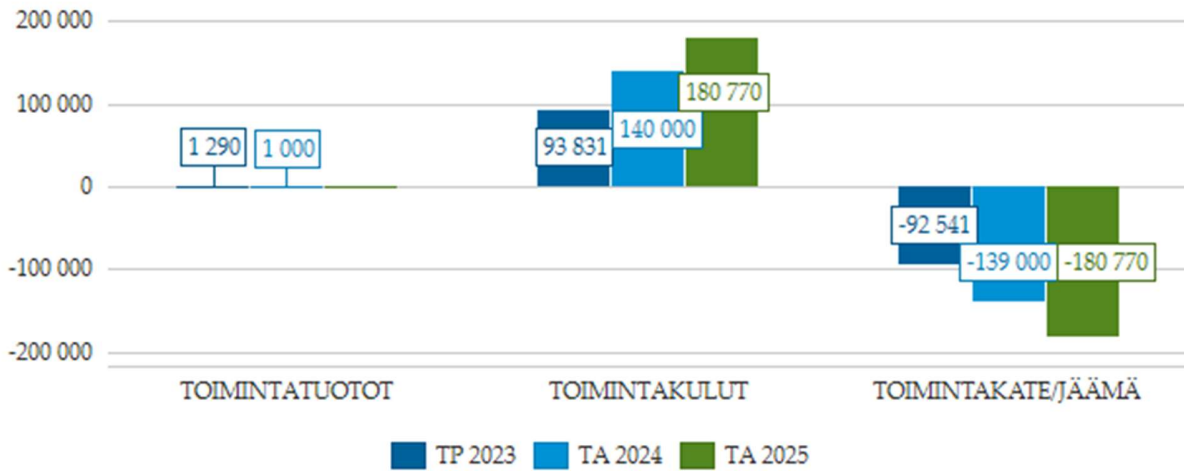
Vaalan kuntaan on vuoden 2024 aikana avattu Vaalahalli, joka osaltaan vahvistaa kunnan liikuntapaikkatarjontaa. Poikkihallinnollisesti jatketaan edelleen uusien liikuntapaikkojen (sisältäen ulkoilureitit) suunnittelu- ja kehittämistyötä. Hyvinvointiosasto toteuttaa osaltaan kunnan KäPy-ohjelmassa määritellyjä tavoitteita ja toimepiteitä.

Vuoden 2024 aikana haettiin OKM:lta hankerahoitusta kaikenikäisten kuntalaisten liikkumista edistävän toimenpideohjelman laatimiseksi. Hankehakemus sai kielteisen päätöksen. Toimenpiteitä jatketaan edelleen vuonna 2025 sen eteen, että kuntaan saataisiin kaikenikäisten liikkumista edistävä ohjelma.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTATUOTOT	1 290	1 000		-22,50 %	-100,00 %
TOIMINTAKULUT	-93 831	-140 000	-180 770	49,20 %	29,12 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-92 541	-139 000	-180 770	50,20 %	30,05 %

6.5 Nuorisopalvelut

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

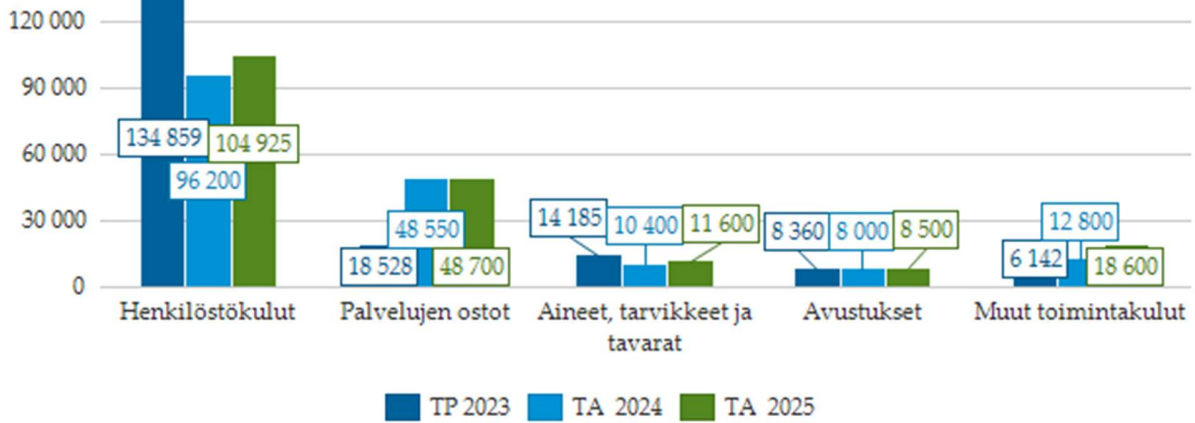
Nuorisopalvelut vastaavat nuorisolain mukaisista kunnan nuorisotyöhön ja -politiikkaan kuuluvista tehtävistä. Vaalan kunnan nuorisopalvelut sisältää mm. nuorisotyön nuorisotilalla, koulussa, lapsille ja nuorille suunnatut retket ja leiritoiminnan, erilaiset tapahtumat, etsivän nuorisotyön sekä nuorten kesätyöllistämisen. Nuorten kesätyöllistäminen laajennetaan koskemaan myös 14-vuotiaita nuoria vuonna 2025.

Vaalan kunta on mukana Poloku-hankkeessa. Vuonna 2024 valmistui hankkeen johdolla NUPS eli Vaalan kunnan nuorisotyön perussuunnitelma. Poloku-hanke jatkuu myös vuonna 2025. Vuoden aikana on tarkoitus jatkaa alueellisen nuorisotyön perussuunnitelman työstöä.

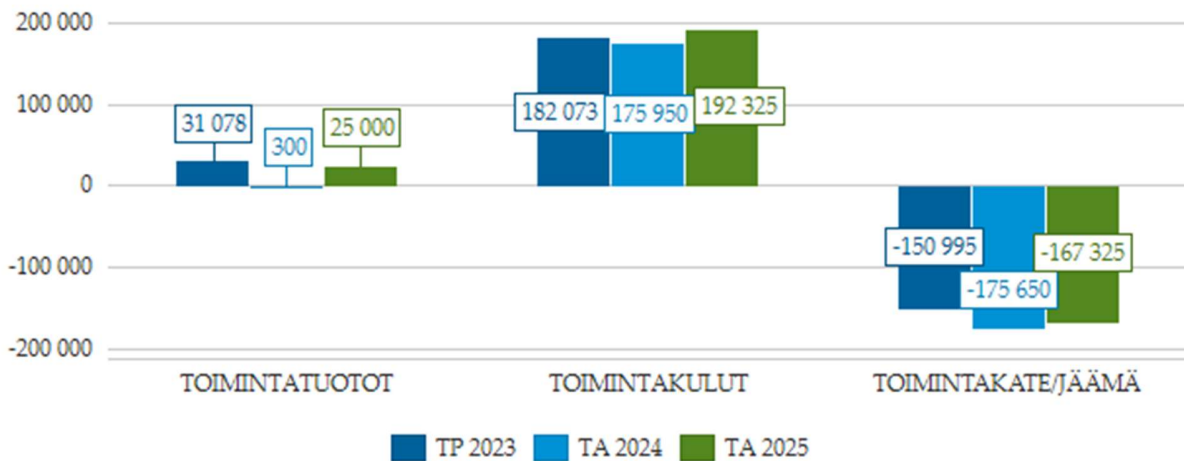
Nuorisolain 10 §:n mukaan etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Vaalan kunnassa on vuonna 2025 etsivä nuorisotyöntekijä (1 htv). Kuten tähänkin saakka, etsivään nuorisotyöhön haetaan rahoitusta AVI:lta.

Kunta ostaa tarvittaessa yksilövalmentajan nuorten työvalmentajan palvelut. Yksilövalmentaja tukee nuorta oman polun löytämisessä mm opiskelu- ja työasioissa. Yksilövalmennus on valmentautujan elämänhallinnan, toimintakyvyn ja tulevaisuuden suunnittelun tukemista, kuuntelua, asioiden selvittelyä ja tarvittaessa tukipalveluiden piiriin ohjaamista. Yksilövalmentaja ohjaa, tukee, auttaa ja tapaa nuorta tarpeen mukaan hänen kotonaan, toimistolla, virastoissa, verkostotapaamisissa ja yksilö- ja ryhmätapaamisissa. Vuoden 2025 aikana kartoitetaan, mikä on jatkossa talouden ja tuloksellisuuden näkökulmasta järkevin muoto toteuttaa nuorille suunnattua yksilövalmennusta Vaalassa.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

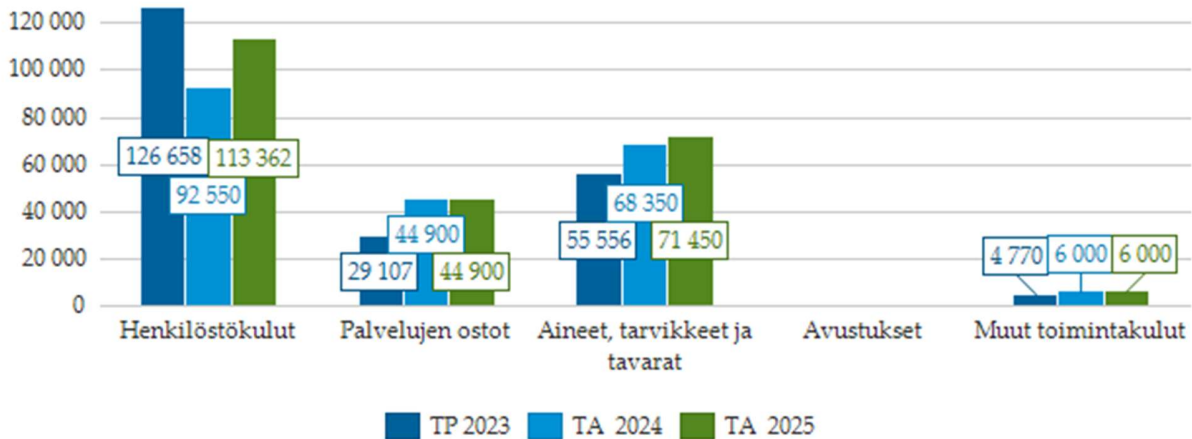
	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTATUOTOT	31 078	300	25 000	-99,03 %	8 233,33 %
TOIMINTAKULUT	-182 073	-175 950	-192 325	-3,36 %	9,31 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-150 995	-175 650	-167 325	16,33 %	-4,74 %

6.6 Kirjastopalvelut

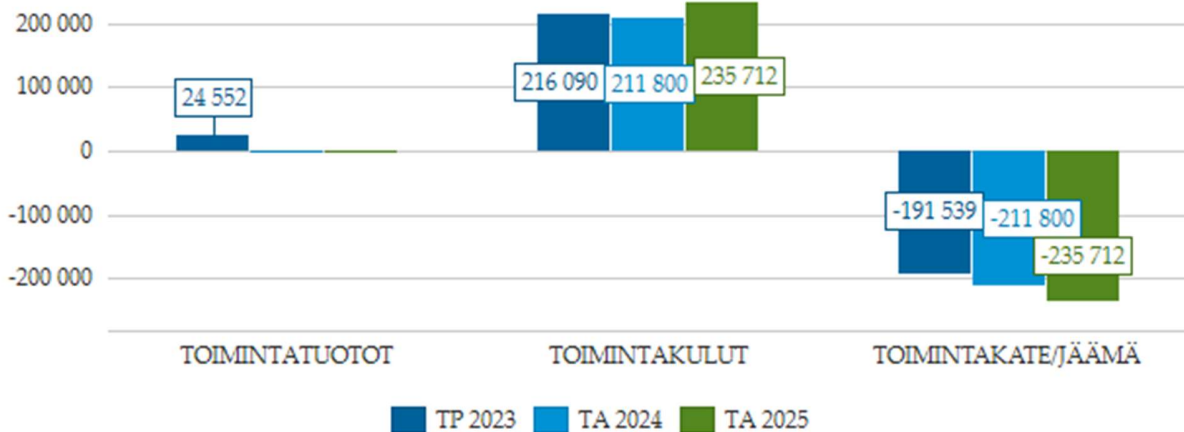
Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

Vaalan kirjasto kuuluu OUTI-kirjastoverkkoon. Kirjaston palvelua kehitetään ja monipuolistetaan osana OUTI-kirjastokimppaa. Kotiseutukokoelmaan kerätään muistiinmerkittyä tietoa kotikunnastamme. Kirjastopalvelut sisältää lasten ja nuorten sekä aikuisten kirjojen, lehtien, musiikin ja liikunta- ja vapaa-ajan välineiden lainaamisen lisäksi e-palveluita, tapahtumia ja kirjailijavierailuja kirjastolla. Vuonna 2025 Vaalan kunta liittyy kuntien yhteiseen valtakunnalliseen E-kirjastoon yhdessä muiden OUTI-kirjastojen kanssa.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

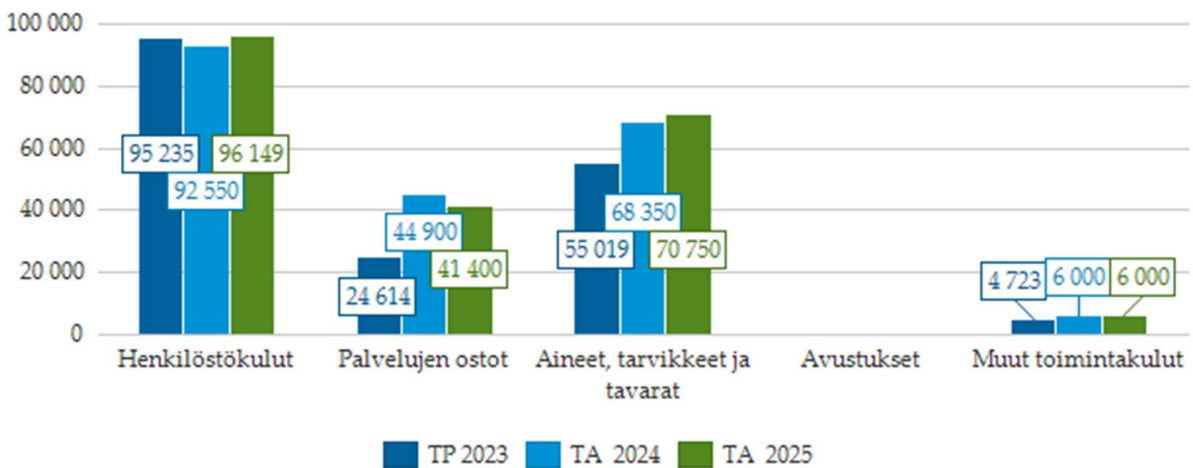
	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTATUOTOT	24 552			-100,00 %	
TOIMINTAKULUT	-216 090	-211 800	-235 712	-1,99 %	11,29 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-191 539	-211 800	-235 712	10,58 %	11,29 %

6.7 Kirjasto

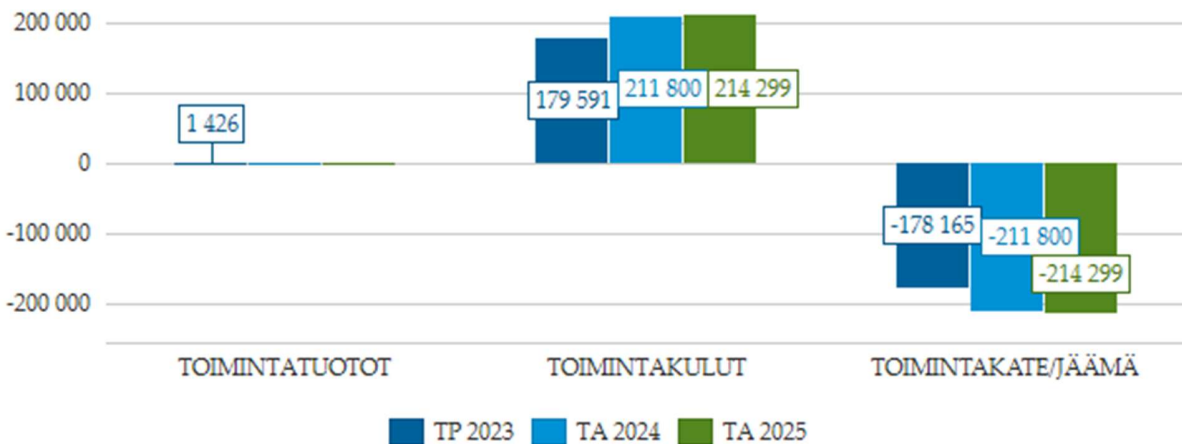
Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

Kirjasto on kaikille avoin kohtaamispaikka ja kulttuurikeskus. Siellä on tarjolla kirjoja, lehtiä, musiikkia, elokuvia, liikuntavälineitä ja muuta aineistoa, joihin voi tutustua paikan päällä tai lainata kotiin. Kirjaston tiloissa voi opiskella, harrastaa ja oleskella. Siellä järjestetään myös opastuksia, tapahtumia ja näyttelyitä

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTATUOTOT	1 426			-100,00 %	
TOIMINTAKULUT	-179 591	-211 800	-214 299	17,93 %	1,18 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-178 165	-211 800	-214 299	18,88 %	1,18 %

6.8 Kulttuuripalvelut

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

Vaalan kunnassa taiteen ja kulttuurin edistäminen on osa kunnan hyvinvoinnin ja elinvoiman edistämistä. Lisäksi kulttuuritoimintaa edistämällä Vaalan kunta vahvistaa asukkaiden osallisuutta. Hyvinvointiosasto toimii kulttuuripalveluiden vastuullisena toimialaosastona Vaalan kunnassa. Sivistysosasto vastaa osaltaan kulttuuripalveluiden tuottamisesta sivistystyön ja vapaan sivistystyön opetuksessa. Vaalassa kulttuuripalveluja tuottavat kunnan lisäksi järjestöt ja yksityiset henkilöt.

Kunnan tuottamia kulttuuripalveluja ovat:

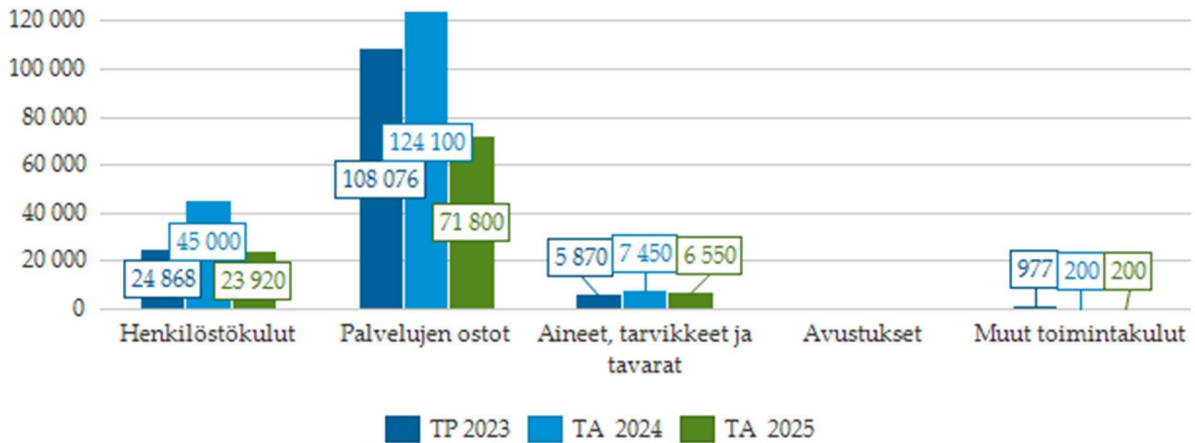
- Kirjasto
- Oulujärven kansalaisopisto ja taiteen perusopetus
- Kunnan järjestämät tai tilaamat kulttuuriesitykset ja tapahtumat
- Lamminahon perinnetalon toiminta

Lisäksi kunta avustaa kulttuuritapahtumia ja yhdistysten ja järjestöjen toimintaa kohde- ja toiminta-avustuksilla sekä kumppanuussopimuksin, sekä markkinoimalla tapahtumia Vaalan kunnan sosiaalisessa mediassa sekä tarvittaessa myös kunnan sähköisillä ilmoitustauluilla. Tapahtumailmoitukset näkyvät myös kunnan nettisivulla tapahtumakalenterissa.

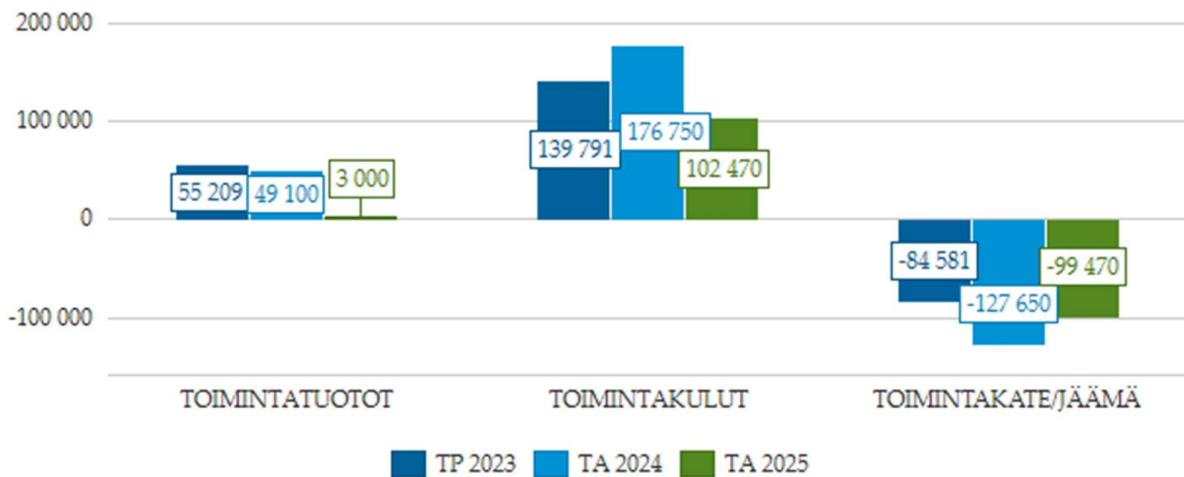
Kulttuuripalveluja kehitetään myös hanketoiminnan avulla. Vaalan kunta vastaa myös Lamminahon talon kesäaikaisesta toiminnasta. Kulttuuripalveluissa tehdään alueellista yhteistyötä ja ollaan aktiivisesti mukana erilaisissa verkostoissa. Vaalan kunta on osaltaan mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa Oulu2026- kulttuuripääkaupunki vuoden tapahtumia.

Vaalan kuntaan on valmistunut vuonna 2024 opinnäytetyön tuloksena kulttuurikasvatussuunnitelma. Suunnitelma pyritään ottamaan soveltuvilta osin käyttöön jo vuoden 2025 aikana. Tämän osalta tehdään tiivistä yhteistyötä sivistysosaston kanssa.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTATUOTOT	55 209	49 100	3 000	-11,07 %	-93,89 %
TOIMINTAKULUT	-139 791	-176 750	-102 470	26,44 %	-42,03 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-84 581	-127 650	-99 470	50,92 %	-22,08 %

7 SIVISTYSOSASTO

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

Toimialue sisältää seuraavat vastuualueet: sivistysosaston hallinnon, perusopetuksen (Vaalan yhtenäiskoulu), lukion, aikuisopetuksen (Oulujärven kansalaisopisto) sekä varhaiskasvatuksen. Musiikinopetusta tarjotaan kansalaisopistossa taiteen perusopetuksena ja Kainuun musiikkiopistossa.

Päätehtävä on kuntalaisten hyvinvoinnista huolehtiminen tarjoamalla laadukkaat varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelut. Toiminta järjestetään nykyaikaisissa, monikäyttöisissä ja terveellisissä tiloissa, joissa tilojen käyttöaste on mahdollisimman korkea. Sivistyspalvelut lisää osaltaan kunnan elinvoimaisuutta yhteistyössä ns. kolmannen sektorin, kuten mm. paikallisten yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Lukiokoulutuksen säilyminen paikkakunnalla on elinvoimaisuuden kannalta äärimmäisen tärkeää ja opiskelijoiden rekrytointiin panostetaan. Kansalaisopiston palvelut näkyvät arjessa keskeisenä hyvinvointia lisäävänä palveluna kuntalaisille.

Keskeisiä muutoksia vuodelle 2025:

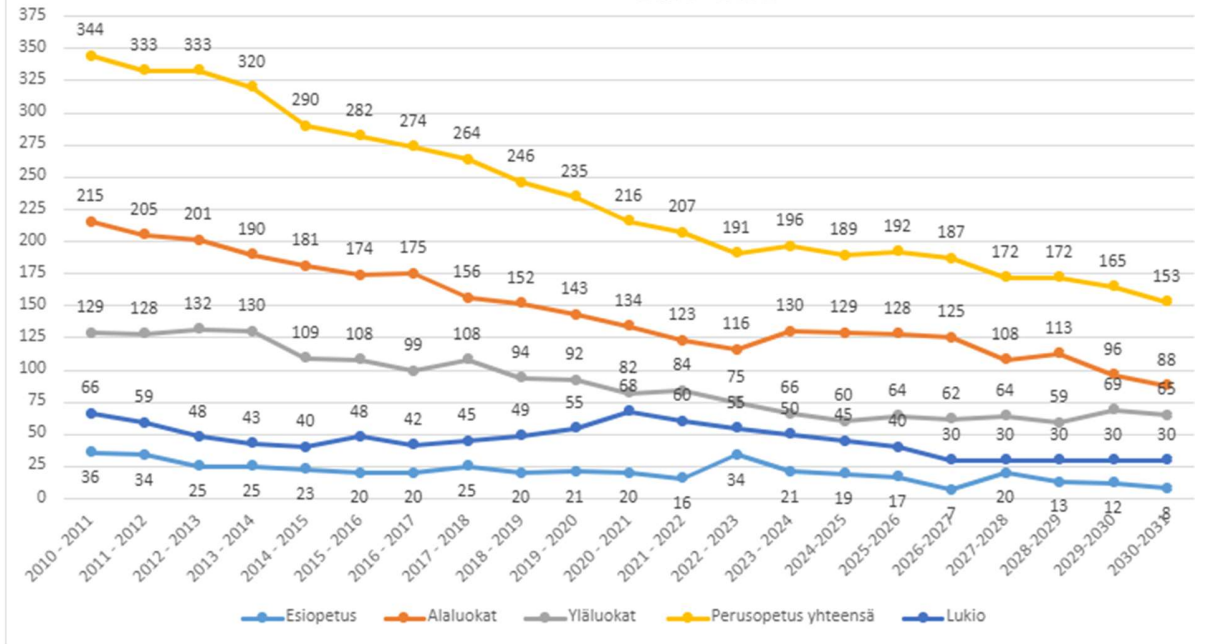
Varhaiskasvatus toimii kokonaan päiväkodin tiloissa, lisäksi on yksi perhepäivähoitaja työssä omassa kodissaan. Länsi-Vaalaan pyritään rekrytoimaan perhepäivähoitaja. Henkilöstön riittävydestä huolehditaan ja varallaolojärjestelmää edelleen kehitetään. Varhaiskasvatus on maksutonta. Tulevan vuoden aikana tehdään organisaatiomuutos varhaiskasvatuksen hallinnon osalta, jolloin varhaiskasvatuksen johtaja ja päiväkodin johtaja työskentelevät jonkin verran yhtä aikaa.

Perusopetuksessa tapahtuu eläköitymisten myötä muutoksia mm. opinto-ohjauksen ja kielten lehtoreiden virkoihin. Opettajien virkojen tuntikertymää selvitetään tulevaisuuden tarpeisiin peilaten. S2-opetuksen tarve on vakiintunut ja sen resursoinnista huolehditaan.

Lukion markkinointia jatketaan voimakkaasti ja opiskelijahankintaa tehostetaan. Merkittävänä asiana opiskelijahankinnassa on Finest Future lukio-ohjelman toimenpiteissä onnistuminen. Lukio on strategisesti linjattu säilytettäväksi osana laadukasta ja yksilöllistä kasvupolkua. Kansainvälisyystoimintaa jatketaan.

Kansalaisopisto jatkaa itsenäisenä toimijana tarjoamalla eri ikäryhmille laajasti ja monipuolisesti kursseja kattavasti koko kunnan alueella. Uusia kursseja otetaan tarvittaessa ohjelmaan saadun palautteen ja toiveiden perusteella.

Vaalan koulujen oppilasmäärän muutos lukuvuodesta 2010-2011 lukuvuoteen 2030-2031

TOIMENPIDE 2025: HENKILÖSTÖN REKRYTOINNIN ONNISTUMINEN, KOULUTUKSEN MAHDOLLISTAMINEN JA AMMATTITAITOISEN HENKILÖKUNNAN VARMISTAMINEN.	
Valtuustokauden kärkihanke: Positiivisen ja valmentavan johtamisen opeilla johdettu Vaala on tunnettu hyvänä, luotettavana ja houkuttelevana työnantajana.	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Koulutusten määrä Henkilöstön pätevyys	Päiväkodin johtaja
Ei arviota	

TOIMENPIDE 2025: KANSALAI SOPISTO TARJOAA MONIPUOLISESTI LIIKUNTA- JA KULTTUURIHARRASTUKSIA VAKITUISILLE JA VAPAA-AJAN ASUKKAILLE.	
Valtuustokauden kärkihanke: Panostamme vahvasti asukkaidemme ja vierailijoidemme liikunta- ja kulttuuriharrastusten ja -elämysten edistämiseen sekä omaleimaisiin tapahtumiin.	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Kurssien määrä Kurssilaisten määrä Kurssilaisten palaute	Sivistysjohtaja
Ei arviota	

TOIMENPIDE 2025: KOULUN KERHOTOIMINTA ON MONIPUOLISTA JA ERITYISESTI LIIKUNTAA HUOMIOIVA.	
Valtuustokauden kärkihanke: Panostamme vahvasti asukkaidemme ja vierailijoidemme liikunta- ja kulttuuriharrastusten ja -elämysten edistämiseen sekä omaleimaisiin tapahtumiin.	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Kerhojen määrä Kerhojen monipuolisuus	Sivistysjohtaja

Ei arviota

TOIMENPIDE 2025: LASTEN JA NUORTEN ÄÄNI KUULUU PÄÄTÖKSENTEOSSA, OPPILAS- JA OPISKELIJAKUNTATOIMINTA ON VIREÄÄ.

Valtuustokauden kärkihanke: Olemme helposti lähestyttäviä ja edistämme erilaisia lähidemokratian ja osallisuuden muotoja.

Arviointimittarit	Vastuutaho
Oppilas- ja opiskelijakunnan kokoontumisten määrä Osallistujien aktiivisuus	Sivistysjohtaja

Ei arviota

TOIMENPIDE 2025: LUKION OPISKELIJOIDEN KURSSEIHIN SISÄLLYTETÄÄN PAIKALLISTUNTEMUSTA JA TUTUSTUMIS- JA OPINTOMATKOJA JÄRJESTETÄÄN ROKUA GEOPARK ALUEELLE SEKÄ MUIHIN OMAN KUNNAN KOHTEISIIN.

Valtuustokauden kärkihanke: Ainutlaatuinen Rokua Geoparkimme vetää puoleensa yhä enemmän niin kotimaisia kuin ulkomaisiakin matkailijoita ympäri vuoden.

Arviointimittarit	Vastuutaho
Järjestettyjen matkojen määrä	Sivistysjohtaja

Ei arviota

TOIMENPIDE 2025: MONIPUOLINEN JA PEDAGOGISESTI PERUSTELTU VERKKOJEN JA LAITTEIDEN HYÖDYNTÄMINEN KANSAINVÄLITYSTOIMINNASSA.

Valtuustokauden kärkihanke: Nopeat ja kattavat liikenne- ja tietoliikenneyhteydet mahdollistavat yhteyden koko maailmaan, eikä elämä Vaalassa vaadi kompromisseja tai sisällä muttia.

Arviointimittarit	Vastuutaho
Laitteiden määrä Yhteyksien toimivuus	Sivistysjohtaja

Ei arviota

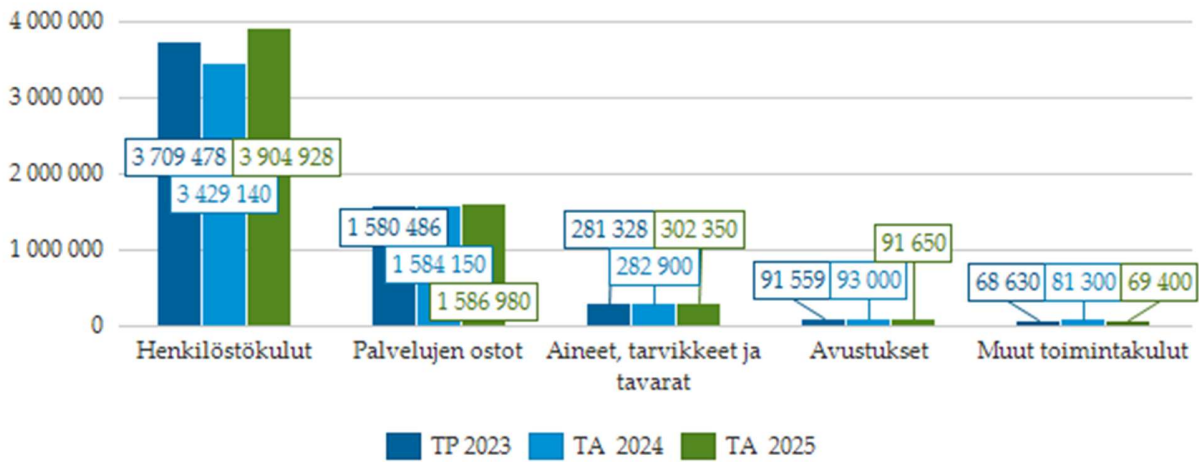
TOIMENPIDE 2025: VARHAISKASVATUS ON MAKSUTONTA, RYHMÄT TOIMIVAT AMMATTITAITOISEN HENKILÖSTÖN VETÄMINÄ, HENKILÖSTÖÄ ON RIITTÄVÄSTI.

Valtuustokauden kärkihanke: Vaalassa on maksuton, laadukas ja yksilöllinen kasvupolku varhaiskasvatuksesta lukioon.

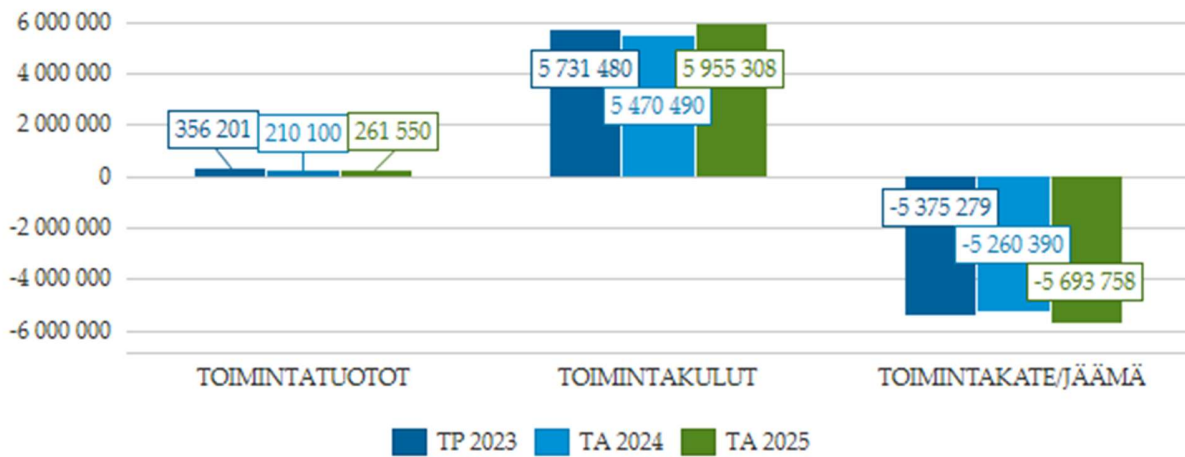
Arviointimittarit	Vastuutaho
Henkilöstön määrä Henkilöstön pätevyys	Päiväkodin johtaja

Ei arviota

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

VAALAN KUNTA	TP2023	TA2024	TA2025
TOIMINTATUOTOT	356 201	210 100	261 550
TOIMINTAKULUT	-5 731 480	-5 470 490	-5 955 308
Henkilöstökulut	-3 709 478	-3 429 140	-3 904 928
Palvelujen ostot	-1 580 486	-1 584 150	-1 586 980
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-281 328	-282 900	-302 350
Avustukset	-91 559	-93 000	-91 650
Muut toimintakulut	-68 630	-81 300	-69 400
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-5 375 279	-5 260 390	-5 693 758
VUOSIKATE	-5 375 384	-5 260 390	-5 693 858
TILIKAUDEN TULOS	-5 644 434	-5 512 260	-5 945 728
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-5 644 434	-5 512 260	-5 945 728

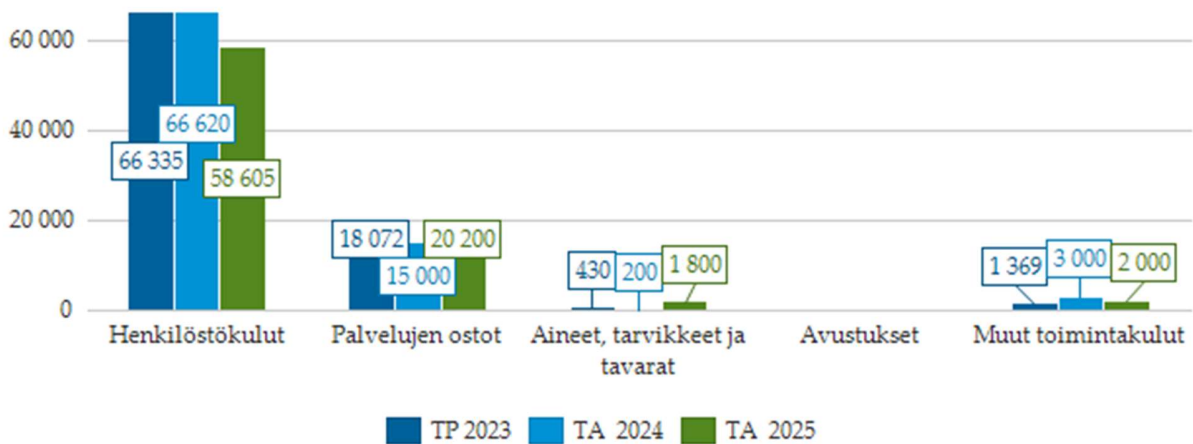
7.1 Sivistystoimen hallinto

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

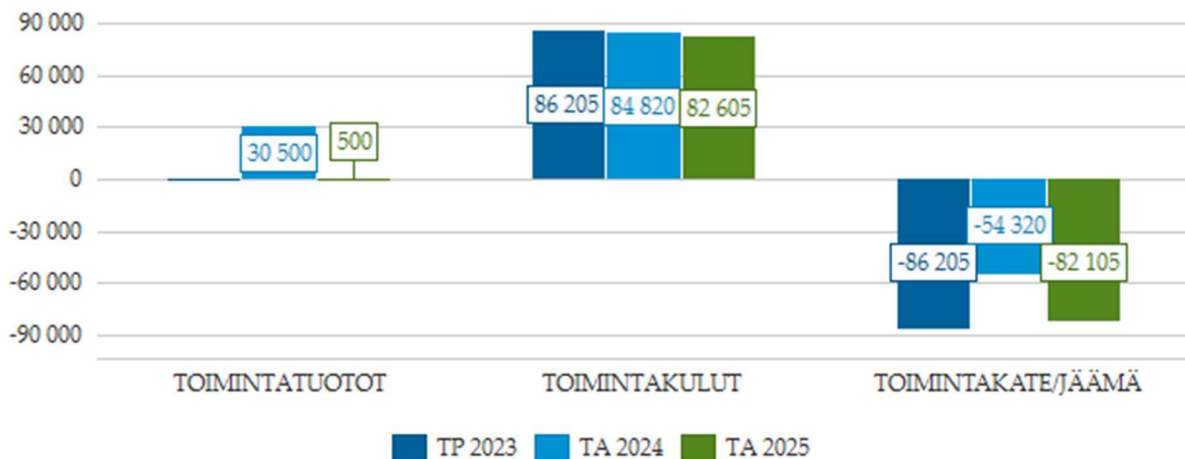
Sivistystoimen hallinto vastaa sivistysosaston johtamisesta ja talousarvion toteutumisesta. Keskeisenä tehtävänä on varmistaa osaavan ja pätevän henkilöstön rekrytointi sivistystoimen eri vastuualueille ja taata laadukkaat hallinnolliset palvelut.

Positiivisen ja valmentavan johtamisen opeilla johdettu Vaala on tunnettu hyvänä, luotettavana ja houkuttelevana työnantajana.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTATUOTOT		30 500	500		-98,36 %
TOIMINTAKULUT	-86 205	-84 820	-82 605	-1,61 %	-2,61 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-86 205	-54 320	-82 105	-36,99 %	51,15 %

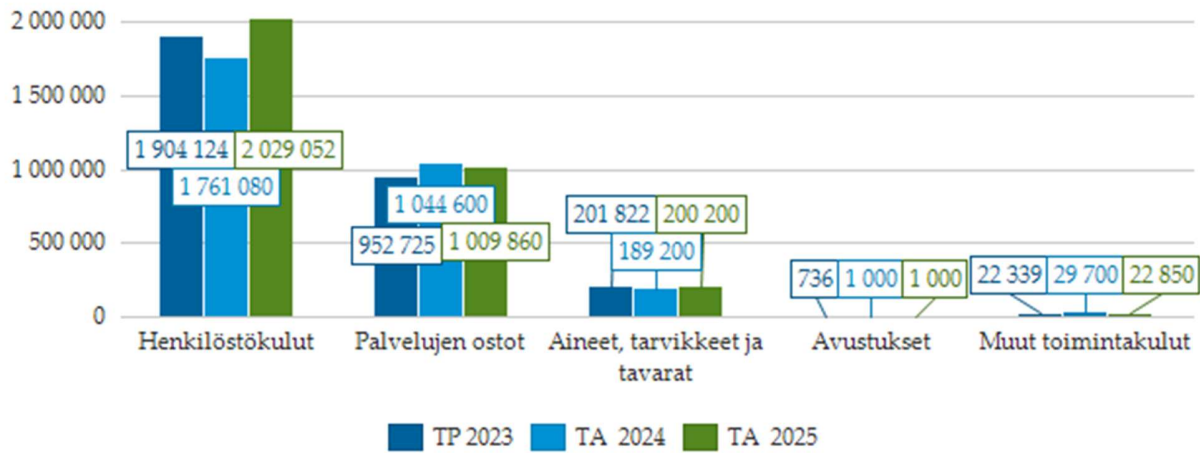
7.2 Perusopetus

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

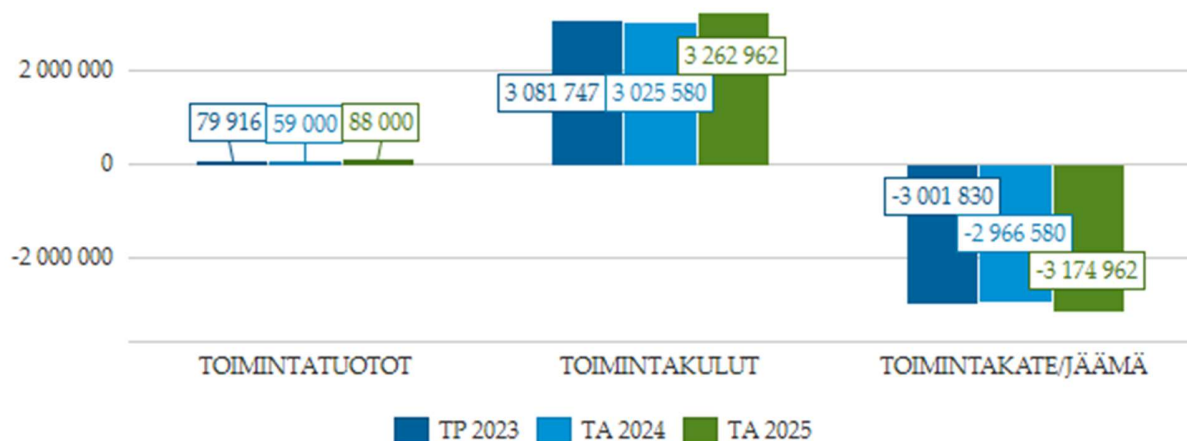
Vaalan yhtenäiskoulu

Perusopetus tarjoaa oppilaille tasa-arvoiset mahdollisuudet laajaan yleissivistykselliseen perustaan ja antaa valmiudet sekä kelpoisuuden toisen asteen opintoihin. Se ohjaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa ja rakentamaan tulevaisuutta oppimisen keinoin. Kasvatustehtävässämme tuemme oppilaiden yksilöllistä oppimista, kehitystä ja kokonaisvaltaista hyvinvointia yhteistyössä kotien kanssa. Toimintaa ohjaavat opetussuunnitelma ja lukuvuosisuunnitelma.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

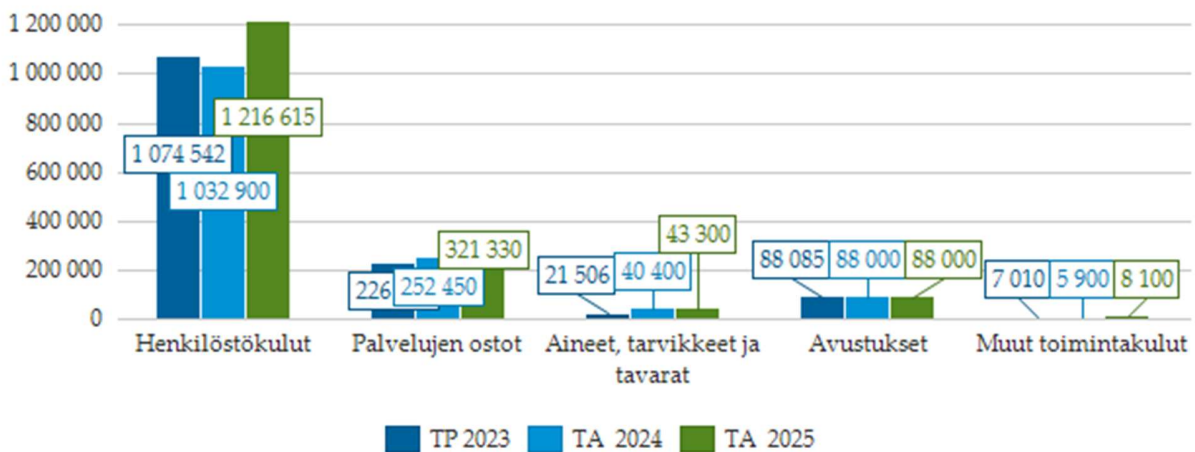
	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTATUOTOT	79 916	59 000	88 000	-26,17 %	49,15 %
TOIMINTAKULUT	-3 081 747	-3 025 580	-3 262 962	-1,82 %	7,85 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-3 001 830	-2 966 580	-3 174 962	-1,17 %	7,02 %

7.3 Varhaiskasvatus

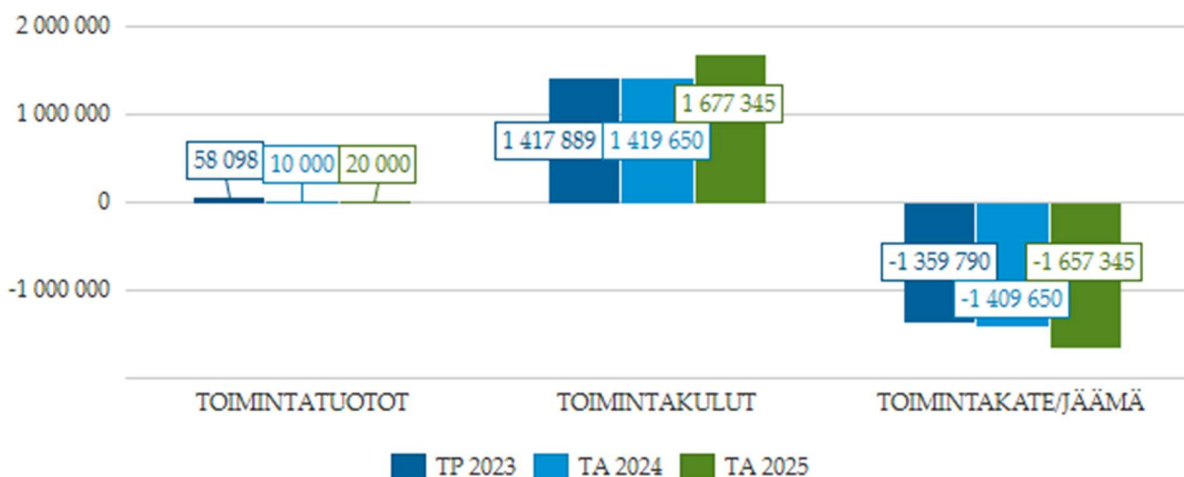
Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

Varhaiskasvatuksen vastuualueelle kuuluvat lainsäädännön edellyttämät päivähoidon palvelut, lasten kotihoidontuki ja esiopetus. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia yhteistyössä huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa. Lisäksi varhaiskasvatus mahdollistaa huoltajien osallistumisen työelämään ja opiskeluun. Toimintaa ohjaavat paikalliset varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmat. Päivähoitoa järjestetään päiväkodissa ja perhepäivähoitona hoitajan kotona. Esiopetus järjestetään päiväkodissa. Tulevan vuoden aikana varhaiskasvatuksen organisaatiossa varhaiskasvatuksen johtajan poisjäädessä uusi päiväkodin johtaja aloittaa varhaiskasvatuksen vastuualueen esihenkilönä.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTATUOTOT	58 099	10 000	20 000	-82,79 %	100,00 %
TOIMINTAKULUT	-1 417 889	-1 419 650	-1 677 345	0,12 %	18,15 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 359 790	-1 409 650	-1 657 345	3,67 %	17,57 %

7.4 Lukio

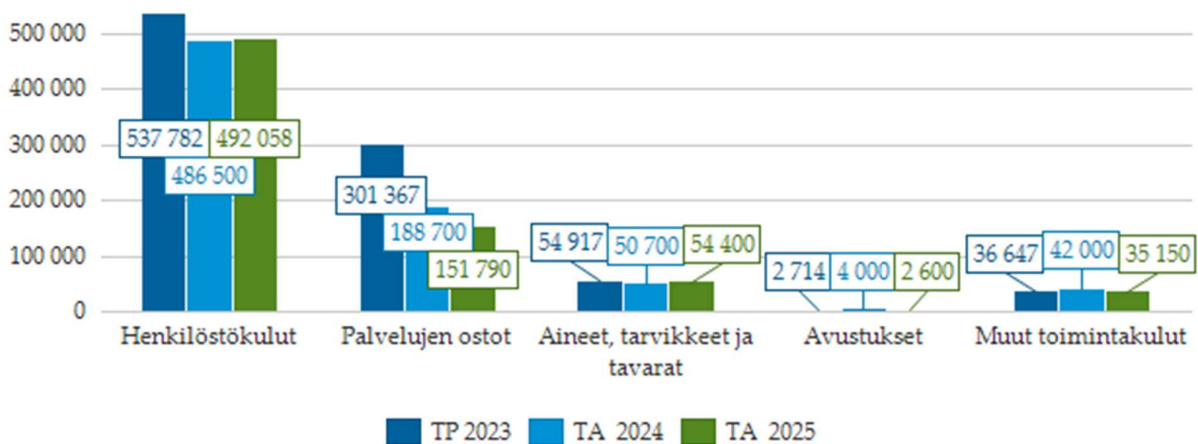
Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

Vaalan lukio

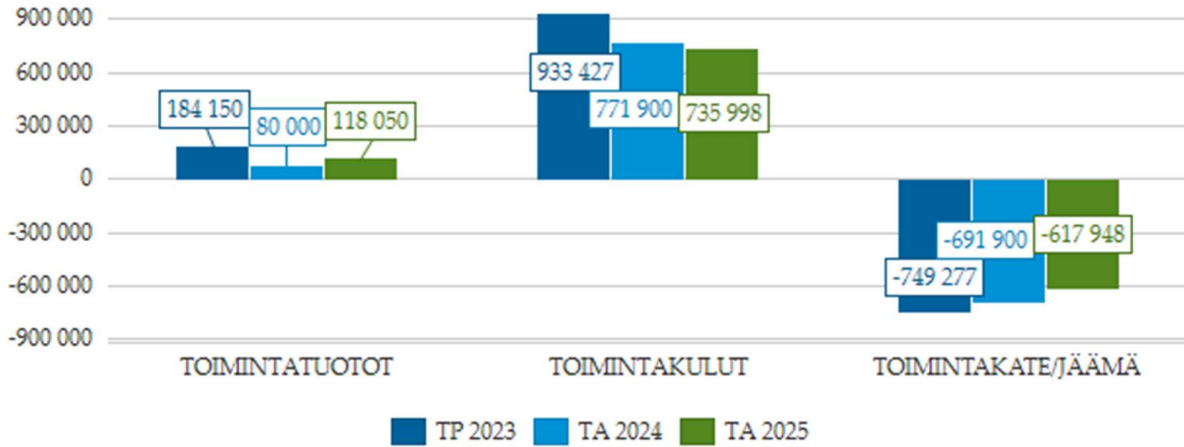
Lukio jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukiokoulutus tarjoaa laaja-alaisen yleissivistyksen sekä valmiuden ylioppilastutkintoon perustuviin jatko-opintoihin. Lukiokoulutus tukee hyvän itsetunnon kehitystä, arvostaa työntekoa ja tavoitteellista oppimista turvallisessa oppimisympäristössä panostaen opetuksen laatuun.

Viihtyisä, ihmisläheinen Vaalan lukio tarjoaa ammattitaitoista ja ajanmukaista opetusta. Toimintaa ohjaavat opetussuunnitelma ja lukuvuosisuunnitelma.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

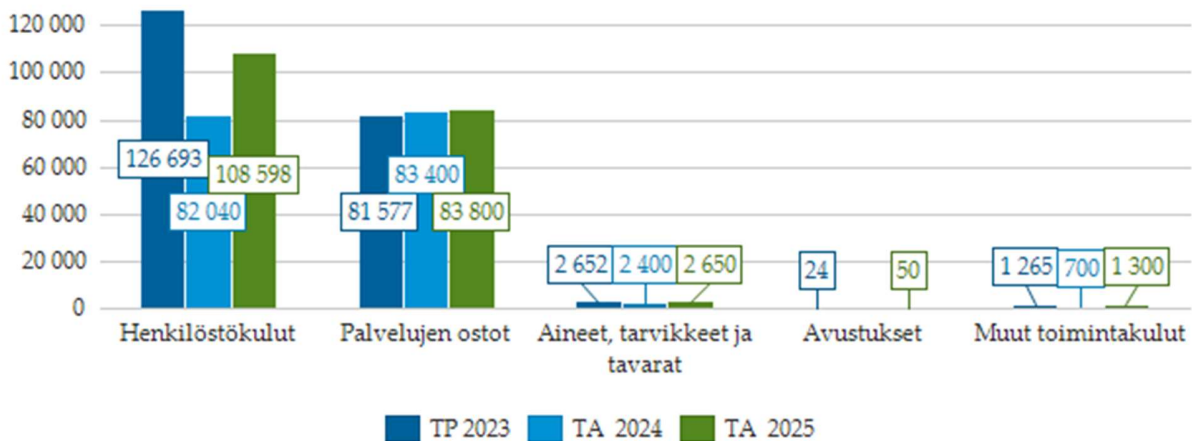
	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTATUOTOT	184 150	80 000	118 050	-56,56 %	47,56 %
TOIMINTAKULUT	-933 427	-771 900	-735 998	-17,30 %	-4,65 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-749 277	-691 900	-617 948	-7,66 %	-10,69 %

7.5 Kansalaisopisto

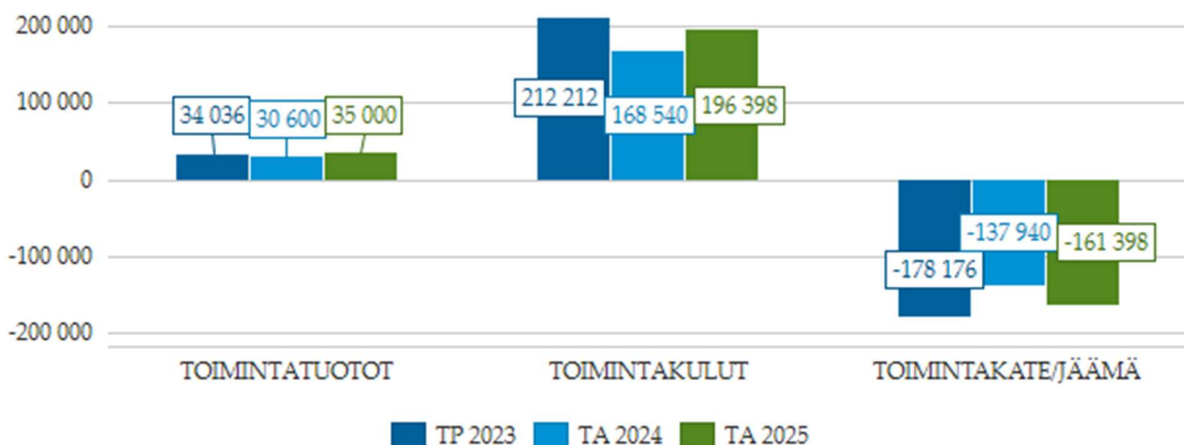
Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

Kunnassa toimii kansalaisopisto, joka on paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuva oppilaitos ja joka tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksienkehittämiselle. Koulutustehtävä: Oulujärven kansalaisopisto järjestää koulutusta, joka painottuu musiikkiin, kuvataiteisiin ja muotoiluun sekä kädentaitoihin. Kansalaisopistotoiminta tukee elinikäistä oppimista ja tarjoaa monipuolista harrastustoimintaa ja koulutusta omassa kunnassa. Toimintaa ohjaa kansalaisopiston toimintasuunnitelma.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTATUOTOT	34 036	30 600	35 000	-10,10 %	14,38 %
TOIMINTAKULUT	-212 212	-168 540	-196 398	-20,58 %	16,53 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-178 176	-137 940	-161 398	-22,58 %	17,01 %

8 TEKNINEN OSASTO

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

Elinvoimalautakunta

Elinvoimalautakunta vastaa kaavoituksesta, rakennus- ja ympäristövalvonnasta, kunnan toimesta tapahtuvasta rakentamisesta, kunnan ja asuntotoimen hallinnassa olevista kiinteistöistä, kunnan omistamista maa- ja metsätiloista sekä kunnan tuottamista tukipalveluista, kuten ravitsemis-, siivous- ja kiinteistöhuoltopalveluista. Tavoitteena on tuottaa kuntalaisille viihtyisä, terveellinen ja turvallinen asumisympäristö sekä tuottaa muille hallintokunnille niiden toiminnassaan tarvitsemat ympäristön- ja kiinteistönhoito- ja muut toimialaan kuuluvat tukipalvelut.

Tekniset palvelut

Rakennusvalvonnan osalta jatketaan toimenpiteitä, jossa rakennusluokituksen, huoneisto-osoitteiden sekä valtakunnallisten pysyvien huoneistotunnusien kiinteistörekisterin rakennuskannan ajantasaisuus ja osoiterekisteriä laitetaan kuntoon. Rakennuslupien ennen vuotta 2000 aineiston paperiarkiston digitointia jatketaan pysyväisarkistoon saattamisessa. Maanrakennuslain 2025 voimaan astuva uudistus (uusi nimi: Alueidenkäyttölaki) huomioidaan rakennusvalvonnan toimissa ja ohjeissa, mikä työllistää merkittävästi muutostarpeiden osalta mm. rakennusjärjestys, hallintosääntö. Rakennustarkastajan viran osalta varaudutaan henkilöstömuutokseen.

Maankäytön ja kaavoituksen osalta kunnan kaavoittajan työtehtävissä pääpaino on Vaalanlammen ranta-alueen osalta asemakaavojen päivityksessä, keskustan osayleiskaavan päivitystyön edistämässä sekä energiantuotannon ja elinkeinotoiminnan yleis- ja asemakaavoissa ja yleisessä alueidenkäytön suunnittelussa. Kaavoittajan työpanoksesta osa ohjataan elinkeinon vahvistamiseen.

Talonrakennuksessa tehdään talousarvioon sisällytettyjä kiinteistörakentamisen ja kiinteistöhuollon mukaisia toimia. Rakentamisessa merkittävin on uuden kunnanviraston rakentamisessa, mahdollisen Pohteen kanssa suunnitellun soteaseman rakentamisen aloitus ja korjausrakentamisessa kunnan varastointitarpeiden keskittämisessä ja teknisen osaston sosiaalitulojen järjestämisessä. Eläköitymiset huomioidaan rekrytointina ja perehdytystarpeina toimintavuodelle.

Maanrakennuksessa avustettavilla yksityistiekunnilla on 20 %:n omavastuu. Yksityisteiden avustamisen malli päivitetään vastaamaan tulevaisuuden tarpeita ja valmistaudutaan mallin mukaiseen kilpailutukseen vuodelle 2026. Henkilöresurssissa tavoitteena on maanrakennustyöntekijän toimen perustaminen varmistamaan suunniteltuja monipuolisia työtehtäviä, jotka jakautuvat henkilöstösuunnitelman mukaisesti. Metsätaloudessa keskitytään edelleen harvennushakkuisiin ja ympäristö-/metsänhoidollisiin toimenpiteisiin.

Ravitsemispalveluissa jatketaan edellisvuoden tapaan. Ravitsemispalveluiden yhteistyötä Muhoksen ja Utajärven kunnan kanssa jatketaan. Vaalan kunnan osuus ateriapalvelupäällikön viran kustannuksista on 18%.

Siivouspalveluissa varaudutaan muuttuvien kohteiden määrissä puhtaudenpitoon ja henkilöresurssitarpeisiin. Puhtauspalveluvastaava ja tekninen johtaja vastaavat toiminnasta.

Työllistämistä jatketaan, huomioiden TE24 mahdolliset muutokset. Työllistetyt toimivat pääosin talonrakennuksen, maanrakennuksen ja ympäristönhoidollisissa työtehtävissä. Työnohjaaja avustaa ympäristötyönjohtajaa henkilöstön työtehtävien johtamisessa.

Oulunkaaren ympäristöpalvelut jatkaa kunnallisen ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun ja eläinlääkintähuollon palvelut Pudasjärven, Iin, Utajärven ja Vaalan kuntiin.

Henkilöstösuunnitelmassa on 4,45 henkilötyövuotta nousua vuodelle 2025, nousten lähes vuoden 2022 tasolle. Perustelut kasvulle on kiinteistöhuollon toimen määräaikaisuus toimintavuodelle, jolla varmistetaan eläköitymisestä johtuva perehdytysvaihe, rakennustarkastajaviran määräaikainen virka toimintavuodelle, jolla varmistetaan rakennusvalvonnan toiminta ja vakituisen viran perehdytystarve kauden aikana, maanrakennustyöntekijän toimen perustaminen, TE24 voimaantulon vaikutus kahden henkilökulun palkkaamistarpeena, siivouspalvelutyöntekijän 50% lisäystarve.

TOIMENPIDE 2025: LAADIMME RAKENNUSJÄRJESTYKSEN UUDEN ALUEIDENKÄYTTÖLAIN MUKAISESTI, MAAPOLIITTINEN OHJELMA VALMISTUU JA PÄIVITETÄÄN KUNNAN HALLINTOSÄÄNTÖÄ TARVITTAESSA.	
Valtuustokauden kärkihanke: Moderni maaseutuidylli	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Valmistumisaste	Tekninen johtaja, Kaavoittaja, Kunnanjohtaja
Ei arviota	

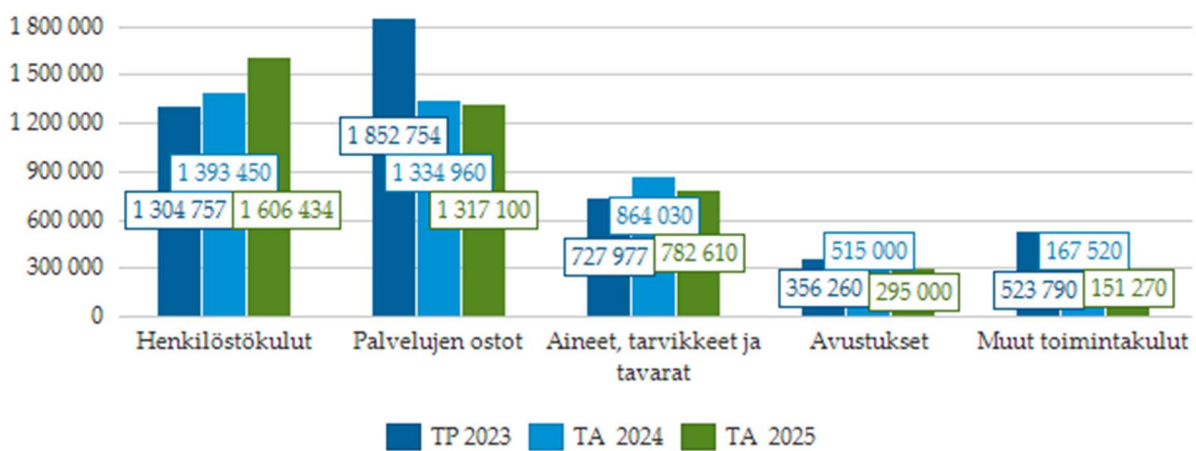
TOIMENPIDE 2025: OLEMME AKTIIVINEN TOIMIJA UUSIUTUVAN ENERGIAN KAAVOITUSTYÖSSÄ JA UUSIEN INVESTOINTIEN MAHDOLLISTAMISEKSI.	
Valtuustokauden kärkihanke: Vaalimme ja hyödynnämme kestävästi ainutlaatuisen luontomme monimuotoisuutta – meillä sijaitsee maamme keskeisin uusiutuvan ja vihreän energian klusteri.	
Arviointimittarit	Vastuutaho
Uusiutuvien energioiden kaavoitusmäärä	Tekninen johtaja, Kaavoittaja, Kunnanjohtaja
Ei arviota	

TOIMENPIDE 2025: PERUSTAMME ELINYMPÄRISTÖTYÖRYHMÄN VUODEN ALUSTA.

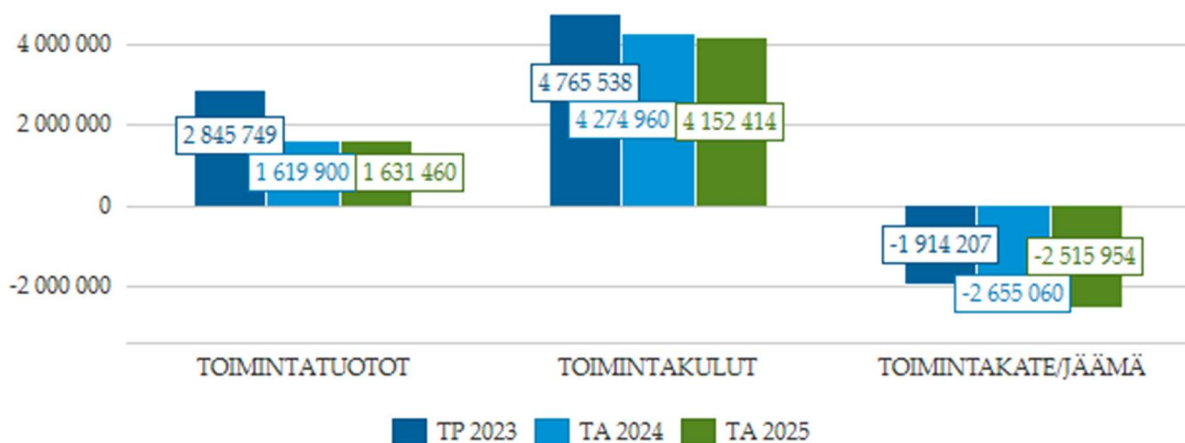
Valtuustokauden kärkihanke: Olemme maalaisromanttinen lomaidylli 365 päivää vuodessa – modernin maaseutuympäristömme rauhaa ja kauneutta kehitetään viihtyisyys ja vastuullisuus edellä.

Arviointimittarit	Vastuutaho
Elinympäristötyöntekijöiden työsuhteet	Tekninen johtaja, Hallintojohtaja, Kunnanjohtaja, Ympäristötyönjohtaja
Ei arviota	

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

VAALAN KUNTA	TP2023	TA2024	TA2025
TOIMINTATUOTOT	2 845 799	1 619 900	1 631 460
TOIMINTAKULUT	-4 765 538	-4 274 960	-4 152 414
Henkilöstökulut	-1 304 757	-1 393 450	-1 606 434
Palvelujen ostot	-1 852 754	-1 334 960	-1 317 100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-727 977	-864 030	-782 610
Avustukset	-356 260	-515 000	-295 000
Muut toimintakulut	-523 790	-167 520	-151 270
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 914 157	-2 655 060	-2 515 954
VUOSIKATE	-1 911 159	-2 655 060	-2 515 954
TILIKAUDEN TULOS	-3 270 069	-3 154 420	-3 069 494
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 270 069	-3 154 420	-3 069 494

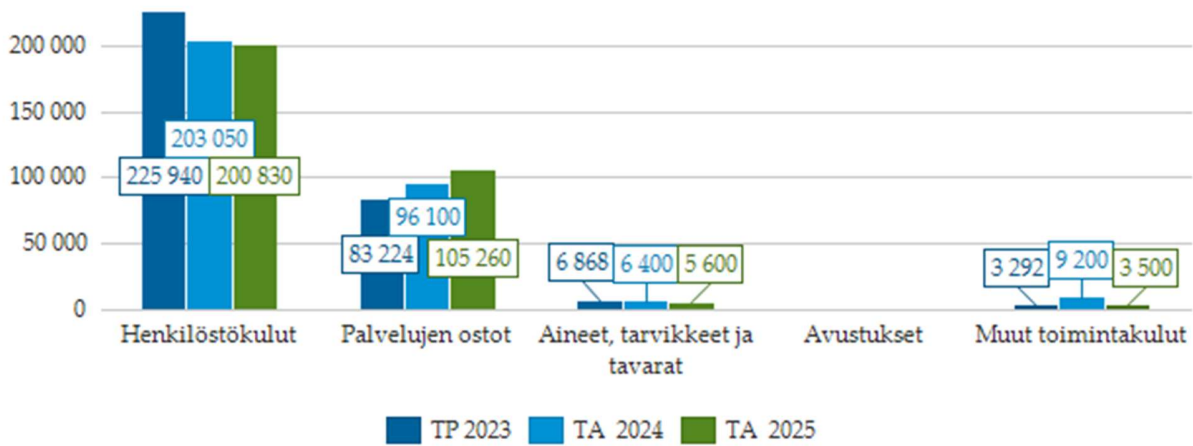
8.1 Tekninen toimisto

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

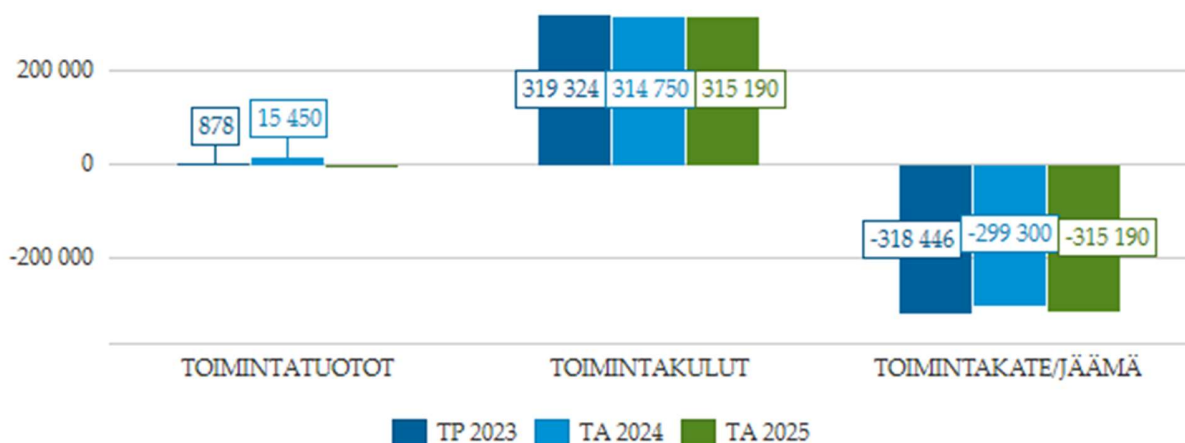
Teknisen toimisto tuottaa keskitetyt hallintopalvelut kuntalaisille ja kuntaorganisaatiolle edullisesti ja laadukkaasti. Hallinnon tehtäväalue käsittää teknisen toimiston hallinnolliset ja toimistotyöt sekä elinvoimalautakunnan toiminnan. Hallinnon alle on keskitetty kaikki toiminnat, jotka eivät suoraan liity vastuualueiden käytännön työhön. Myös kaikki toimistotyöhön kuuluvat hankinnat on keskitetty hallintoon. Palkkakustannukset sisältävät teknisen johtajan palkan ja 1,5 palvelusihteerin palkan sekä luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden kokouspalkkiot.

Asiantuntijapalveluihin on lisätty lainopillisia ostopalveluita toimintakuluihin.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTATUOTOT	878	15 450		1 660,54 %	-100,00 %
TOIMINTAKULUT	-319 324	-314 750	-315 190	-1,43 %	0,14 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-318 446	-299 300	-315 190	-6,01 %	5,31 %

8.2 Ravitsemuspalvelut

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

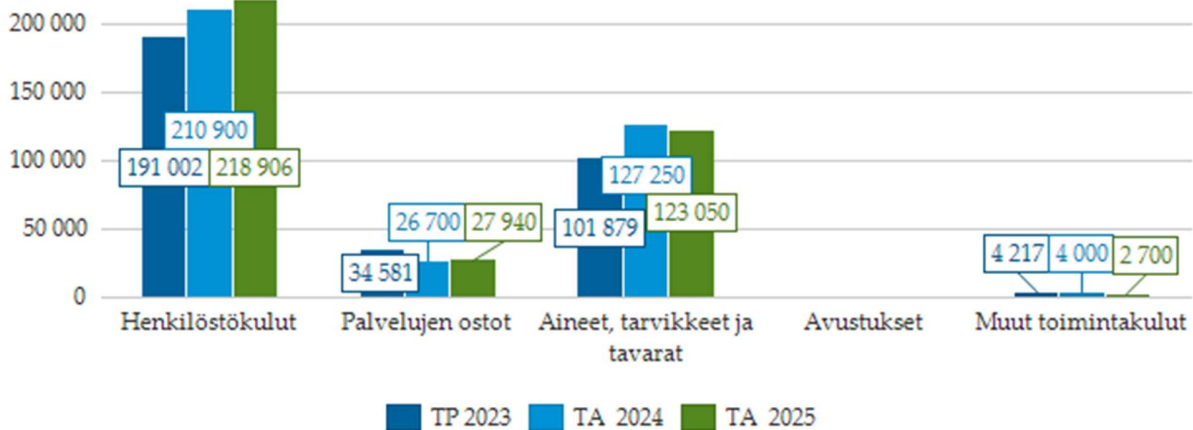
Perustehtävänä on tuottaa tarvittavat ateriapalvelut taloudellisesti, turvallisesti ja ravitsemussuositukset huomioon ottaen varhaiskasvatukseen, oppilaille ja henkilöstöruokailijoille. Kunnan ravitsemuspalveluiden yksi tärkeä tehtävä on olla osaltaan mukana kuntalaisten hyvinvoinnissa ja terveyden edistämistyössä. Vaalan, Utajärven ja Muhoksen kunnat kehittävät ateriapalveluitaan kuntien yhteisen ateriapalvelupäällikön viran ohjauksessa.

Ateriapalveluita tuottaa oppilasravintola Sapuska. Keittiöillä muutetaan tuotannonohjausjärjestelmä vuonna 2025 Powerestin tuotannon ohjausohjelmaan ja omavalvonnan järjestelmä on myös käytössä, johon on myös tulossa muutos valmistajan osalta.

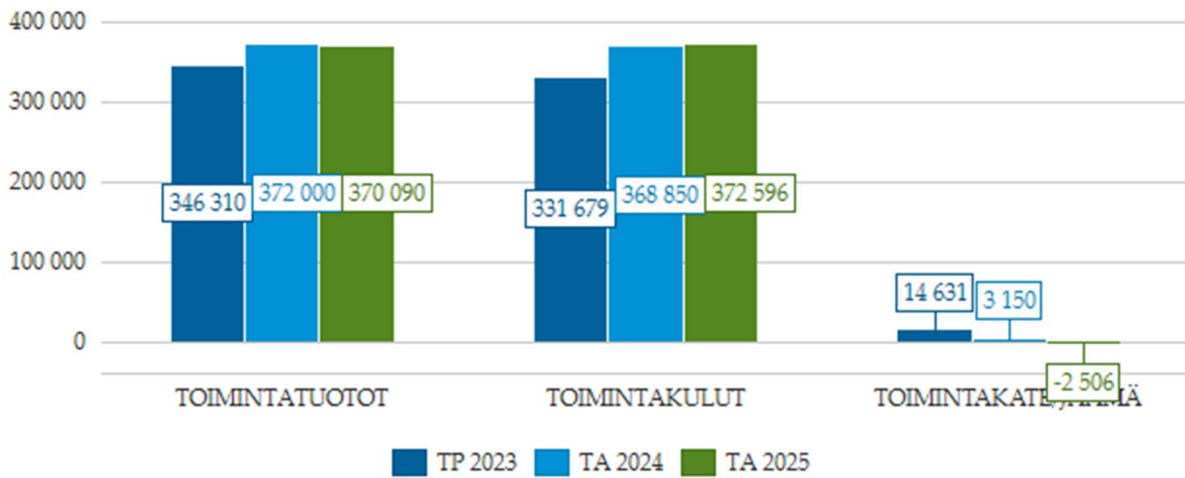
Hankintojen lähtökohtana on kotimaiset, tuoreet ja laadukkaat raaka-aineet. Lähi- ja luomuruoan käyttöä lisätään mahdollisuuksien mukaan. Monetrin hankintapalvelut kilpailuttavat elintarvikehankintamme ja olemme mukana seudullisessa yhteistyöryhmässä ja käytössä on seudullinen ruokalista.

Ruokahuolto keskittyy kouluruokailun järjestämiseen arkipäivisin. Aamupalakokeilu jatkuu ja toiminnassa ei merkittäviä muutoksia.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

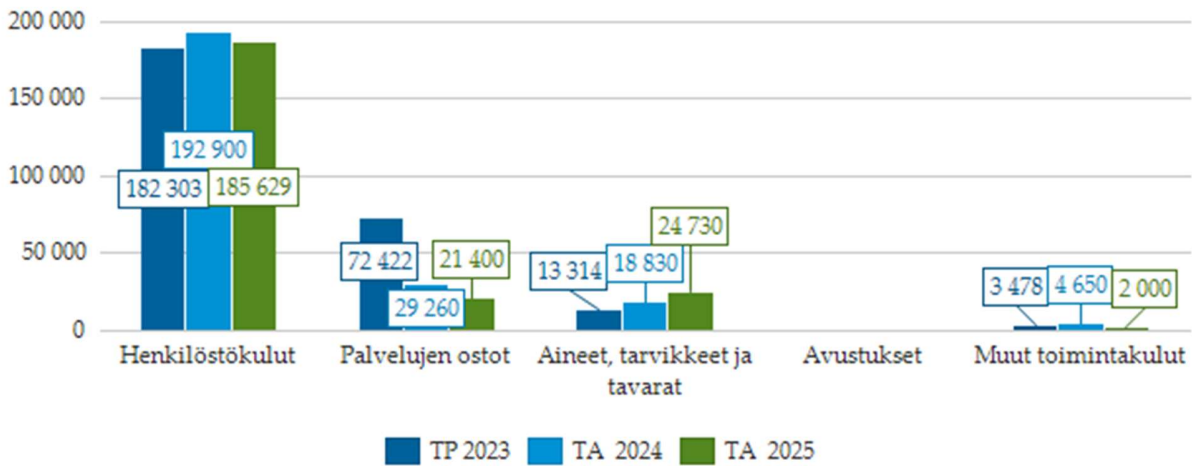
	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTATUOTOT	346 310	372 000	370 090	7,42 %	-0,51 %
TOIMINTAKULUT	-331 679	-368 850	-372 596	11,21 %	1,02 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	14 631	3 150	-2 506	-78,47 %	-179,55 %

8.3 Siivouspalvelut

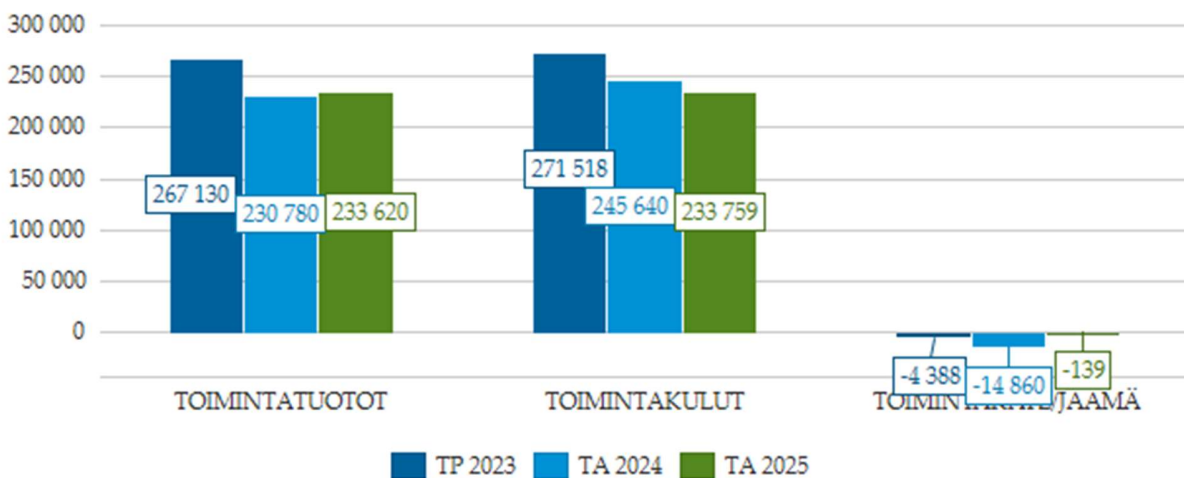
Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

Siivouspalveluiden tehtävänä on pitää asiakkaiden toimintaympäristö hygieenisenä ja viihtyisänä sekä osaltaan ylläpitää tilojen turvallisuutta ja toimivuutta. Siivouspalvelut tuottaa ylläpito- ja perussiivousta koulukeskukselle, varhaiskasvatukselle ja muille kunnan kohteille sekä. Käytössä on CleanNet siivouksen mitoitushjelma. Käytössä on ympäristöystävälliset puhdistusaineet, ajanmukaiset välineet, koneet sekä menetelmät. Väistöiloihin siirtyneet toiminnot on huomioitu siivouspalveluissa. Kustannukset budjetoidaan toimipaikkakohtaisesti. Kiinteistöstrategian muutokset kiinteistöissä voivat muuttaa siivouspalveluiden mitoituksia. Henkilöresursseihin lisätään 0,5 henkilötyövuotta todettuna työsuoritteiden mitoitustarpeena. Puhtauspalveluvastaava ja tekninen johtaja vastaavat toiminnasta.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTATUOTOT	267 130	230 780	233 620	-13,61 %	1,23 %
TOIMINTAKULUT	-271 518	-245 640	-233 759	-9,53 %	-4,84 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-4 388	-14 860	-139	238,63 %	-99,07 %

8.4 Talonrakennus

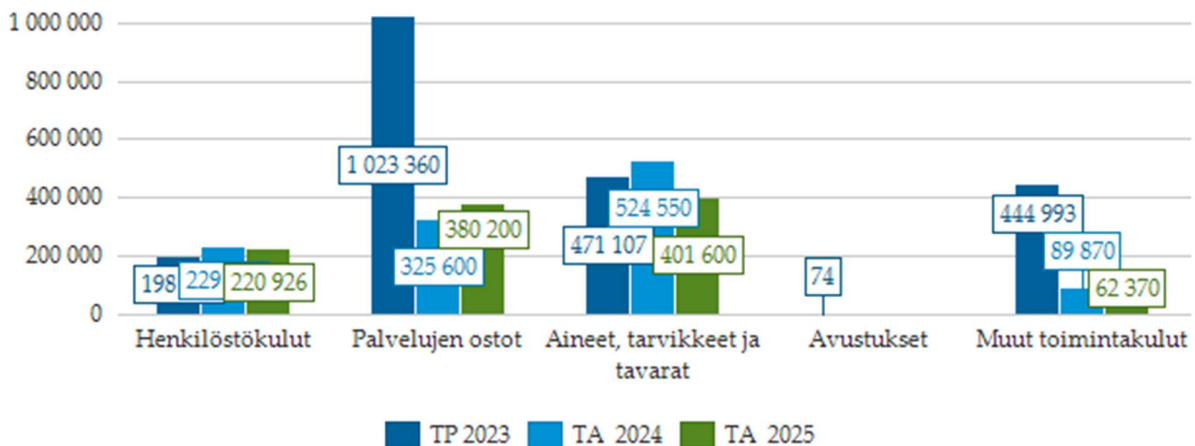
Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

Talonrakentamisen ja kunnossapidon vastuualue käsittää rakentamisen ja kunnossapidon sekä varastot. Kunnan omistamien rakennusten pitäminen käyttökunnossa ja kunnan rakennuttajatehtävien hoitaminen kuuluu vastuualueeseen. Talonrakennuksen hallinnosta maksetaan talonrakennusmestarin palkka. Työntekijöiden palkat kirjataan talonrakennuksen eri kustannuspaikoille.

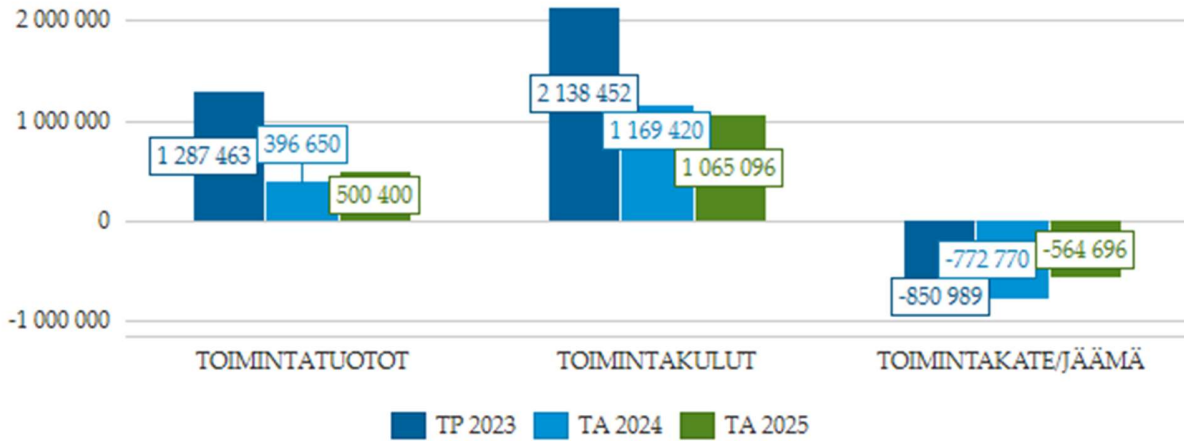
Kunnan kiinteistöjen rakennuskanta sisältää yli 100 rakennusta/rakennelmaa, joihin kiinteistöstrategian mukaisesti suoritetaan toimenpiteitä. Kiinteistöstrategia sisältää pitkän tähtäimen suunnitelmat, joilla ohjataan taloudellista ja käytännön toimintaa talonrakennuksessa. Rakennusprojekteja ovat mm. kunnanviraston rakentaminen, Lokkipajan viimeistely remontin osalta varastotiloiksi, teknisen henkilökunnan uusien tauko- ja sosiaalitilojen rakentaminen, uusien nuoristotilojen suunnittelu ja rakentaminen sekä mahdollinen soteaseman uudisrakennuksen suunnittelu Pohteen kanssa. Palveluiden ostoissa on huomioitu korotuksena sosiaalitilojen väliaikainen vuokraus toimitilojen järjestämisessä ja asiantuntijapalveluiden ostot toimistoharjoittelijakustannuksen poisjäännin korvaavaksi.

Rakennuspuolella ja kiinteistöhoidon puolella jatketaan olemassa olevilla resursseilla 3 vakituista rakennuspuolella, joista yksi 60% osa-aikainen ja 2 vakituista kiinteistöhoidon puolella. Eläköitymisiä tulee useita lähivuosina, joihin valmistautuminen on käynnissä. Kiinteistöhuoltoon palkataan uusi kiinteistöhoitaja heti vuoden 2025 alussa eläkkeelle siirtymisen vuoksi.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTATUOTOT	1 287 463	396 650	500 400	-69,19 %	26,16 %
TOIMINTAKULUT	-2 138 452	-1 169 420	-1 065 096	-45,31 %	-8,92 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-850 989	-772 770	-564 696	-9,19 %	-26,93 %

8.5 Maanrakennus

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

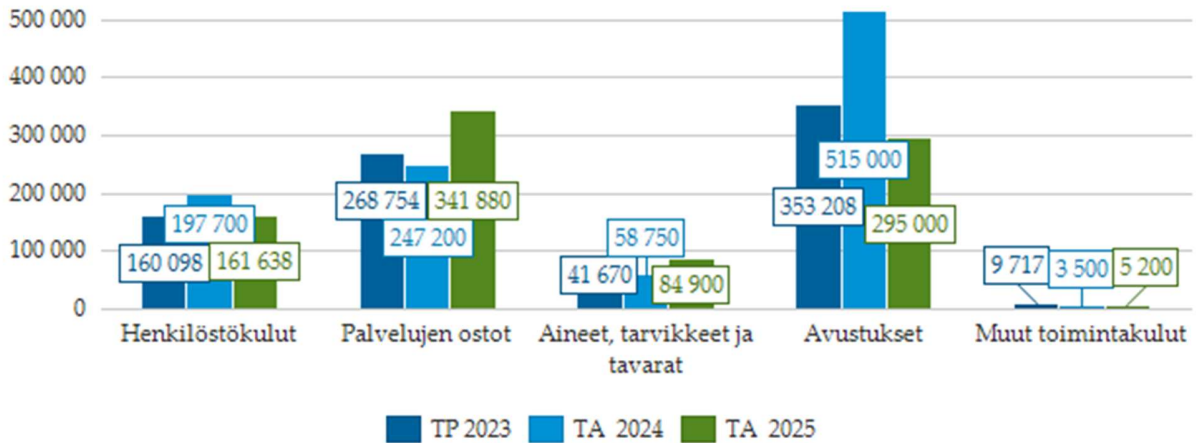
Maanrakennuksen vastuualueen tehtävänä on kaavateiden, kevyenliikenteenväylien ja muiden kunnan alueiden kunnossapidosta huolehtiminen siten, että kuntalaisten liikkuminen eri liikennevälineillä ja jalkaisin on turvallista kaikissa olosuhteissa. Avustusehdot täyttävien yksityisteiden ja omien teiden talvikunnossapidon järjestäminen sekä tärkeimpien yksityisteiden pölynsidonta ja lanaus kerran kesässä. Yleisten alueiden kunnossapito sekä ympäristön viihtyisyyden lisääminen ja toimintojen kehittäminen ovat iso osa toimintaa. Perustehtäviin kuuluu lisäksi pihojen viheralueiden kunnossapitopalveluiden tuottaminen, sekä hankkeissa mukana oleminen.

Maanrakennus ja ympäristötoimi on eritelty omiksi vastuu- / osa-alueiksi vuoden 2025 alusta lähtien. Maanrakennusmestari ja ympäristötyönjohtaja lomittavat toisiaan. Maanrakennuksen alle kuuluvat osa-alueet ovat kaava- ja yksityistiet sekä yleiset alueet. Maanrakennuksen ja ympäristötoimen henkilöstö koostuu kahdesta vakinaisesta työntekijästä koneenkuljettajasta ja työnohjaajasta, viheralueiden hoidossa on työskennellyt kaksi kausityöntekijää. Kuluvan vuoden aikana on osa-alueilla työskennellyt lisäksi määräaikainen maanrakennustyöntekijä, tehtävän vakinaistamista esitetään vastuualueilla olevien kunnossapito- ja ylläpitotöiden hoitamiseksi sekä käytännön osaamisen jatkuvuuden turvaamiseksi. Te 2024 muutoksien myötä talousarvioon varataan rahaa varautumisena määräaikaisten kausityöntekijöiden palkkakustannuksiin.

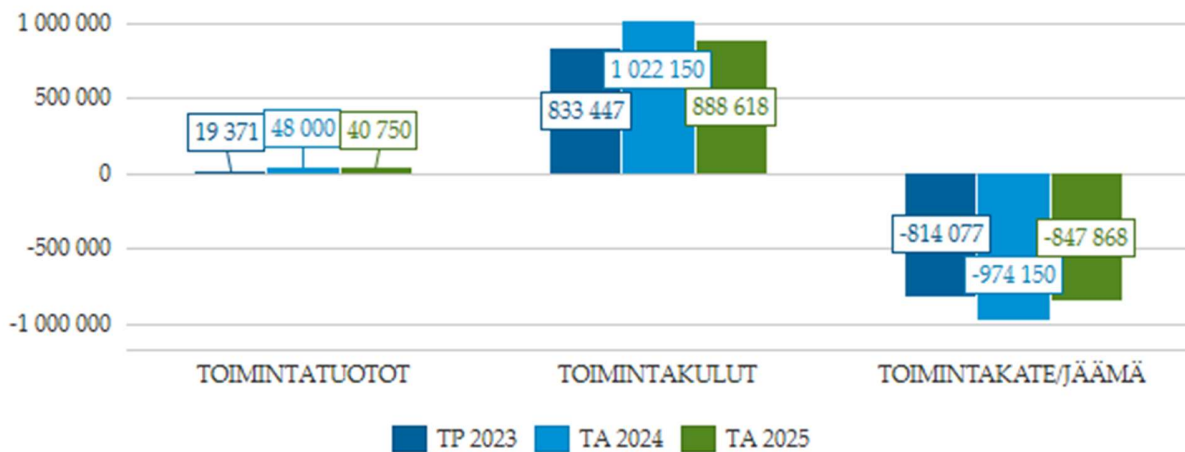
Vastuualueilla on varauduttu toimintakulujen nostona vanhojen maanlajitusalueiden kunnostamistoimenpiteisiin sekä teknisten varastointitilojen parantamiseen. Yleisillä alueilla eli puistoissa, leikkialueilla, puistometsissä jatketaan ympäristön siistimistöitä. Vaalan lammen puiston laituri uusitaan / kunnostetaan.

Kunnan kaavateillä on edelleen paljon korjausvelkaa. Katualueiden korjaamiseen on investointeina varattu 350 000 euroa.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTATUOTOT	19 371	48 000	40 750	147,80 %	-15,10 %
TOIMINTAKULUT	-833 447	-1 022 150	-888 618	22,64 %	-13,06 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-814 077	-974 150	-847 868	19,66 %	-12,96 %

8.6 Ympäristötoimi

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

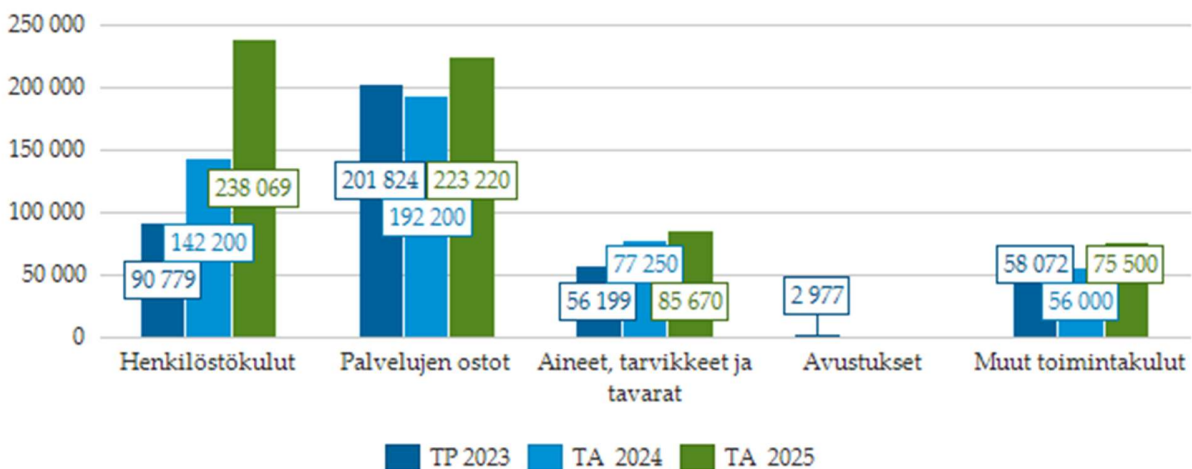
Ympäristötoimen vastuualueelle tehtävänä on urheilu- ja liikuntaharrastuksen tukeminen ja lisääminen huolehtimalla ulkoliikuntapaikkojen, ulkoilureittien ja uimarantojen sekä satamien kunnossapidosta sekä kehittämisestä. Perustehtäviin kuuluu lisäksi erilaisten kunnossapitopalveluiden tuottamien muille hallintokunnille, sekä avustavat tehtävät kunnan tapahtumissa, sekä hankkeissa.

Maanrakennus ja ympäristötoimi on eritelty omiksi vastuu-/osa-alueiksi vuoden 2025 alusta lähtien. Maanrakennusmestari ja ympäristötyönjohtaja sijaistavat toisiaan. Ympäristötoimen osa-alueita ovat liikuntapaikat, maa- ja metsätilat, satamat ja konekeskus. Maanrakennuksen ja ympäristötoimen henkilöstö koostuu kahdesta vakinaisesta koneenkuljettajasta ja työnhajajasta. Työllisyyteen vaikuttava TE24 muutos on huomioitu toiminnassa ja henkilöstökuluissa. Vuonna 2025 vastuualueella työskentelee yksi palkkatuettu oppisopimusopiskelija.

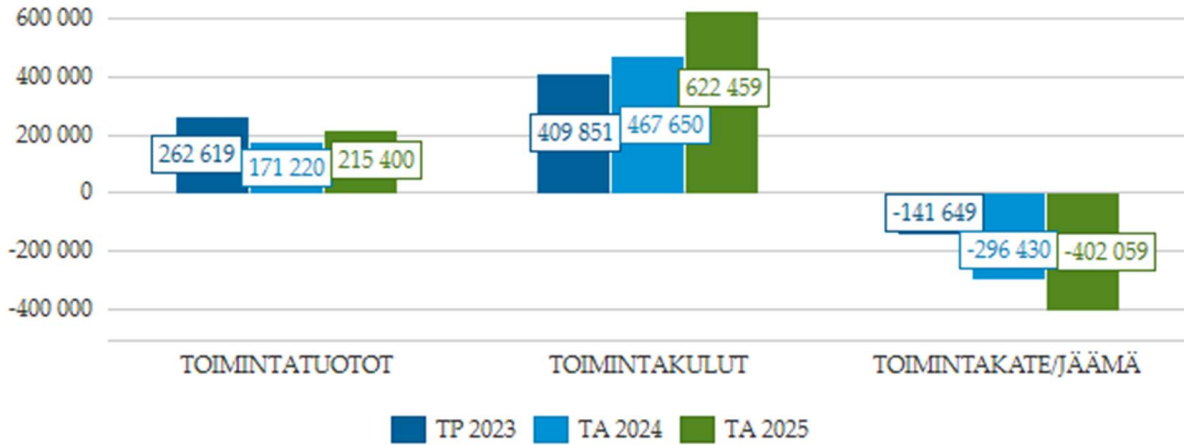
Maa- ja metsätilat sisältävät kunnan omistamat maa- ja metsätilat sekä kunnan omistamat tontit ja niihin liittyvät yksityisteiden kustannukset sekä mahdolliset omaisuuden myyntituotot. Metsän käsittelyt kohdistuvat hoitotoimenpiteisiin taimikoissa ja mahdollisiin harvennushakkuisiin. Energiapuukertymät haketetaan lämpölaitoksille myytäväksi tuotteeksi ja tulot käytetään pääsääntöisesti metsien ja viihtyisyyden parantamisena ympäristön hoitoon. Satamien osalta tehdään pienimuotoista laiturien ja satama-alueiden kunnostustyötä.

Vastuualueella on varauduttu toimintakulujen nostona eri osa-alueiden kunnostus- ja korjausrakentamiseen esimerkiksi Oulujärven vapaa-aikakeskuksen alueella olevan pururadan valaistuksen uusimisen suunnittelu. Kuluja nostavat lievästi uusien vastuualueiden ylläpitotyöt, kuten Vaalahalli ja yleinen hinnannousu.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTATUOTOT	262 619	171 220	215 400	-34,80 %	25,80 %
TOIMINTAKULUT	-409 851	-467 650	-622 459	14,10 %	33,10 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-141 649	-296 430	-402 059	109,27 %	35,63 %

8.7 Kaavoitus ja suunnittelu

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

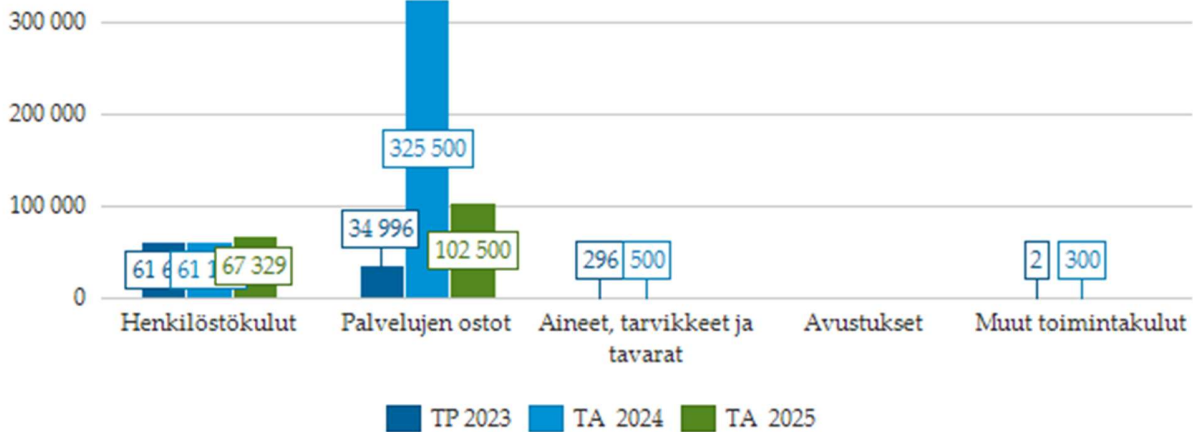
Tuottaa kunnalle kaavoituspalvelut osin kunnan omana työnä ja ostopalveluina sekä mittaustoimen palvelut ostopalveluiden avulla. Vastata kaavaprojektien käytännön etenemisestä. Edistää maankäytönsuunnittelua ja kuntasuunnittelua osana kunnan kokonaisvaltaista kehittämistä

Palveluyksikkö sisältää teknisen toimen osuuden alueidenkäytön suunnittelusta, kuntasuunnittelusta, yritysasioista ja mm. osallistumisen ylikunnalliseen yhteistyöhön. Kaavoituksen ja suunnittelun palveluyksikkö sisältää ulkopuolisen asiantuntijatyön kustannukset ja kaavoitukseen kohdistuvan oman työn osuuden. Mittaustyöt hankitaan ostopalveluna.

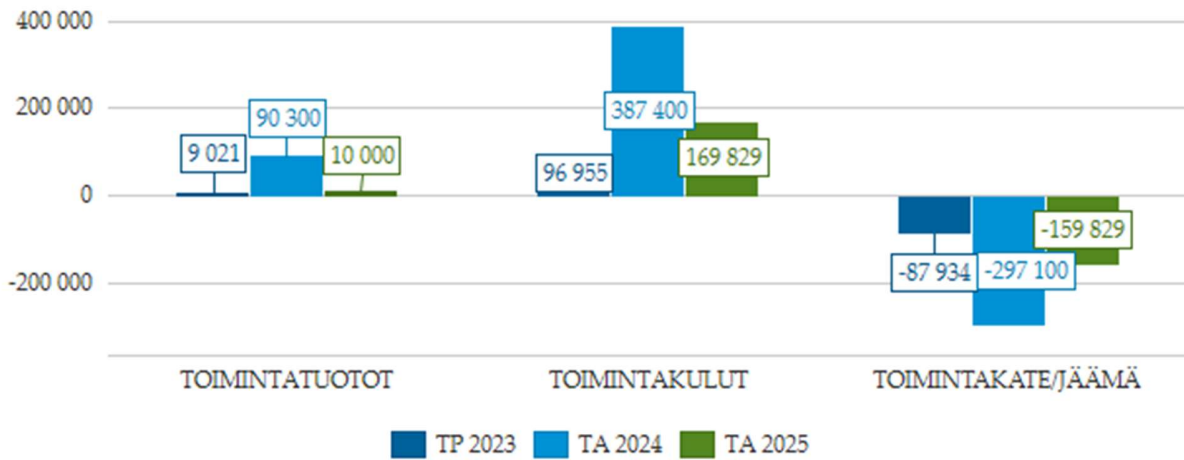
Kaavoitusta tarkemmin kuvaa kunnan vuosittain julkaistava kaavoituskatsaus. Keskustan maankäytön kehittämisen osalta keskitytään Vaalan keskustan asema- ja osayleiskaavassa esitettyihin painopistealueisiin: Vaalanlammen ympäristö, Vaalan Kolmion yritysalue valtatie 22 varteen sekä Oulujärven ja Oulujoen ranta-alueisiin. Energiantuotantoon ja vihreään siirtymään liittyvien hankkeiden valmistelua jatketaan ja kehitetään.

Rakennusjärjestyksen uudistaminen sekä siihen liittyvät muut ohjeet saatetaan voimaan talousvuoden aikana. Rakentamislain kokonaisuudistuksen osalta myös alueidenkäyttölain uudistuminen tulee tuomaan muutoksia toimintaan. Tuottojen ja kulujen muutos johtuu pääosin Vihreää Virtaa Vaalasta loppumiseen.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTATUOTOT	9 021	90 300	10 000	901,00 %	-88,93 %
TOIMINTAKULUT	-96 955	-387 400	-169 829	299,57 %	-56,16 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-87 934	-297 100	-159 829	237,87 %	-46,20 %

8.8 Rakennusvalvonta

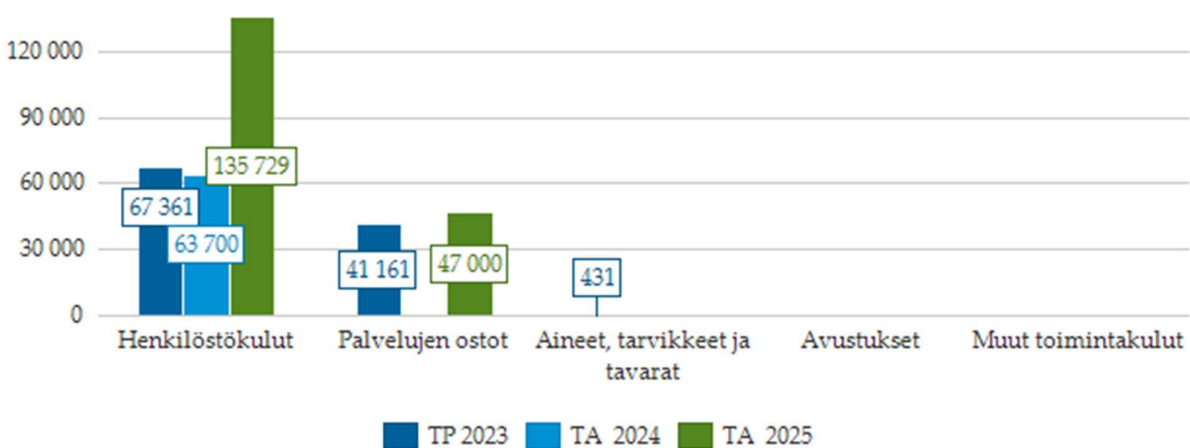
Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

Rakennuslain mukaan rakennusvalvonnan tehtävänä on valvoa kaavoituksen toteutumista ja rakentamista. Rakennusvalvonnan toiminta-ajatus rakentuu pitkälti maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) asettamien tavoitteiden varaan eli olla myötävaikuttamassa siihen, että rakentaminen täyttää yleisesti hyväksytyt normit terveellisyyden, turvallisuuden sekä teknisen laadun suhteen ja että rakennettu ympäristö muodostuu turvalliseksi, toimivaksi, virikkeelliseksi ja esteettisesti tyydyttäväksi.

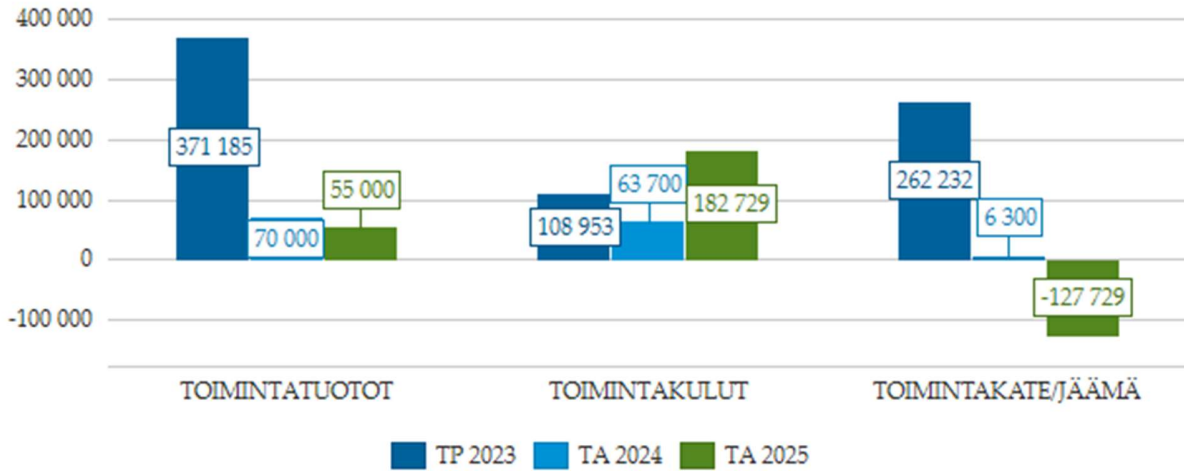
Tuloarvio sisältää rakennuslupakäytännön maksut ja kiinteistöarvioiden tekemisen. Sähköinen lupakäsittely Lupapiste.fi on käytössä. Määräaikainen rakennustarkastaja on toimintavuonna. Toimintavuonna varaudutaan viransijaisen rakennustarkastajan vaihtumiseen vakituisen, mikä näkyy henkilöstökulujen nousuna, johtuen perehdytystarpeesta. Työmäärää kohdistetaan myös muihin rakennusvalvonnan tarpeellisiin työtehtäviin. MRL uusi laki astuu voimaan 2025 vuoden alusta (uusi nimi: Alueidenkäyttölaki), johon viranhaltijat valmistautuu lisää kouluttautumalla ja ohjeita sekä määräyksiä päivittämällä toimintavuoden aikana. Toimintakuluissa palveluiden ostot on siirretty maankäytön ja kaavoituksen puolelle kulurakenteena.

Ympäristövalvonnan tehtävänä on toimia luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi ja kestävän kehityksen edistämiseksi mm. vesiensuojelun, ilmansuojelun, jätehuollon, rakentamisen ja maisemanhoidon alueella. Ympäristötarkastus on ostopalveluna ja hoidetaan Oulunkaaren ympäristöpalveluiden toimesta. Toimintaan kuuluu lupakäsittelyä, neuvontaa, ohjausta, valvontaa, tarkastuksia, näytteenottoa ja yhteistyötä eri viranomaisten kanssa. Toimintavuonna on käsiteltyä mm. kunnan maanlajityksessä ympäristönhoito sekä maisemoinnit ja uuden maanlajitysalueen perustaminen ja käyttöönotto.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTATUOTOT	371 185	70 000	55 000	-81,14 %	-21,43 %
TOIMINTAKULUT	-108 953	-63 700	-182 729	-41,53 %	186,86 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	262 232	6 300	-127 729	-97,60 %	-2 127,44 %

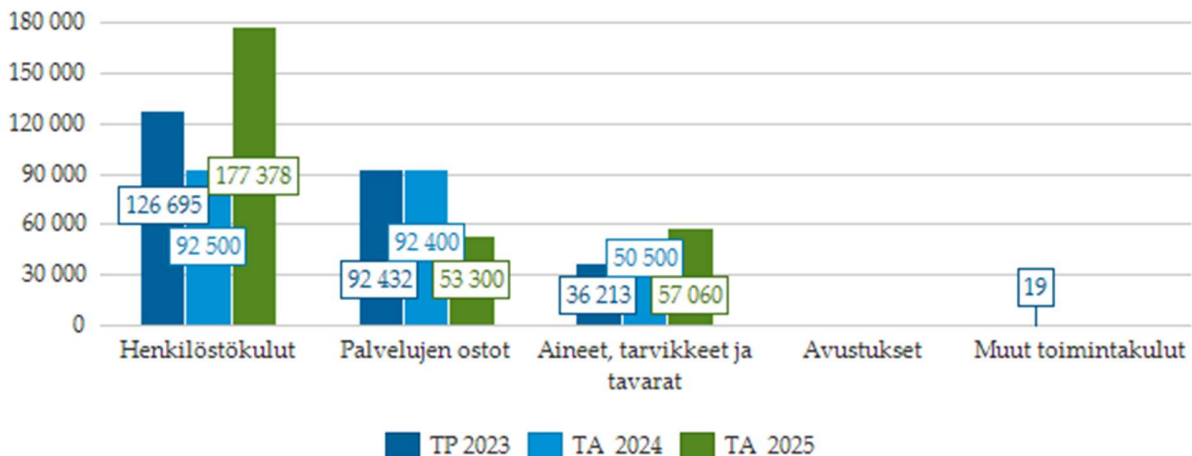
8.9 Asuntopalvelut

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2025

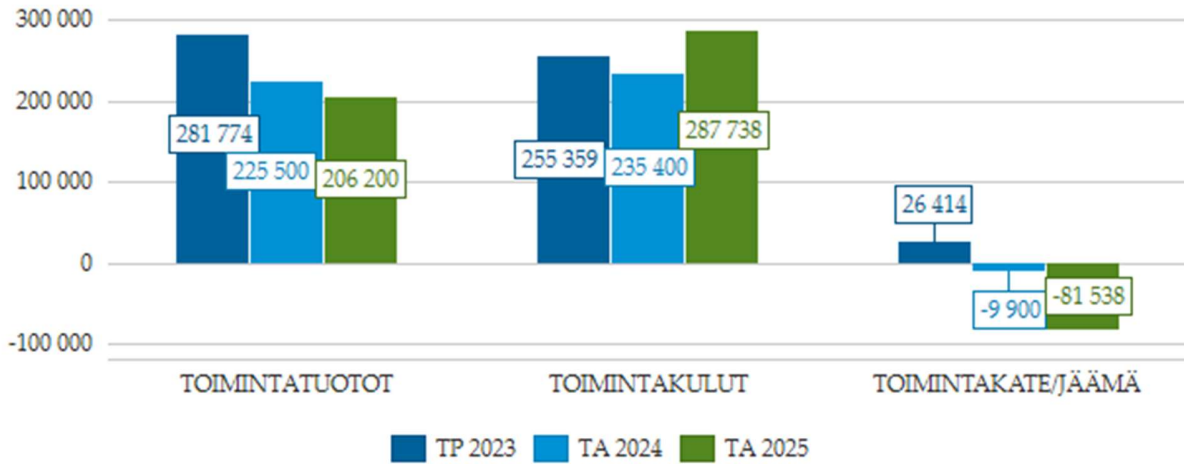
Kiinteistö Oy Vaalan Niska hoitaa kunnan omistamien asuntojen ja yhtiöiden sekä eräiden yhteisöjen asuntoja ja vuokrausta tehokkaasti ja taloudellisesti siten, että kuntalaisten ja kuntaan muuttavien asumispalvelut ovat määrältään riittävät ja laadultaan hyvät. Kiinteistö Oy Vaalan Niskan hallinto sisältää isännöitsijän palkan, talonmiehen ja palvelusihteerin palkan. Kiinteistö Oy Vaalan Niska hoitaa myös Vaalan Palvelutalosaatiön sekä Vaalan Vanhustentaloyhdistys ry:n kiinteistöjen isännöinnin ja taloushallinnon. Kunnan suorassa omistuksessa on 13 asuntoa. Kiinteistö Oy Vaalan Niska on laatinut asuntopoliittisen kiinteistöstrategian 2022, jonka perusteella rakenteellisia muutoksia asuntojen korjausvelkaan ja määrään suunnitellusti vastataan. Kiinteistöstrategia sisältää myös pitkän tähtäimen suunnitelmat.

Kunnan keskitettyihin talonmiespalveluihin on varattu kolmen kiinteistöhoitajan palkka, josta yksi on eläköitymisen myötä perehdytyksessä ja valmistautuminen toisenkin vakituisen eläköitymiseen. Kiinteistöhoitajien tarkastellaan yhteisten toimintojen tarpeellisuutta.

Toimintakulut

Kulut ja tuotot

	TP2023	TA2024	TA2025	Muutos% TP2023-TA2024	Muutos% TA2024-TA2025
TOIMINTATUOTOT	281 774	225 500	206 200	-19,97 %	-8,56 %
TOIMINTAKULUT	-255 359	-235 400	-287 738	-7,82 %	22,23 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	26 414	-9 900	-81 538	-137,48 %	723,62 %

9 Tytär yhteisöt

VAALAN VESI JA LÄMPÖ OY TALOUSARVIO 2025

Vaalan Vesi ja Lämpö Oy:n liikevaihtoennuste on n. 1,8m€. Poistot tulevat kasvamaan reilusti isojen investointien vuoksi. Kaukolämpöpuolella on tarve kasvattaa lämpökapasiteettia. Vesipuolella on mm. Säräisniemen vedenottamon laajennus, Isohetteen syöttövesijohdon uusiminen, jäteveden puhdistamon logiikan uusiminen ja etäluettavien vesimittareiden asennusta jatketaan. Investointien arvo on yli 1m€.

Kaukolämmön tuottamiseen etsimme uusia hiilineutraalimpia tuotantotapoja polttotekniikan rinnalle ja tulevaisuudessa jopa korvaamaan ne. Tällä hetkellä pääpolttoaineet ovat palaturve ja hake, varalla pelletti ja kevyt öljy.

Kuluttajahintoja nostimme 1.9.2024 samalla alv-korotusten yhteydessä n. 8%. Tulosenuste on hieman plussan puolella, joskin riippuu investointien määrästä ja poistojen kirjautumisesta.

LIKEVAIHTO	1 820 234
Materiaalit ja palvelut	-737 625
Henkilöstökulut	-434 268
Poistot ja arvonalentumiset	-424 947
Liiketoiminnan muut kulut	-176 875
LIKEVOITTO (-TAPPIO)	46 519
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-45 115
VOITTO (TAPPIO) ENNEN	1 404
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	1 404

KIINTEISTÖ OY VAALAN NISKA TALOUSARVIO 2025

Kiinteistö Oy Vaalan Niskan liikevaihtoennuste on n. 1,272m€. Poistot tulevat kasvamaan reilusti isojen investointien vuoksi. Kiinteistö Oy Vaalan Niskan kiinteistöstrategia on päivitettävä vastaamaan vuonna 2022 tehtyä PTS suunnitelmaa vastaavaksi. Korjausvelan määrä on huomattava ja se kasvoi huomattavasti, kun Vaalan vanhustentaloyhdistykseltä ostettiin 2 kiinteistö kokonaisuutta syyskuussa 2024. Kiinteistöjen purkamiseen vaikuttavat ARA:n loppumisen myötä purkuavustuksen muutokset ja ARA:n toiminnan siirtyminen ympäristöministeriön alle sekä uusi voimaan tuleva rakennuslaki.

Vuonna 2025 on tarkoitus saada ARA raportointi lakisääteiselle tasolle alkaen vuodesta 2017,

jolloin laki on astunut voimaan mm jälkilaskelman tekemisellä.

Vuosi 2025 näyttää todellisuuttaan vasta kun sitä päästään elämään kunnolla huomioiden Kuntarahoituksen 4 milj lainan korkokustannukset ja uuden lainan lyhennykset mitä siirtyi kiinteistökauppojen yhteydessä Kiinteistö Oy Vaalan Niskalle.

Vuonna 2025 tehdään investointi suunnitelma olemassa olevien kiinteistöjen ylläpitämiseen, jotta nykyiset asunnot voidaan pitää asumisturvallisena ja hyvä kiinteistöjen pitotapa säilyy kohteilla. Kuluttajahintoja nostamme 1.1.2025 maltillisesti, koska vuokrakorotukset täytyy suhteuttaa myös asuntojen kuntoon. Tulosenuste on miinuksella reilusti, tässä on huomioitu vain kiinteistöjen ylläpito, joten korjauksiin ei ole Kiinteistö Oy Vaalan Niskalla taloudellista resurssia.

Liikevaihto	1 272 707,67
Henkilöstökulut	269 237,84
Poistot ja arvonalentumiset	263 355,81
Kiinteistöjen muut kulut	695 263,10
Liikevoitto (TAPPIO)	42 850,91
Rahoitustuotot- ja kulut yhteensä	200 879,80
VOITTO TAPPIO ENEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	-159 028,89
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO	-159 028,89

10 HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2025

<p>Lapset ja lapsiperheet</p> <p><i>Jokaisella lapsella on lähtökohdistaan riippumatta tasavertainen mahdollisuus hyödyä ja mielekkääseen elämään ja arkeen</i></p>		
<p>tavoite</p>	<p>TMP</p>	<p>Seuranta / mittarit (Sanallinen ja liikennevalo arviointi (osavuosikatsaukseen 2/4 sekä vuoden päätyttyä) x x x)</p>
<p>Kunnassa olevat maahanmuuttajat tietävät kunnassa saatavilla olevista palveluista ja osaavat hakeutua palveluiden piiriin sekä löytävät tietoa tarjolla olevista palveluista tarkoituksenmukaisista kanavista (Kotoutuminen)</p>	<p>Perheille tiedotetaan palveluista (tarvittaessa heidän omalla kielellään) ja opastetaan yksilöllisten tarpeiden pohjalta palveluiden pariin. Maahanmuuttokoordinaattorilla on tarjolla kaikille avoimia ohjaus- ja neuvonta-aikoja, joihin perheet hakeutua matalla kynnyksellä Maahanmuuttajille tehdään kuntalaiskirje, missä kerrotaan keskeisistä kunnan palveluista ja tiedotuskanavissa</p>	
<p>Lapset ja lapsiperheet osallistuvat kunnassa tarjolla olevien toimintojen pariin</p>	<p>Tapahtumista ja toiminnoista tiedotetaan saavutettavalla tavalla (kieli ja oikeat tiedotuskanavat)</p>	
<p>Kunta tavoittaa tarkoituksenmukaisia kanavia pitkin kuntaan tulleet maahanmuuttajat (kotoutuminen)</p>	<p>UMA-järjestelmä otetaan käyttöön KOTOdigi-tietojärjestelmä otetaan käyttöön</p>	

Varmistetaan, että kaikilla lapsilla on yhtäläiset mahdollisuudet osallistua kulttuuriin liittyviin aktiviteetteihin riippumatta heidän sosiaalisesta tai taloudellisesta taustastaan sekä varmistetaan, että kulttuuritoiminta on helposti saavutettavaa kaikille lapsille.	Otetaan käyttöön kulttuurikasvatussuunnitelma, jotta lapset voivat oppia kulttuurien moninaisuudesta ja sen merkityksestä osana yhteiskuntaa. Huolehditaan siitä, että kulttuuriin liittyvät aktiviteetit ovat kaikille lapsille maksuttomia tai kohtuuhintaisia ja että ne järjestetään eri	

	ympäristöissä, kuten kouluissa, kirjastoissa ja nuorisotiloissa.	
Jokaisella lapsella on vähintään yksi mielekäs harrastus	Harrastamisen Suomen malli jatkuu	
Lapsi omaksuu säännöllisen liikkumisen ja terveellisen elämän mallin	Järjestetään erilaisia ulkoliikuntatapahtumia ja liikunta on huomioitu erilaisten tapahtumien suunnittelussa. Vahvistetaan lasten ja lapsiperheiden tietoisuutta tarjolla olevista liikuntapaikoista ja mahdollisuuksista. Liikuntapaikkarakentamisessa huomioidaan lasten ja perheiden tarpeet eri tavoin (esim. osallistuminen suunnitteluun).	
Jokaisella lapsella on lähtökohdistaan riippumatta tasavertaiset mahdollisuudet hyvään elämään	Vauva- ja tenavatuen käyttöönotto etenee suunnitelman mukaan Tapahtumat ovat pääsääntöisesti maksuttomia	
Kirjasto tukee lukemiskulttuuria ja lasten lukutaidon kehitystä	Vakaan ja kouluille mahdollistetaan ohjattuja kirjastokäyntejä. Kirjaston ohjelmatarjonta sopii vaka:n ja koulun arkeen.	
Kirjasto tarjoaa tukea arjen haasteisiin	Kirjastolla on tarjolla NEPSY- kasseja lainattaviksi	
Kirjasto vahvistaa osaltaan lasten ja lapsiperheiden mahdollisuutta viettää aikaa yhdessä	Tarjotaan tiloja ja erilaisia, perheille suunnattuja aktiviteetteja Kirjastolta saa lainaan monipuolisesti erilaisia liikunta- ja harrastevälineitä	

--	--	--

Nuoret <i>Jokaisella nuorella on lähtökohdistaan riippumatta tasavertainen mahdollisuus hyötyä ja mielekkääseen elämään ja arkeen.</i>		
tavoite	TMP	Seuranta / mittarit (Sanallinen ja liikennevalo arviointi (osavuosikatsaukseen 2/4 sekä vuoden päätyttyä) x x x)
Jokaisella nuorella on vähintään yksi mielekäs harrastus	Ohjataan ja kannustetaan nuoria tarjolla olevien harrastusten pariin	
Nuoret tietävät erityisesti nuorille tarjolla olevista palveluista ja osaavat hakeutua tarvittaessa niiden pariin	Varmistetaan poikkihallinnollisena ja monialaisena yhteistyönä, että nuorilla on saatavilla riittävä tieto palveluista	

<p>Tarjotaan nuorille mahdollisuuksia kehittää luovuuttaan ja taitojaan osallistumalla kulttuurisiin työpajoihin ja projekteihin.</p>	<p>Kannustetaan nuoria kehittämään omia kulttuurihankkeitaan, kuten taidenäyttelyitä, tapahtumia tai musiikkifestivaaleja, ja tarjotaan heille resursseja ja tukea hankkeiden toteuttamiseen.</p> <p>Toteutetaan kulttuurikasvatussuunnitelmaa myös nuorisotyössä.</p> <p>Tarjotaan työpajoja, joissa nuoret voivat osallistua erilaisiin taiteen ja kulttuurin muotoihin, kuten grafiittimaalaus, kuvataide, tanssi tai musiikki</p>	
---	---	--

Kannustetaan nuoria liikkumaan tarjoamalla uusia mahdollisuuksia	Kartoitetaan nuorten liikkumista estäviä ja edistäviä tekijöitä ja laaditaan sen pohjalta liikkumista edistävä suunnitelma (ulkopuolisen tahon toimesta, esim. opinnäytetyö). Erityistä huomiota kiinnitetään huomiota vähän liikkuviin nuoriin.	
Tilatoiminta tukee ehkäisevää päihdetyötä ja on tärkeä osa syrjäytymisen ehkäisyä	Järjestetään torstaiklubi toimintaa joka toinen torstai. Kokeillaan maaliskuun aikana jokin ajanjakso Torstai-klubin viikoittaista pitämistä, jonka pohjalta arvioidaan tarpeellisuutta viikottaisen toiminnan jatkumiseksi	
Tuetaan nuorten terveellisten elintapojen omaksumista	<ul style="list-style-type: none"> - Terveellisten elämäntapojen opettaminen nuorisotyön eri tilanteissa (esim. päihteettömyys, ravitsemus, unirytmii) - Luontosuhteen vahvistaminen erilaisten luontoretkien avulla esim. päivä-/yön yli vaellukset. Erilaisten erätaitojen opettelua. 	
Vahvistetaan nuorten digitaalista hyvinvointia	Digitaalisen maailman vastuullinen ja turvallinen hallitseminen. Kannustetaan pitämään taukoja laitteiden käytöstä. Koulun kerhot ovat kännykättömät.	
Ennaltaehkäistään kiusaamista	Vahvistetaan sosiaalisia taitoja, tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, erilaisuuden ymmärtämistä ja hyväksymistä kaikessa kerho-, tila-, leiri- ja retkitoiminnassa. Nuorisotilalla on olemassa säännöt, joihin kaikki ovat sitoutuneet.	

Osallistetaan nuoria mukaan toimintaan ja toiminnan kehittämiseen sekä kannustetaan vaikuttamiseen	Nuorten osallistaminen mm. yllä olevien kärkiteemojen kehittämiseen sekä nuorten omien ideoiden edistämiseen. Nuorien palkitseminen vaikuttamistyöstä yhteisöllisin retkin/illoin. Tavoitteena nuorisoneuvoston toiminnan aktivoiminen ja innokkuuden lisääminen.	
Vaalan kunta on aktiivisesti mukana alueellisessa nuorisotyön kehittämisessä	Poloku -hanke jatkuu	
Nuorisotyössä tehdään tiivistä, poikkihallinnollista yhteistyötä erityisesti sivistysosaston kanssa	aktiivinen dialogi, yhteisten tapahtumien järjestäminen, koulupäivän kerhokeskeytykset NOP -verkosto kokoontuu säännöllisesti	
Etsivä nuorisotyö: tavoitteena on olla läsnä nuorten keskuudessa ja tarjota mahdollisuus turvalliseen ja luottamukselliseen aikuiskontaktiin.	Etsivä kohtaa nuoria nuorten illoissa, koululla, lukiolla, erilaisissa nuorten tapahtumissa, katutyöskentelyssä sekä muissa kunnan tilaisuuksissa ja toiminnoissa (esim. Etapilla, perjantai-miiteissä, torstaiklubi), joissa on etsivän nuorisotyön kohteena olevaan ikäryhmään kuuluvia osallistujia	
Kirjasto tukee lukemiskulttuuria ja monilukutaidon kehitystä	Kirjasto tekee aktiivista yhteistyötä oppilaitoksen kanssa. Kirjasto järjestää nuorille suunnattuja kirjasto-opastuksia (mm. tiedonhaun opastus). Kirjasto kokeilee uusia toimintamalleja nuorten saamiseksi kirjaston palveluiden pariin (esim. otetaan käyttöön kerhotunti lkv 25-26).	
Kirjasto lisää kuntalaisten tietoa ja ymmärrystä vaikuttamismahdollisuuksistaan (Tulevaisuuden kirjasto -hankkeen tavoite)	Järjestetään 03/24 nuorille suunnattu politiikkaviikko yhteistyössä koulun ja nuorisotyön ja istuvan valtuuston kanssa	

Työkäiset		
-----------	--	--

<i>Työikäinen saa tarvitsemansa tuen ja avun mielekkääseen arkeen ja elämään sekä tuntee kuuluvansa osaksi yhteisöä</i>		
Tavoite	TMP	Seuranta / mittarit (Sanallinen ja liikennevalo arviointi (osavuosikatsaukseen 2/4 sekä vuoden päätyttyä) x x x)
Työikäiset oppivat suomen kielen (riittävällä tasolla) mahdollisimman nopeasti (kotoutuminen)	Suomen kielen opetusta on tarjolla kunnassa säännöllisesti Suomen kielen käyttöön rohkaistaan kaikissa tilanteissa	
Työttömät työnhakijat tai työttömyysuhan alla olevat henkilöt ohjautuvat varhaisessa vaiheessa kunnan työllisyyspalveluiden pariin (kotoutuminen, TE-palvelut)	-Poikkihallinnollinen yhteistyö on tehokasta ja toimivaa sekä säännöllistä (esim. työllisyystyöryhmän toiminta on aktiivista) - Työpaikkoja yhteistyöllä -hanke kartoittaa oppilaitosyhteistyön mahdollisuuksia työnhakijoiden tarvittavan osaamisen vahvistamiseksi	
Kaikilla on riittävät digitaidot	Tarjotaan tietoa tarjolla olevista koulutuksista ja ohjataan esim. kirjastolla olevan digiopastuksen pariin	
Työikäisellä on mahdollisuus mielekkääseen vapaa-aikaan ja monipuoliseen harrastamiseen	Esteetön Sahanranta-hankkeen osana rakennetaan ulkokuntosali Sahanrantaan Jatketaan Rokuan uintiretkiä Kuntalaiskortilla saatavat alennukset uimalipuista Tarjotaan maksuttomia liikuntapaikkavuoroja	
Työikäinen tulee kuulluksi kunnan eri palvelualueilla ja pystyy vaikuttamaan palveluihin	Kehittäjäasiakastoiminnan juurruttamista jatketaan ja kehittämissiikastoiminta on osa kunnan palveluiden kehittämistä (HOP-hanke) Kunnan tarjoamia palveluja nostetaan esiin positiivisen viestinnän kampanjalla (HOP-hanke)	

Työikäisten osallisuutta edistetään osana yhdistysten yhteisöllistä toimintaa	Jaksamisen jäljillä-hankkeen toimenpiteet Vaalassa	
---	--	--

Kirjasto edistää kuntalaisten, päättäjien ja viranhaltijoiden vuoropuhelua ja avointa keskustelukulttuuria (Tulevaisuuden kirjasto -hankkeen tavoite)	Järjestetään em ryhmien keskustelutilaisuuksia	
Tehostetaan paikallisten kulttuuriresurssien, kuten museoiden, teattereiden ja kulttuurikeskusten käyttöä työikäisten hyvinvoinnin tukemiseksi sekä tarjotaan mahdollisuuksia osallistua luovaan toimintaan.	Tarjotaan työpajoja eri taidemuodoissa, kuten kuvataiteessa, musiikissa ja kirjoittamisessa. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua tapahtumien suunnitteluun sekä erilaisiin kulttuuriprojekteihin. Varmistetaan, että kulttuuripalvelut ovat helposti saavutettavissa Kehitetään Veturitallin ympäristöä siten, että siellä on mahdollisuus järjestää nykyistä paremmin erilaisia tapahtumia	

Ikäihmiset <i>Ikäihminen on arvokas osa yhteisöä, hänellä on mielekäs arki ja elämä</i>		
Tavoite	TMP	Seuranta / mittarit (Sanallinen ja liikennevalo arviointi (osavuosikatsaukseen 2/4 sekä vuoden päätyttyä) x x x)
Ikäihmiset saavat ajantasaista tietoa heille tarjolla olevista palveluista	Poikkihallinnollinen ja monialainen yhteistyö on toimivaa Maahanmuuttokoordinaattorin palvelut ovat saavutettavia (kotoutuminen) Ikäihmisille tarjolla olevista palveluista viestitään tarkoituksenmukaisissa kanavissa ja tavoilla	
Ikäihmisellä on mahdollisuus mielekkääseen vapaa-aikaan ja	<ul style="list-style-type: none"> - Maksuttomat kuntosalivuorot jatkuvat - Olohuonetoiminnassa huomioidaan tavoite monipuolisesti 	

monipuoliseen harrastamiseen		
------------------------------	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - Esteetön Sahanranta - hankkeen toimenpiteet edistävät osaltaan ikäihmisten harrastamista - KäPy-ohjelman toimenpiteiden toteuttamista jatketaan 	
Ikäihmisten elintavat tukevat tervettä ikääntymistä ja toimintakyky säilyy hyvänä mahdollisimman pitkään	Vaalan kunta on pilottikuntana mukana FINGER- toimintamallissa (muistiterveyttä tukeva malli) Olohuone-toiminta on sisällöltään tavoitetta tukevaa toimintaa	
Ikäihminen pärjää halutessaan kotonaan mahdollisimman pitkään	Kunnassa pyritään aloittamaan asumisneuvontatoiminta yhteistyössä kunnan ja Vaalan Niska Oy:n kanssa	
Ikäihmisen ei tarvitse tuntea yksinäisyyttä	Olohuone -toimintaa jatketaan myös sivukylillä Tarjolla olevista palveluista ja aktiviteeteista tiedotetaan siten, että se tavoittaa ikäihmiset mahdollisimman kattavasti	
Kirjaston palvelut ovat saavutettavat	Ikäihmisille on tarjolla digiopastusta sekä opastusta eKirjasto-palveluiden käyttöön Kirjakassipalvelun testaus (hankkeen toimesta)	

INVESTOINNIT 2025 JA RAKENTAMISSUUNNITELMA 2026-2027

	TA2025	TS2026	TS2027
SIVISTYSOSASTO			
Sivistysosasto			
Sivistyksen kalusto			
Menot	-20 000	-20 000	-20 000
Tulot			
Netto	-20 000	-20 000	-20 000
Kuvaus	Windows-läppärit		

Taulukko: Sivistysosasto investoinneittain

	TA2025	TS2026	TS2027
SIVISTYSOSASTO			
Menot	-20 000	-20 000	-20 000
Tulot	0	0	0
Netto	-20 000	-20 000	-20 000

Taulukko: Sivistysosasto investoinnit yhteenveto

	TA2025	TS2026	TS2027
TEKNINEN OSASTO			
Tekninen osasto			
Nuoriso-/monikäyttötalo, punttisali			
Menot		-395 000	-395 000
Tulot			
Netto		-395 000	-395 000
Maa-ja vesialueet			
Menot	-220 000	-200 000	-200 000
Tulot			
Netto	-220 000	-200 000	-200 000
Kuvaus	Uuden maanlajitusalueen käyttöönotto rakentaminen, tiet, opasteet, kuivatus: 20 000 € Maan osto, kiinteistöomaisuus: 200 000 €		
Apaja			
Menot	-20 000	-20 000	-130 000
Tulot			
Netto	-20 000	-20 000	-130 000
Kuvaus	Teknisen sosiaalituloiksi		
Pyöräparkki			
Menot	-26 484		
Tulot	13 242		
Netto	-13 242		

Kuvaus	26 484e avustuspäätös tullut 2024, 50%.		
Tekniikan kalusto ent. konekesk.kalusto			
Menot	-32 400	-70 000	-20 000
Tulot			
Netto	-32 400	-70 000	-20 000
Kuvaus	Dacia Duster 2 kpl/alv.25,5%, Leasingautoja omaksi		
Koulukeskus			
Menot		-318 000	
Tulot			
Netto		-318 000	
Kuvaus	Ilmalämpöpumppu/jäähdytys: Oranssi käytävä Kattorakenne, yläpohjan tuuletus: Vihreä alue, yläpohja Siivouskeskuksen siirto: Koulukeskuksen lisärakentaminen 120 000€ Kattovalaistus led-lamput		
Lokkipaja			
Menot	-40 000		
Tulot			
Netto	-40 000		
Kuvaus	Yhteiskäyttövarastoksi		
SOTE-asema			
Menot	-2 000 000	-2 500 000	
Tulot			
Netto	-2 000 000	-2 500 000	
Uusi kunnanvirasto			
Menot	-1 800 000		
Tulot			
Netto	-1 800 000		
Kuvaus	Rakennuttaminen		
Kaavateiden rakentaminen/Vaala			
Menot	-370 000	-400 000	-400 000
Tulot			
Netto	-370 000	-400 000	-400 000
Kuvaus	Vuosi 2025 Lummantien +sivukatujen Harritie, Lohitie, Tonkotie, Telitie -saneeraussuunnittelu sekä vaiheen 1. saneeraus (Lummantie).Alueen katujen kuivatus ei toimi. Kaduilla kantavuusongelmia ja routavaurioita. Lisäksi alueen valaistus ja päällysteet käyttöikänsä päässä. Päällystyksiä osin poistettu. Valaistuksen saneerauksella saadaan käyttökustannussäästöjä. Kolehmaisentien saneeraussuunnittelu sekä Niskantien kevyenliikenteen väylä, rakennussuunnittelu. Kolehmaisentie ja Niskantien sijaitsevat keskeisellä paikalla kuntakeskuksessa. Hanke selkeyttää kevyenliikenteen kulkua ja parantaa		

	liikenneturvallisuutta, esteettömyyttä sekä helpottaa kunnossapitoa ja edistää kävelyä ja pyöräilyä. Haetaan investointi rahoitusta Käpy- ohjelman mukaisesti vuonna 2025, toteutus 2026. Näihin 350 000 €. Vaalan kolmion infraan 20 000 €		
Urheilualueiden rakentaminen			
Menot	-30 000		
Tulot			
Netto	-30 000		
Kuvaus	Vapaa-aikakeskuksen ten-niskentät, alueopasteet, kunnostukset		
Retkeilyreitit			
Menot		-15 000	-15 000
Tulot			
Netto		-15 000	-15 000
Yleiset alueet			
Menot	-50 000	-10 000	
Tulot			
Netto	-50 000	-10 000	
Kuvaus	Kalusteet, opasteet, tienviitat, kulkuestepuomit		
Torialue			
Menot	-20 000	-130 000	
Tulot			
Netto	-20 000	-130 000	
Kuvaus	parkkipaikat, linja-autopysäkit, torialueen kehittäminen		
Esteetön Sahanranta hanke			
Menot	-400 000	-41 245	-49 872
Tulot	280 000		
Netto	-120 000	-41 245	-49 872
Kuvaus	Hankepäätös 2023 ja rahoitus 2023-2026, ELY 70% avustus.		
Satamat			
Menot		-150 000	-100 000
Tulot		24 000	
Netto		-126 000	-100 000
Kaava-alueen vesi ja viemäri			
Menot	-20 000		
Tulot			
Netto	-20 000		
Kuvaus	Hulevesien hallinnan korjaus Sahanranta 2025		

Taulukko: Tekninen osasto investoinneittain

	TA2025	TS2026	TS2027
TEKNINEN OSASTO			
Menot	-5 028 884	-4 249 245	-1 309 872

Tulot	293 242	24 000	0
Netto	-4 735 642	-4 225 245	-1 309 872

Taulukko: Tekninen osasto investoinnit yhteenveto

	TA2025	TS2026	TS2027
HYVINVOINTIOSASTO			
Hyvinvointiosasto			
Veturitallin kunnostus			
Menot	-150 000		
Tulot	97 500		
Netto	-52 500		
Kuvaus	Kääntöpöytä, wc-tilat, kesäteatteri, valaistus, ympäristö 150te/97,5te		

Taulukko: Hyvinvointiosasto investoinneittain

	TA2025	TS2026	TS2027
HYVINVOINTIOSASTO			
Menot	-150 000	0	0
Tulot	97 500	0	0
Netto	-52 500	0	0

Taulukko: Hyvinvointiosasto investoinnit yhteenveto

	TA2025	TS2026	TS2027
INVESTOINNIT VAALA			
Menot	-5 198 884	-4 269 245	-1 329 872
Tulot	390 742	24 000	0
Netto	-4 808 142	-4 245 245	-1 329 872

Taulukko: Vaalan kunta investoinnit yhteenveto

12 HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Tehtäväalue/ yksikkö	KP		2022	2023	2024		2025	2026	2027	
HALLINTO-PALVELUT						Muutos 2024- 2025	Suunnitelma	Suunnitelma	Suunnitelma	
Kunnanhallitus	1302	Kunnanjohtaja	1	1	1	0	1	1	1	
Keskustoimisto ja taloushallinto	1303	Hallintojohtaja	1	1	1	0	1	1	1	
	1303	Palvelusihteeri ja tiedonhallintasihteeri	1,5	1,5	1,5	0	1,5	1,5	1,5	
	1304	Hallinnon suunnittelija	1	1	1	0	1	1	1	
Viestintä ja markkinointi	1330	Viestinnän asiantuntija	1	1	1	0	1	1	1	
Työllistäminen	1601	Työllisyyskoordinaattori, vastaava omavalmentaja, valmentajaoma	1	1	1	1,33	2,33	3	3	Vastaava omavalmentaja ja omavalmentaja aloittavat 15.2025
Työpaikkoja yhdessä Vaalassa, hanke		1 koordinaattori 1 hanketyöntekijä			2	0	2	0		Hanke loppuu 31.8.2025 mutta alustavasti voi jatkua vuoden loppuun
Atk-palvelut	1307	Ict-asiantuntija	0	0	0	1	1	1	1	
		Hallintopalvelut yhteensä	6,5	6,5	8,5	2,33	10,83	9,5	9,5	

Tehtäväalue/ yksikkö	KP		2022	2023	2024		2025	2026	2027	
HYVINVOINTIPALVELUT						Muutos 2024-2025	Suunnitelma	Suunnitelma	Suunnitelma	
Hallinto/hyvinvointipalvelut	1902	hyvinvointijohtaja	1	1	1	0	1	1	1	
Hallinto/hyvinvointipalvelut	1902	hyvinvointikoordinaattori	1	1	1	0	1	1	1	
Etsivä nuorisotyö	1932	Etsivä nuoriso-työntekijä	1	1	1	0	1	1	1	
Nuoristyö ja nuorten tapahtumat	1931	Nuoriso-ohjaaja	0,35	1	1	0	1	1	1	
Hallinto/hyvinvointipalvelut	1902	hyvinvointisuunnittelija	1	1	1	0	1	1	1	
Liikuntapalvelut ja tilat	1911	vapaa-ajan ohjaaja	0,5	0,1	1	0	1	1	1	Aik.liikunnanohjaaja , yht. 1kk3 vk
Nuorten työpajatoiminta	1934	Yksilövalmentaja	1	0,5	0	0	0	0	0	AVI:n rahoitus loppui (työntekijä irtisanoutui 180623), muutettu yt-neuvotteluissa ostopalveluiksi n. 10 % aik. työajasta
Nuorten työpajatoiminta	1934	työvalmentaja	0,5	0,35	0	0	0	0	0	ks. edellinen vastaus. Työvalmentajan ts päättyi 31.8.2023.
Hankekehittäminen koko kunta	1909	hankekehittäjä	0,65	1	1	0	1	1	1	vakinaistettu 1.1.2024 alkaen
Hallinto/hyvinvointipalvelut	1902	palvelusihteeri	1	1	1	0,125	1,125	1	1	nyk. osatyökyvyttömyyseläke 50% huhtikuun loppuun, kunnes eläköityminen. 1.1.25 alkaen 1 kokoaik. toistaiseksi voimassa olevana.

Kirjasto	1941	Kirjastonhoitaja	1	1	1	0	1	1	1	
Kirjasto	1941	Kirjastovirkailija	1	1	1	0	1	1	1	
Kirjasto	1941	Hanketyöntekijä	0,35	1	0,5	-0,1	0,4	0	0	Tulevaisuuden kirjasto -hanke, loppuu 5/25.
Kirjasto	1941	Palkkatukityöntekijä kirjastoon	1,3	1	0	0	0	0	0	
Hallinto/hyvinvointipalvelut	1902	Maahanmuuttokoordinaattori	0	0	1	-0,3	0,7	0	0	Työsopimus elokuun loppuun, jatkotarve arvioidaan keväällä -25.
Hallinto/hyvinvointipalvelut	1902	Hanketyöntekijä	0	0	1	-0,2	0,8	0	0	HOP-hanke 10/25 loppuun
		Hyvinvointi-palvelut yhteensä	9,65	11,60	10,50	-0,48	12,03	10,00	10,00	

Tehtäväalue/ yksikkö	KP		2022	2023	2024		2025	2026	2027	
SIVISTYSPALVELUT						Muutos 2024- 2025	Suunnitelma	Suunnitelma	Suunnitelma	
Hallinto	3101	Koulukeskuksen rehtori	1	1	1	0	1	1	1	
	3101	Palvelusihteeri	1	1	1	0	1	1	1	
Perusopetus	3200	Lehtori	11	10	9	0	9	9	9	Muutos tuntiopettajaksi 2022 ja 2023. MA-KE lehtorin virka täyttämättä
	3200	Luokanopettaja	8	8	7	0	7	7	7	Muutos tuntiopettajaksi tehty 2021
	3200	Erytisopettaja	2	3	3	0	3	3	3	Kolmas virka hoitaa myös varhaiskasvatuksen erityisopettajan tehtävät
	3200	Jopo	0	0	0	0	0	0	0	Virka lakannut 1.8.2021
	3200	Erytisloukanopettaja	3	3	3	0	3	3	3	Kolmas virka vakinaistettu 1.8.2021
	3200	Tuntiopettaja	2	3	3	0	3	3	3	Tuntiopettaja 2021 lähtien vakinainen (entinen LO virka). Lehtorin virkoja muutettu tuntiopettajaksi 2022 ja 2023 (TN ja KU)
	3200	Koulunkäynninohjaaja	5	5	5	0	5	5	5	Kuudes ohjaaja ollut oppisopimuksella ja työllistämistuella, jatko?
	3200	Atk-tukihenkilö	1	1	1	0	1	1	1	
	3200	Opinto-ohjaaja	1	1	1	0	1	1	1	Eläköityminen 2025, jatko?
Lukio	3310	Lehtori	4	4	4	-0,42	3,58	3	3	Kielen lehtorin eläköityminen, ei palkata jatkossa
	3310	Palvelusihteeri	0	0	0	0	0	0	0	
Kansalaisopisto	3321	Palvelusihteeri	1	1	1	0	1	1	1	

Varhaiskasvatus	3800	Varhaiskasvatuksen johtaja	1	1	1	-0,42	0,58	0	0	Noin puoli vuotta yhtä aikaa päiväkodin johtajan kanssa
		Päiväkodin johtaja		0	0,3	0,7	1	1	1	
	38103812	Varhaiskasvatuksen opettaja	6	5	5	0	5	5	4	Yksi paikka täyttämättä
		Lastenhoitaja	13	12,58	12,8	0	12,8	12	11	Valtuuston myöntämä ylimääräinen toimi päättyi 31.7.2023
		Päiväkotiapulainen		0	1	0	1	1	1	Uusi toimi 1.1.2024
	3810	Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	1	0	0	0	0	0	0	Virka täyttämättä, hoidetaan koulun erityisopettajan työpanoksella
Perhepäivä-hoito	3821	Perhepäivähoitaja	2	1	1	1	2	2	2	
* (+ ent. Tuulentupa)		Sivistys yhteensä	63	60,58	60,1	0,86	60,96	59	57	

Tehtäväalue/ yksikkö	KP		2022	2023	2024		2025	2026	2027	Huom.
TEKNISET PALVELUT						Muutos 2024-2025	Suunnitelma	Suunnitelma	Suunnitelma	
Tekninen hallinto	4101	Tekninen johtaja	1,00	1,00	1	0	1	1	1	
Tekninen hallinto		Palvelusihteeri	0,50	0,50	0,5	0	0,5	0,5	0,5	2025 palvelusihteeri työpanos 0,5 HTV tekninen osasto ja 0,5 HTV hallinto-osasto
Tekninen hallinto		Palvelusihteeri	1,00	1,00	1	0	1	1	1	
Kaavoitus ja suunnittelu	4211	Kaavoittaja	0,00	1,00	1	0	1	1	1	Vastaa Vaalan kaavoituksesta
Rakennusvalvonta	4221	Rakennustarkastaja	1,00	1,00	1	0	1	1	1	2025 vs. määräaikainen 0,25 HTV, vakituinen 0,75 HTV.
Rakennusvalvonta	4221	Määräaikainen työntekijä	1,00	0,50	0,8	-0,05	0,75	0	0	2025 rakennustarkastus perehdytys, kiinteistö-/rakennuslupa-/osoiterekisterin kuntoonsaattamista, muut teknisen hallinnon osoittamat työt 0,75 HTV. Toimistotyöntekijän määräaikaisuus jää pois.
Rakentaminen ja kunnossapito										
Talonrakennus	4311	Rakennusmestari	1,00	1,00	1	0	1	1	1	
Talonrakennus		Ammattimies / talonrakennus	3,00	3,00	2,6	0	2,6	2,6	2,6	Yksi 60% osa-aikainen
Maanrakennus	4351	Maarakennusmestari	1,00	1,00	1	0	1	1	1	
Ympäristötoimi	4354	Ympäristötyönjohtaja	1,00	1,00	1	0	1	1	1	
Ympäristötoimi		Työvalmentaja	0,00	1,00	1	0	1	1	1	Ympäristö- / ja monitoimityön ohjaaja

Yleiset alueet	4354	Ympäristötyöntekijä	1,00	1,00	1	1,25	2,25	2,25	2,25	Puutarhuri/puistotyöntekijät 2 tehtävää / 0,5 HTV + 0,5 HTV ja TE Ympäristö-/monitoimityöntekijä 1 HTV, maanrakennustyöntekijä 0,25 HTV
Liikuntapaikat	4353	Ympäristötyöntekijä				1,25	1,25	1,25	1,25	TE ympäristö- monitoimityöntekijä kausityö 1 HTV, maanrakennustyöntekijä 0,25 HTV.
Tiet	4352	Maanrakennustyöntekijä				0,25	0,25	0,25	0,25	maanrakennustyöntekijä 0,25 HTV.
Konekeskus	4360	Traktorin/koneenkuljettaja	1,00	1,00	1	0,25	1,25	1,25	1,25	Koneenkuljettaja ja maanrakennustyöntekijä 0,25 HTV.
Ravitsemis- ja siivouspalvelut										
		Ateriapalvelupäällikkö	0,18	0,18	0,18	0	0,18	0,18	0,18	Yhteinen Muhos,Utajarvi, Vaala 0,18 HTV.
		Ruokapalveluvastaava	1,00	1,00	1	0	1	1	1	
		Ruokapalvelutyöntekijä	7,50	4,00	4	0	4	4	4	
Siivouspalvelut	4420	Puhtauspalveluvastaava	1,00	1,00	1	0	1	1	1	
		Puhtauspalvelutyöntekijä	5,87	3,50	3,5	0,5	4	4	4	2025 henkilömäärä vastaa siivoustaajuutta 4 HTV.
Kiinteistöhuolto	4521	Kiinteistönhoitaja	2,00	2,00	2	1	3	2,25	2	2025: 1 HTV määräaikainen perehdytykseen, eläköitymisen takia, yht. 3 HTV.
Tekniikka yhteensä			30,05	25,68	25,58	4,45	30,03	28,53	28,28	

Tehtäväalue/ yksikkö		2022	2023	2024		2025	2026	2027
KOKO KUNTA					Muutos 2024→2025	Suunnitelma	Suunnitelma	Suunnitelma
	Kaikki yhteensä	109,20	104,36	106,68	7,17	113,85	107,03	104,78